

TEREN

SPÓŁKA Z O.O.

PRZEDSIĘBIORSTWO ZAGOSPODAROWANIA MIAST I OSIEDLI
URBAN DEVELOPMENT ENTERPRISE LTD

90-105 ŁÓDŹ, ul. PIOTRKOWSKA 56, POLAND, tel./fax 632-02-83, 633-56-58, 632-75-53, e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XII/64/2015
Rady Gminy Głuchów
z dnia 30 grudnia 2015 r.

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GŁUCHÓW (tekst jednolity)

INFORMACJE O WPROWADZONYCH ZMIANACH ZAMIESZCZONO NA STR. 4,
POPRCZYZ WYRÓŻNIENIE CZCIONKI NIEBIESKIM KOLOREM.

Tekst jednolity opracowano na bazie tekstu Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Głuchów, uchwalonego Uchwałą Nr XV/99/2012 z dnia 29 maja 2012 r.

- grudzień 2015 -

Nazwa opracowania: Zmiana studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów

Zlecniodawca: Gmina Głuchów

Umowa: z dnia 27 listopada 2014 r.

Wykonawca: Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli
„TEREN” Sp. z o.o. 90-105 Łódź ul. Piotrkowska 56

Zespół autorski: mgr inż. arch. Ewa Krakowska
-uprawnienia urbanistyczne nr 1099/90
-członek b. Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w Warszawie – WA-
095

mgr Wioletta Czubak
- upr. z art. 5 pkt 4 uopizp

CZĘŚĆ TEKSTOWA

Wprowadzenie	4
UWARUNKOWANIA ROZWOJU	5
I. Podstawowe informacje o gminie	5
II. Uwarunkowania wynikające z dokumentów wyższego rzędu	7
II.1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego	7
II.2. Strategia rozwoju województwa łódzkiego 2020	11
II.3. Plan rozwoju lokalnego powiatu skierniewickiego na lata 2007 – 2015.....	11
III. Uwarunkowania wynikające z procesów demograficznych i stanu zatrudnienia oraz stanu prawnego gruntów	13
III.1. Procesy demograficzne	13
III.2. Zatrudnienie	14
III.3. Stan prawny gruntów.....	16
IV. Uwarunkowania wynikające z warunków życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia, zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia	17
V. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, waloryzacji rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, zasobów przyrody i krajobrazu kulturowego, zagrożenia środowiska	23
V.1. Uwagi ogólne	23
V.2. Budowa geologiczna, rzeźba terenu i warunki klimatyczne	23
V.3. Wody powierzchniowe i podziemne.....	26
V.4. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna	29
V.5. Szata roślinna i świat zwierzęcy	32
VI. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	33
VI.1. Zarys historii gminy	33
VI.2. Obszary i obiekty zabytkowe	37
VI.3. Stanowiska archeologiczne	42
VII. Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.....	49
VII.1. Obiekty i tereny przyrodnicze chronione na podstawie przepisów odrębnych	49
VII.2. Obiekty i tereny dziedzictwa historycznego, chronione na podstawie przepisów odrębnych.....	53
VIII. Uwarunkowania wynikające z udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych	53
VIII.1. Surowce mineralne	53
VIII.2. Wody podziemne.....	53
IX. Uwarunkowania wynikające z występowania terenów zmeliorowanych i obszarów zalewowych oraz wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.....	56
X. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemu komunikacji	59
XI. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów infrastruktury technicznej	62

XII. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania oraz możliwości i potrzeb rozwoju gminy	65
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA	71
XIII. Kierunki polityki przestrzennej gminy	71
XIII.1. Cele polityki przestrzennej	71
XIII.2. Kierunki polityki przestrzennej wynikające ze strategii jej rozwoju	73
XIII.3. Zmiany w strukturze przestrzennej	76
XIV. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania i struktury przestrzennej gminy	77
XIV.1. Zasady zagospodarowania terenów	77
XIV.2. Uszczegółowione ustalenia dotyczące kształtowania zabudowy	79
XIV.3. Tereny wyłączone z zabudowy	87
XIV.4. Obszary o charakterze przestrzeni publicznej	87
XIV.5. Walory krajobrazowo-turystyczne	88
XV. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego	91
XVI. Obszary oraz zasady ochrony dziedzictwa kulturowego oraz dóbr kultury współczesnej	102
XVII. Kierunki rozwoju obsługi komunikacyjnej	105
XVIII. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej	107
XIX. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemi	114
XX. Obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny	114
XXI. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych	114
XXII. Granice terenów zamkniętych	115
XXIII. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego	115
XXIII.1. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym	115
XXIII.2. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym	116
XXIV. Zabezpieczenie warunków obronności i obrony cywilnej	117
XXV. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji oraz obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym	118
XXVI. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne	119
XXVII. Uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów	123
Bibliografia	124

CZEŚĆ GRAFICZNA

1. Uwarunkowania rozwoju – skala 1: 10 000
2. Kierunki zagospodarowania – skala 1:10 000

1. Niniejsza zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Głuchów sporządzona jest na podstawie Uchwały nr XXXV/227/2014 Rady Gminy Głuchów z dnia 7 listopada 2014 r.
2. Wprowadzono zmiany wynikające z uaktualnienia danych oraz zapisów, w celu doprowadzenia do zgodności z obowiązującymi przepisami.

WPROWADZENIE

1. Zmiana dotyczy Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów, przyjętego przez Radę Gminy Uchwałą Nr XV/99/2012 z dnia 29 maja 2012 r. Wykonawcą poprzedniej zmiany było Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN” Sp. z o.o. Łódź, ul. Piotrkowska 56.
2. Za podjęciem uchwały dotyczącej zmiany ww. Studium ... przemawiały głównie następujące powody:
 - zainteresowanie wskazaniem terenów budowlanych na obszarach dotychczas niezainwestowanych;
 - zainteresowanie zmianą przeznaczenia terenów budowlanych;
 - nowe opracowania o charakterze problemowym i specjalistycznym, określające perspektywy rozwoju gminy oraz opracowania dotyczące regulacji gospodarki przestrzennej wymagające uwzględnienia przy zmianie Studium.
3. Zmiana następuje w zakresie obejmującym teren na południowy-zachód od drogi powiatowej nr 1320E i drogi gminnej nr 115056E, położony w miejscowości Janisławice.
4. Podstawowymi zadaniami Studium jest:
 - rozpoznanie aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jej rozwojem,
 - sformułowanie kierunków zagospodarowania przestrzennego i zasad polityki przestrzennej gminy,
 - stworzenie podstawy prawnej do koordynacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
 - promocja rozwoju gminy.
5. W ramach prac nad zmianą Studium poddano analizie: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zagadnienia demograficzne i społeczno – gospodarcze, dotychczasowe przeznaczenie i zagospodarowanie terenu, a także uwarunkowania związane ze stanem komunikacji i sieci urządzeń infrastruktury technicznej.

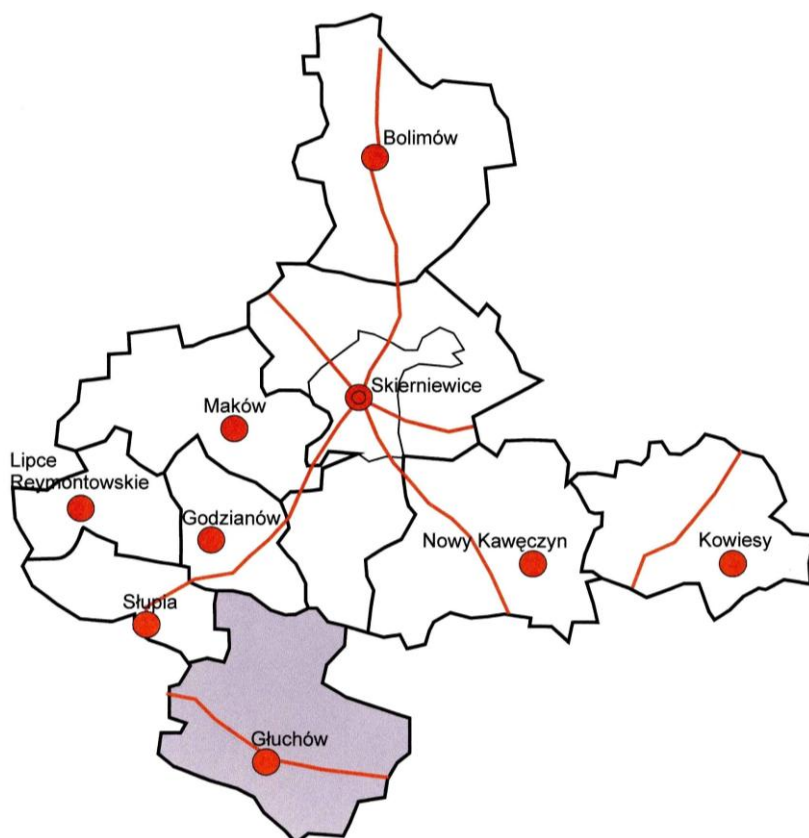
UWARUNKOWANIA ROZWOJU

I. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE

Gmina Głuchów położona jest we wschodniej części województwa łódzkiego, w powiecie skierniewickim. Powierzchnia gminy wynosi 11078 ha. Gmina Głuchów sąsiaduje z następującymi gminami:

- Słupia i Godzianów (powiat skierniewicki),
- gmina Rawa Mazowiecka (powiat rawski),
- gmina Skierniewice (powiat skierniewicki),
- Żelechlinek (powiat tomaszowski),
- Jeżów (powiat brzeziński).

Miastami najbliższymi położonymi, obsługującymi obszar Gminy są Skierniewice oraz Rawa Mazowiecka.

Lokalizacja gminy Głuchów na tle powiatu skierniewickiego

Powiązania zewnętrzne komunikacyjne tworzą następujące drogi:

- krajowa nr 72 z Łodzi do Rawy Mazowieckiej
- powiatowe:
 - nr 1303E Skierniewice – gm. Żelechlinek,
 - nr 1317E Michowice – Wysokienice – Złota,
 - nr 1316E Wysokienice – granica gminy,
 - nr 1315E Wysokienice – Rawa Mazowiecka,
 - nr 1320E Borysław – Słupia,
 - nr 1329E Głuchów – Kochanów.

W skład gminy wchodzi następujące sołectwa:

1. Białynin	9. Janisławice
2. Białynin Południe	10. Jasień
3. Borysław	11. Michowice
4. Reczul	12. Miłochniewice
5. Celigów	13. Skoczyłody
6. Prusy	14. Wysokienice
7. Głuchów	15. Złota
8. Kochanów	

Podział gminy Głuchów na sołectwa

II. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW WYŻSZEGO RZĘDU

Zgodnie z Ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (art.9.ust.2) wójt sporządza Studium, uwzględniając zasady określone w strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz strategii rozwoju gminy, o ile gmina dysponuje takim opracowaniem.

II.1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego

Przyjęty przez Sejmik Województwa Łódzkiego Uchwałą Nr LX/1648/10 z dnia 21 września 2010 r.

1. W „Planie ...” przyjęto, że realizacja głównego celu strategicznego w sferze społecznej, tj. „wzrostu ogólnego poziomu cywilizacyjnego województwa” (a więc i poszczególnych gmin) prowadzi również i poprzez tworzenie wielofunkcyjnych struktur przestrzennych, wzrost inicjatyw i aktywności społeczno-gospodarczej samorządów i społeczności lokalnej, dynamiczny rozwój systemu transportu, system ochrony wartości środowiska przyrodniczego.
2. Obszar gminy zaliczony został do strefy wielofunkcyjnych przekształceń obszarów wiejskich – cechującej się niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturą społeczną, gospodarczą i techniczną oraz ukrytym bezrobociem. Jednocześnie występują tu rejony o ugruntowanych tradycjach rolniczych, atrakcyjne pod względem przyrodniczym i kulturowym.
Rozwój tych rejonów wiąże się z niezbędną restrukturyzacją gospodarki rolnej oraz modernizacją wsi. Wielofunkcyjny rozwój strefy wymaga rozwoju infrastruktury oraz ożywienia przedsiębiorczości przy wykorzystaniu lokalnych zasobów gospodarczych i walorów przyrodniczo-krajoznawczych.
3. Ośrodek gminny Głuchów traktowany jest jako ośrodek lokalny położony na styku z gminą Jeżów, stanowiący wschodnią granicę Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego. Skierniewice traktowane są jako ośrodek regionalny, a Rawa Mazowiecka jako ponadlokalny biegun wzrostu województwa łódzkiego. Mieszkańcy Głuchowa korzystają z usług i miejsc pracy w obu ośrodkach.
4. Powiat skierniewicki (na obszarze którego znajduje się gmina Głuchów) i rawski, traktowane są jako „obszary umiarkowanych zmian struktury agrarnej”, preferowane do „specjalizacji produkcji rolniczej o kierunku różnokierunkowym”. Jest to obszar „podstrefy rolnej”.
5. Gminy powiatu skierniewickiego (również Głuchów) zaliczone są do obszaru z wysokotowarową produkcją sadowniczą, który jest istotnym atutem dla regionu.

6. Według analizy metodą punktową, która uzależniona jest od odległości od miasta centralnego i czynników funkcjonalno – przestrzennych, uznano iż gmina Głuchów nie dysponuje potencjałem predysponującym ją do Obszaru Metropolitalnego.
7. Powiat skierniewicki został zaliczony do obszaru o dużych dysproporcjach sieciowych w systemach wodociągowo–kanalizacyjnych na terenach wiejskich (stosunek sieci wodociągowej do kanalizacyjnej większy niż 20)
8. Przewiduje się budowę stacji elektroenergetycznych 110/15 kV m.in. w Głuchowie, w ramach wzmocnienia systemu energetycznego regionu. W tym celu zostaną zmodernizowane odcinki linii elektroenergetycznych 110kV m.in. Brzeziny – Głuchów – Rawa Mazowiecka.
9. „Korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym tworzą doliny rzek: ... Rawki ...”.
10. Ochrona środowiska kulturowego traktowana jest jako przesłanka polityki przestrzennej gmin i ich atut, a w tym:
 - ochrona i rewaloryzacja historycznych parków i cmentarzy,
 - utworzenie szlaków turystycznych,
 - ochrona stanowisk archeologicznych,
 - ochrona miejsc pamięci narodowej i świadectw przeszłości historycznej,
 - eksponowanie indywidualnych cech środowiska kulturowego,
 - wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza zabytkowe układy urbanistyczne.
11. Rejony wzdłuż rzeki Rawki, położone w kręgu zewnętrznym to potencjalne obszary rozwoju funkcji edukacyjno-poznawczej oraz wypoczynkowo-rekreacyjnej.
12. Przez teren gminy przebiega droga krajowa Nr 72 traktowana docelowo jako droga o wysokich parametrach klasy GP (główna ruchu przyspieszonego), łącząca Łódź z Rawą Mazowiecką (dalej z Warszawą poprzez drogę ekspresową S-8).
13. Przewiduje się realizację do 2020 roku gazociągu średniego ciśnienia (250/200/150) o charakterze ponadlokalnym: Rawa Mazowiecka – Głuchów – Godzianów – Lipce Reymontowskie. Rekomendacje od operatora Systemów Przesyłowych GAZ-System Oddział w Rembelszczyźnie: Budowa gazociągów wysokiego ciśnienia relacji: Rawa Mazowiecka – Głuchów – Godzianów – Lipce Reymontowskie z odgałęzieniem do Głuchowa, Skierniewic i Rogowa.
14. „Polityka ekologiczna województwa zakłada wzrost udziału odnawialnych źródeł energii ...”. „Potencjalnymi obszarami dla lokalizacji elektrowni wiatrowych są obszary niezalesione oraz wyniesione ponad poziom otoczenia”.

15. Przewiduje się eliminację ruchu tranzytowego i ciężkiego z terenów o intensywnej zabudowie poprzez m.in. realizację obwodnicy Białynina (DK72).

16. Podstawową funkcją gminy Głuchów pozostaje funkcja rolnicza.

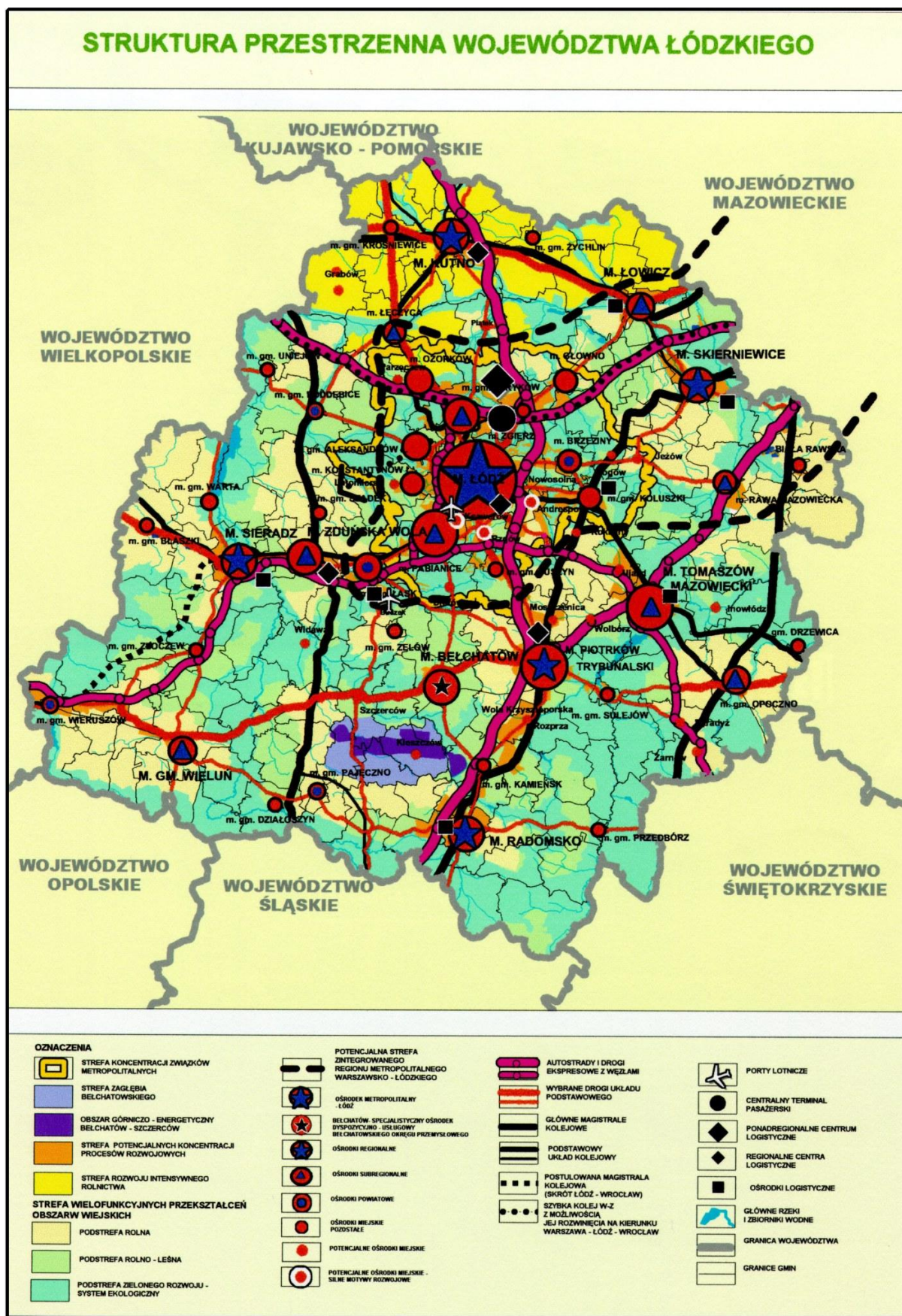
Wizja rozwoju przestrzennego województwa łódzkiego

Struktura sieci osadniczej

- przyjmuje się, że głównymi ośrodkami rozwoju społeczno– gospodarczego województwa łódzkiego będą miasta – bieguny wzrostu,
- system osadniczy utrzyma swoją monocentryczną strukturę, lecz na skutek rozwoju polaryzacyjno – dyfuzyjnego ulegnie ona osłabieniu,
- największe zmiany przewiduje się w osadnictwie wiejskim, m. in. w gminie Głuchów,
- restrukturyzacja rolnictwa wymusi odpływ znacznej liczby mieszkańców, która zasili miasta,
- założony system osadniczy województwa tworzyć będzie sieciową strukturę funkcjonalno–przestrzenną, złożoną z biegunów wzrostu różnych szczebli, ich zróżnicowanych wielkościowo obszarów oddziaływania przestrzennego oraz powiązań funkcjonalnych między nimi,
- powstanie takiej struktury będzie procesem znacznie rozłożonym w czasie.

Gospodarka

- w najbliższych 20 latach nastąpi znaczny spadek zatrudnienia w rolnictwie. Uwzględniając specyficzne uwarunkowania obszarów wiejskich, zakłada się różne kierunki rozwoju: od intensywnego rolnictwa w północnej i zachodniej części województwa, poprzez wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich i rozwój rolnictwa ekologicznego na pozostałym terenie (gmina Głuchów), po sukcesywne przekształcanie obszarów wiejskich w granicach Aglomeracji Łódzkiej na funkcje pozarolnicze,
- realizacja przyjętych założeń w rolnictwie, przyczyni się do ochrony najlepszych gleb i zachowania ich możliwości produkcyjnych oraz wpłynie na racjonalne wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- przyjmuje się, że nastąpią zmiany w gospodarstwach rolnych, co wpłynie korzystnie na poprawę struktury agrarnej wsi, tj. wzrost średniej powierzchni gospodarstwa rolnego, spadek ogólnej liczby gospodarstw oraz podniesienie standardów jakościowych, sanitarnych i ochrony środowiska
- rozwiną się formy kooperacji między producentami i powiązań rynkowych oraz nastąpi wzmocnienie ekologicznych funkcji obszarów wiejskich – wzrost liczby gospodarstw produkujących metodami ekologicznymi.

II.2. Strategia rozwoju województwa łódzkiego 2020

„Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020”, Uchwała Nr XXXIII/644/13 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 lutego 2013 r.

Jest to najważniejszy dokument programowy przygotowany przez Samorząd Województwa Łódzkiego, określający zasady i kierunki długofalowej koncepcji rozwoju regionu, misję rozwoju województwa, wyznaczający cele i priorytety polityki rozwoju prowadzonej na terenie regionu.

W dokumencie tym uznano, że misją regionu, wynikającą z aktualnego stanu województwa oraz przewidywanych zmian warunków zewnętrznych jest:

„Podniesienie atrakcyjności Województwa w strukturze regionalnej Polski i Europy jako regionu sprzyjającego zamieszkaniu i gospodarce przy dążeniu do budowy wewnętrznej spójności i zachowaniu różnorodności jego miejsc”.

II.3. Plan rozwoju lokalnego powiatu skierniewickiego na lata 2007 – 2015

Przyjęty przez Radę powiatu w Skierniewicach Uchwałą nr XXIV/130/08 z dnia 30 października 2008 r. pod hasłem „powiat skierniewicki - źródłem zielonej energii w Polsce”.

Plan odpowiada trosce lokalnego samorządu o rozwój powiatu w szybko zmieniającym się i coraz bardziej konkurencyjnym otoczeniu.

W dokumencie zaliczono obszar gminy Głuchów do korzystnego położenia geostrategicznego, wpływającego na wysoki poziom aktywizacji gospodarczej. Wiąże się to ze skłonnością mieszkańców do podejmowania działalności gospodarczej oraz zaufaniem do sytuacji na rynku gospodarczym.

Następstwami takiej postawy jest rozwój infrastruktury technicznej, związanej z rozwojem przedsiębiorstw i zainteresowaniem inwestorów.

Do barier rozwojowych gminy Głuchów zaliczono:

- brak zintegrowania produkcji rolnej,
- brak ośrodków wsparcia dla małej i średniej przedsiębiorczości,
- niski poziom rozwoju usług wyspecjalizowanych,
- brak kapitału lokalnego na rozwój działalności gospodarczej.

Na podstawie zdefiniowanych problemów rozwojowych powiatu skierniewickiego można wskazać trzy obszary działań, które mają decydujący wpływ na poprawę sytuacji gospodarczo- społecznej gmin na terenie powiatu i wpłynie na jego dynamiczny rozwój:

I Obszar działań: Modernizacja i rozbudowa infrastruktury powiatu skierniewickiego;

- zwiększenia dostępności, atrakcyjności inwestycyjnej;
- unowocześnienia lub przywrócenia do życia obiektów dziedzictwa kulturowego;

- zbudowanie infrastruktury energetycznej, opartej na „zielonych” źródłach energii;
- wzmocnienia i szerokiego udostępnienia infrastruktury społecznej;
- rozwoju turystyki: agroturystyki oraz turystyki kwalifikowanej zarówno pieszej jak i rowerowej.

II Obszar działań: Rozwój gospodarczy powiatu skierniewickiego w oparciu o „zielone przemysły”;

- tworzenie „zielonych miejsc pracy”, szczególnie w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw;
- wspieranie rozwoju klastrów owocowo-warzywnego i bioenergetycznego;
- utworzenie skierniewickiej podstrefy łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej i przyciągnięcie poważnych inwestorów, odpowiadających specyfice powiatu;
- rozwój produkcji energii w oparciu o energię wiatru i słońca oraz biomasę i rośliny energetyczne,
- kreowanie wizerunku powiatu skierniewickiego, jako najbardziej „zielonego powiatu” w Polsce;
- rozbudowa małych elektrowni wodnych na rzekach i ciekach wodnych w powiecie.

III Obszar działań: Wykorzystanie potencjału edukacyjnego i naukowo - badawczego powiatu skierniewickiego.

W tym obszarze działania powinny zmierzać do usprawnienia i poprawy istniejącego systemu komunikacyjnego w powiecie (modernizacja dróg powiatowych wraz z obiektami inżynierskimi (mosty, przepusty) na terenie Gmin: Skierniewice, Maków, Godzianów, Lipce Reymontowskie, Słupia, Głuchów i Nowy Kawęczyn oraz rozwoju i modernizacji infrastruktury publicznej (rozbudowa Zespołów Szkół Ponadgimnazjalnych)w Głuchowie.

*

* *

Powyższe treści, zawarte w rozdziale II stanowią „wyciągi” z przyjętych dokumentów określających zasady zagospodarowania i strategii rozwoju, w ujęciu województwa i powiatu.

III. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z PROCESÓW DEMOGRAFICZNYCH I STANU ZATRUDNIENIA ORAZ STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

III.1. Procesy demograficzne

Według danych (na dzień 31.12.2014r.) zawartych w (Banku Danych Regionalnych GUS), gminę Głuchów zamieszkiwało ogółem 5 942 osoby.

Gęstość zaludnienia wynosiła 54 osoby na 1 km².

Struktura ludności na dzień 31.12. 2014 r. przedstawia się następująco:
w % ogółem ludność w wieku:

- przedprodukcyjnym 22,03 %,
- produkcyjnym 59,37 %,
- poprodukcyjnym 18,60 %.

Liczba mieszkańców gminy według miejscowości w 2014 r.:

Lp.	Miejscowość	łącznie	mężczyźni	kobiety
1.	Białtynin	310	150	160
2.	Białtynin Łatków	167	81	86
3.	Białtynin Podbór	250	124	126
4.	Białtynin Południe	139	62	77
5.	Borysław	293	145	148
6.	Celigów	221	108	113
7.	Głuchów	1070	526	542
8.	Jasień	283	133	150
9.	Janisławice	323	160	163
10.	Kochanów	201	97	104
11.	Michowice	427	210	217
12.	Miłochniewice	321	158	165
13.	Prusy	240	118	122
14.	Reczul	111	49	62
15.	Skoczyłtody	274	136	138
16.	Wysokienice	728	362	366
17.	Złota	584	288	296
Ogółem:		5942	2907	3035

Ujemny przyrost naturalny i systematyczny spadek ludności w gminie spowodowany jest opuszczaniem terenów wiejskich przez ludzi przeważnie młodych, którzy wyjeżdżają do szkół i w poszukiwaniu pracy do miast lub wyjeżdżają za granicę.

Największą grupę ludności wśród mieszkańców Gminy Głuchów stanowi

ludność w wieku produkcyjnym, przewyższająca znacznie liczebnością ludność w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym.

Największymi pod względem liczby ludności miejscowościami w Gminie Głuchów są: Głuchów (1070 mieszkańców), Wysokienice (728 mieszkańców), Złota (584) mieszkańców) oraz Białtynin (łącznie 866 mieszkańców).

Dla scharakteryzowania demograficznego rozwoju gminy, przedstawiono ludność w poszczególnych wsiach, w przedziale czasowym 2011 – 2014.

Liczba mieszkańców gminy według sołectwa:

Lp.	Miejscowość	2011	2012	2013	2014
1.	Białtynin	485	480	480	477
2.	Białtynin -Podbór	390	388	391	389
3.	Borysław	293	291	291	293
4.	Celigów	235	233	230	221
5.	Głuchów	1095	1089	1076	1070
6.	Jasień	274	272	276	283
7.	Janisławice	336	330	325	323
8.	Kochanów	213	210	202	201
9.	Michowice	431	424	432	427
10.	Mitochnie-wice	328	327	321	321
11.	Prusy	230	228	236	240
12.	Reczul	114	113	112	111
13.	Skoczyłody	290	286	283	274
14.	Wysokienice	749	744	740	728
15.	Złota	613	609	599	584
Ogółem		6076	6024	5994	5942

Powyższe dane wskazują na stabilną sytuację demograficzną.

Liczba ludności całej gminy Głuchów, jak i jej poszczególnych miejscowości na przestrzeni ostatnich 15 lat nie ulega większym zmianom.

Świadczy to o stałej i ugruntowanej pozycji ośrodka gminnego i jego osadniczych elementów w całości powiązań regionalnych.

III.2. Zatrudnienie

W gminie Głuchów na koniec czerwca 2014 r. (dane według GUS) zatrudnione były ogółem 445 osoby, w tym 197 mężczyzn i 248 kobiet.

Według raportu Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach, na koniec czerwca 2014 roku, w powiecie zarejestrowanych było ogółem 3155 bezrobotnych (w tym 2028 osób w mieście Skierniewice).

Stopa bezrobocia na koniec czerwca:

- Polska – 12,0 %,
- województwo łódzkie – 12,8 %,
- powiat skierniewicki – 7,3 %.

W gminie Głuchów liczba bezrobotnych (koniec czerwca 2014) wyniosła ogółem 120 osób, w tym 45 kobiety.

W strukturze gospodarczej gminy Głuchów dominują podmioty sektora prywatnego. Przeważa działalność gospodarcza prowadzona przez osoby fizyczne.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Regionalnych – 2013 r.) - działalność gospodarczą na terenie gminy Głuchów charakteryzują poniższe dane:

1. Podmioty Gospodarki Narodowej zarejestrowane w Rejestrze REGON wg sektorów własnościowych:

- ogółem - 338 jednostek gospodarczych
 - ❖ SEKTOR PUBLICZNY
 - podmioty gospodarki narodowej – ogółem jedn. gosp. – 17,
 - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego – ogółem jedn. gosp. – 15,
 - spółki handlowe – jedn. gosp. – 0,
 - ❖ SEKTOR PRYWATNY
 - podmioty gospodarki narodowej ogółem – jedn. gosp. – 321,
 - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – jedn. gosp. – 258,
 - spółki handlowe – jedn. gosp. – 5,
 - stowarzyszenia i organizacje społeczne – jedn. gosp. – 23.

2. Podmioty Gospodarki Narodowej zarejestrowane w Rejestrze REGON wg Sekcji PKD oraz sektorów własnościowych w 2013 roku

- Jednostki zarejestrowane – ogółem – jedn. gosp. – 338,
 - sektor publiczny – jedn. gosp. – 17,
 - sektor prywatny – jedn. gosp. – 321.
- Sektory własności, Sekcje i działy według PKD 2007

Sekcja A	33
Sekcja B	1
Sekcja C	40
Sekcja D	0
Sekcja E	0
Sekcja F	56
Sekcja G	82
Sekcja H	35
Sekcja I	5
Sekcja J	1
Sekcja K	4
Sekcja L	0
Sekcja M	10
Sekcja N	4
Sekcja O	14
Sekcja P	23
Sekcja Q	6
Sekcja R	7
Sekcja S	17
Sekcja T	0
Sekcja U	0

Na terenie gminy zarejestrowanych było 338 podmiotów gospodarczych, w tym 321 z sektora prywatnego. Obecnie pojawia się coraz więcej przesłanek świadczących o rozwoju lokalnej sieci usług i drobnych podmiotów gospodarczych, zatrudniających kilka osób, elastycznie dopasowujących się do zapotrzebowania rynku, wobec małej aktywności gospodarczej w zakresie obsługi rolnictwa. Za gęstą można uznać też sieć sklepów ogólnospożywczych, które zaspakajają w pełni potrzeby mieszkańców gminy w zakresie realizacji podstawowych usług.

Znaczny udział wśród zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Głuchów mają firmy w sekcji G: Handel hurtowy i detaliczny; Naprawa pojazdów samochodowych. Coraz liczniej pojawiają się też firmy, świadczące usługi niematerialne, wykorzystujące potencjał umysłowy zatrudnionych tam osób.

Do największych podmiotów działających na terenie gminy należą między innymi:

- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Głuchowie,
- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Głuchowie,
- Bank Spółdzielczy w Skierniewicach, Oddział w Głuchowie,
- INSAD Sp. z o.o. w Prusach – Gospodarstwo Sadowniczo-Szkółkarskie,
- Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach, Ośrodek Elitarnego Materiału Szkółkarskiego w Prusach,
- Wojciech Rochalski Michowice 73: wypiek pieczywa grubego i drobnego, handel obwoźny, sprzedaż pieczywa, skup, sprzedaż i przemiał zboża, produkcja i sprzedaż pasz, eksport i import,
- Kwalifikowana Szkółka Krzewów Jagodowych „ZŁOTA JAGODA” Renata i Krzysztof Botul,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowe „Joanna” Joanna Rosa – produkcja odzieży,
- P.P.H.U. „Bogusławski” Zbigniew Bogusławski – transport drogowy towarów,
- Firma „AGRO-JANEX” Zofia Dyśko – produkcja maszyn dla rolnictwa,
- Zakład Odlewniczy Tadeusz Urbanek – produkcja odlewów żeliwnych.

III.3. Stan prawny gruntów

Stan władania gruntami w Gminie Głuchów przedstawia się następująco:

- indywidualna własność rolna – 84,4%
- lasy państwowe – 9,09%
- grunty pozostałe – 6,51%

Powierzchnia ogólna gminy wg wykazu gruntów wynosi 11078 ha (stan na dzień 08.04.2015 r.)

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GŁUCHÓW

Podmioty, Instytucja	Powierzchnia [ha]	Procentowy udział w ogólnej powierzchni gminy
Skarb państwa	117,00	1,06
Powiat skierniewicki	48,02	0,43
Mienie gminy (z wyłączeniem dróg)	3,00	0,03
Drogi będące własnością gminy	89,53	0,81
Mienie obecnie regulowane ogółem:		
a) grunty wiejskie regulowane przez gminę	10,59	0,10
b) grunty wiejskie nie objęte regulacją	5,88	0,05
Grunty będące drogami - obecnie regulowane	75,69	0,68
SGGW	1008,57	9,10
Grunty należące do innych instytucji i podmiotów*	312,42	2,82

*Struktura gruntów, należących do innych instytucji i podmiotów:

Parafie Rzymskokatolickie	35,84	0,32
RSP Celigów	5,88	0,05
GS „SCh” Głuchów	4,43	0,04
Jednostki OSP	2,37	0,02
OSM Głuchów	2,04	0,02
GDDKiA	23,25	0,21
Szkoły na terenie gminy	8,48	0,08
Kuratorium Oświaty	2,62	0,02
INSAD Prusy	163,14	1,47
Instytut Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach	62,25	0,56

IV. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA, ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Gmina jest dość dobrze wyposażona w obiekty infrastruktury społecznej w stosunku do liczby mieszkańców i ich potrzeb. W Głuchowie zlokalizowane są podstawowe usługi, gwarantujące zaspokojenie potrzeb mieszkańców. Są to:

- Urząd Gminy,
- Oddział Banku Spółdzielczego Skierniewice w Głuchowie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Głuchowie,
- Urząd Pocztowy Głuchowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głuchowie,
- dwie apteki w Głuchowie,
- placówki handlowe.

Na terenie gminy znajdują się następujące placówki edukacyjne:

- Szkoła Podstawowa im. Marcina Wasilewskiego w Głuchowie,
- Szkoła Podstawowa w Białyninie,
- Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Michowicach,
- Szkoła Podstawowa im. Księcia Józefa Poniatowskiego w Wysokienicach,
- Szkoła Podstawowa w Złotej,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Janistawicach
- Publiczne Gimnazjum w Głuchowie,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Głuchowie,
- Gminne Przedszkole w Głuchowie.

Gmina posiada cechy ustabilizowanej gospodarczo gminy rolniczej, o znacznym potencjale do rozwijania rolnictwa w kierunku ogólnorolnym. Kontakty zewnętrzne obszaru gminy wynikają wprost z dostępności komunikacyjnej, wyraźnie lepszej dla miejscowości zlokalizowanych przy drodze krajowej nr 72 (wsi Białynin, Głuchów, Złota) oraz w północnej części gminy (wsie Borystaw, Michowice i Celigów).

Gmina ma głównie charakter rolniczy, średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi – około 8,5 ha.

Struktura upraw dostosowana jest do potrzeb rynku lokalnego i zakładów przetwórstwa rolno – spożywczego, znajdującego się w sąsiednich gminach i miastach: Skierniewice, Łowicz, Rawa Mazowiecka, Łowicz, Brzeziny, Koluszki, Tomaszów Mazowiecki i Aglomeracja Łódzka.

Na podstawie danych (z Urzędu Gminy), na dzień 08.04.2015r. na terenie gminy znajdowały się 1974 gospodarstwa rolne, z czego 454 były to działki o wielkości poniżej 1,0 ha. najwięcej gospodarstw rolnych występuje w przedziale wielkości 1,00 – 4,99 ha (701 sztuk) oraz w przedziale 5,00 – 9,99 ha. (581 sztuk).

Ogólnie można stwierdzić, że w strukturze wielkości gospodarstw rolnych dominują gospodarstwa małe i średnie. Gospodarstwa wielkoobszarowe, powyżej 50 ha. są własnością państwową i należą do Instytutów Państwowych.

Struktura gospodarstw na terenie gminy przedstawia się następująco:

Wielkość gospodarstw w ha	Ilość ogółem	Wielkość gospodarstw w ha	Ilość ogółem
0,00 – 0,49	275	0,00 – 0,99	454
0,5 – 0,99	179		
1,0 – 1,49	179	1,00 – 4,99	701
1,5 – 1,99	106		
2,0 – 2,99	167		
3,0 – 4,99	249		
5,0 – 6,99	293	5,00 – 9,99	581
7,0 – 9,99	288		
10,0 – 14,99	165	10,0 – 14,99	165

15,0 – 19,99	48	15,0 – 29,99	67
20 – 29,99	19		
30,0 – 49,99	2	30,0 – 49,99	2
50,0 – 99,99	2	Powyżej 50,0	4
powyżej 100,0	2		
Ogółem	1974	Ogółem	1974

Gmina pod względem struktury agrarnej wyróżnia się korzystnie na tle wskaźników średnich dla gmin rolniczych powiatu skierniewickiego. Użytkowanie gruntów (dane na dzień 30.09. 2014 r.)

rolne ogółem – 11 078 ha w tym:

Grunty orne – 7907 ha

Łąki – 266 ha

Pastwiska – 500 ha

Sady – 176 ha

Lasy SGGW Rogów – 1005 ha

Lasy osób indywidualnych - 506 ha

Grunty pozostałe, w tym nieużytki – 718 ha

Wielkości (w procentach) przedstawiają się następująco:

92,4% ogólnej powierzchni zajmują użytki rolne w tym:

- 68,5 % grunty orne,
- 1,3 % sady,
- 4,2 % łąki,
- 3,1 % pastwiska,
- 12,7 % lasy.

Naturalne warunki przyrodnicze w gminie są dogodne i sprzyjają rozwojowi produkcji roślinnej. Podstawowym kierunkiem w tej produkcji jest uprawa zbóż i ziemniaków.

Warunki mieszkaniowe

Warunki mieszkaniowe określone stopniem zaspokojenia potrzeb poprzez ilość mieszkań w odniesieniu do ilości mieszkańców, zagęszczeniem mieszkań i izb mieszkalnych, ilością pomieszczeń przypadających na mieszkanie na terenie gminy określa się jako zadawalające.

Sytuację mieszkaniową w gminie Głuchów dokładnie charakteryzują poniższe dane:

Zasoby mieszkaniowe:

- mieszkania 1 598 (powiat skierniewicki – 12065)
- izby 7045 (powiat skierniewicki – 50596)
- powierzchnia użytkowa mieszkań (m²) 163942 (powiat skierniewicki – 1082364)

Zasoby gminne:

- mieszkania 51 (powiat skierniewicki - 145)
- izby brak danych (powiat skierniewicki – b.d.)
- powierzchnia użytkowa mieszkań (m²) 2 645,95 (powiat skierniewicki- 6776)

Placówki kulturalne i sportowe

Na terenie gminy działa Gminna Biblioteka Publiczna w Głuchowie z filiami bibliotecznymi w Michowicach, Białyninie, Janiśławicach i Wysokienicach. Działalność w filiach jest rozszerzona o funkcjonowanie świetlic socjoterapeutycznych w Michowicach i Wysokienicach.

Gminna Biblioteka Publiczna w Głuchowie oferuje dzieciom i młodzieży zajęcia biblioteczne.

W Gminie działają dwa kluby sportowe LZS:

- GKS Głuchów
- "Juwenia" Wysokienice.

W Gminie Głuchów odbywają się coroczne liczne imprezy kulturalne i sportowe, w tym między innymi:

- Z kolędą i dobrym słowem – styczeń,
- Konkursy wiedzy czytelniczej – kwiecień,
- Konkurs recytatorski – maj,
- Dzień sportu – czerwiec,
- Niedziela na przydrożku – sierpień- lipiec,
- Konkursy plastyczne – luty-lipiec.

Na terenie gminy działają następujące zespoły artystyczne:

- Zespół Regionalny „Głuchowiacy”
- Chór parafialny „Głuchów”,
- Orkiestra Dęta Ochotniczej Straży Pożarnej w Głuchowie,
- Uczniowski Klub Sportowy „Futrzaki” w Głuchowie,
- Instrumentalny Zespół Rodzinny Kacprzyków „Legato” z Głuchowa.

Na terenie Gminy działa także Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Sprawni Inaczej”, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Gniazdo” oraz Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Janiśławic i Okolicy w Janiśławicach, jako organizacje pożytku publicznego.

Dostępność do placówek oświatowych

Poziom warunków życia mieszkańców zależy także od dostępności do jednostek oświatowych i możliwości edukacji na poziomie ponadpodstawowym.

W gminie wychowanie przedszkolne organizowane jest ogółem przez 6 placówek, w tym 1 przedszkole, w którym jest 25 miejsc przedszkolnych. Dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym jest 114, w tym do przedszkola uczęszcza 45 dzieci.

Szkoły podstawowe, (rok 2014) w liczbie 6 placówek, stwarzają dobre warunki lokalowe dla łącznie ok. 420 uczniów, uczących się w 34 oddziałach i korzystających z 46 pomieszczeń szkolnych.

Przy każdej szkole podstawowej funkcjonuje oddział przedszkolny, a w Głuchowie przedszkole gminne, żłobek, Klub Malucha. Polityka oświatowa Gminy Głuchów obejmuje już najmłodszych mieszkańców gminy. Gmina należy do nielicznych samorządów w kraju, które mają tak wysoki wskaźnik upowszechniania edukacji przedszkolnej. Kształtuje się na poziomie 97%. Jest to wynikiem poszukiwania alternatywnych form edukacji, mniej kosztownych i bardziej dostosowanych do potrzeb środowiska. Udało się to osiągnąć dzięki współpracy z Fundacją Rozwoju Dzieci im. J.A. Komeńskiego z Warszawy. Gmina wprowadziła zajęcia edukacyjne dla dzieci w wieku przedszkolnym jako najlepszy element wyrównywania szans edukacyjnych i tworzenia warunków pełnego rozwoju.

Obecnie wychowaniem przedszkolnym objęte są dzieci 3-4 lat, które uczęszczają do Punktów Przedszkolnych prowadzonych przez lokalne Stowarzyszenia.

- Punkt Przedszkolny prowadzony przez Stowarzyszenie „Dziecięcy Raj” w Białyninie,
- Punkt Przedszkolny w Janisławicach prowadzony przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Janisławic i Okolicy,
- Punkt Przedszkolny w Michowicach prowadzony przez Stowarzyszenie Edukacyjno-Oświatowo-Wychowawcze SOWA,
- Punkt Przedszkolny prowadzony przez Stowarzyszenie „Małe Pociechy” w Wysokienicach.
- Punkt Przedszkolny prowadzony przez Stowarzyszenie „Razem dla Złotej” w Złotej.

Członkami tych stowarzyszeń są rodzice, którym zależy aby dzieci od najmłodszych lat były objęte edukacją.

Z placówek szkolnych funkcjonuje też Gimnazjum, do którego uczęszczało w roku szkolnym 2014/2015 – 234 uczniów. Gimnazjum posiada 10 oddziałów i mieści się w 10 pomieszczeniach. W Głuchowie znajduje się również Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych, w skład którego wchodzi:

- technikum,
- liceum ogólnokształcące,
- kursy kwalifikacyjne.

Na terenie Gminy Głuchów (rok 2014) funkcjonowało 5 placówek bibliotecznych.

Łączny księgozbiór tych placówek wynosi 33006 woluminów. Czytelnicy, w liczbie 1023 osób, wypożyczyli ogólnie 12067 książek, co daje średnio 11,90 przeczytanej książki (średnia dla powiatu skierniewickiego to 14,7) na jednego czytelnika.

Wyszczególnienie	2013	2014
Liczba czytelników na 100 mieszkańców	17,15	17,16
Odsetek czytelników dziecięcych i młodzieżowych do lat 19 w stosunku do ogółu czytelników	53,60%	55,30%
Liczba zakupionych książek na 100 mieszkańców	16,64	14,82
Liczba wypożyczeń ogółem na 100 mieszkańców*	221,60	236,75
Liczba zakupionych książek dla dzieci i młodzieży na 1 czytelnika dziecięcego i młodzieżowego	0,43	0,61

* Łączna liczba wypożyczeń księgozbioru i udostępnień na miejscu na 100 mieszkańców.

Biblioteka służy rozwijaniu u zaspokajaniu potrzeb czytelniczych społeczności oraz upowszechnianiu wiedzy i rozwojowi kultury. Pełni funkcję ośrodka informacji biblioteczno-bibliograficznej.

Bezpieczeństwo ludności i mienia

Zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia wynika z szeregu przyczyn, a w tym między innymi powodziowych, osuwiskowych, pożarowych, komunikacyjnych, energetycznych, chemicznych itd.

Bezpieczeństwo przeciwpożarowe w gminie zapewnia 12 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych:

- 3 jednostki należące do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego w Głuchowie, Wysokienicach i Janiśławicach,
- 8 jednostek typu „S” (z samochodem ratowniczo-gaśniczym)- Białynin, Michowice, Celigów, Żłota, Skoczyłody, Borystaw, Miłochniewice, Jasień.
- 1 jednostki typu „M” (bez samochodu)- Kochanów.

Na terenie gminy brak jest zagrożenia stanami powodziowymi i osuwiskami. W rejonach rzek, zbiorników wodnych występują jedynie okresowe podtopienia.

Zagrożenia mogą występować głównie ze względu na transport materiałów niebezpiecznych.

Zagrożenie energetyczne może wynikać z przebiegu linii energetycznych o różnym napięciu. Wymagane jest przestrzeganie stref ograniczonego użytkowania od linii energetycznych zgodnych z przepisami odrębnymi.

Zagrożeniem jest przebieg przez gminę tras komunikacyjnych. Drogi wymagają dostosowywania do parametrów technicznych określonych w przepisach odrębnych, o drogach publicznych.

V. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, WALORYZACJI ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, ZASOBÓW PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO, ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

V.1. Uwagi ogólne

Przepisy odrębne dotyczące ochrony przyrody zawarte są w Ustawie Prawo Ochrony Środowiska oraz Ustawie o Ochronie Przyrody. Cele ochrony przyrody to utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, zachowanie różnorodności biologicznej, zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego, zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin i zwierząt wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony.

Podstawą społecznego i gospodarczego rozwoju gminy jest zachowanie przyrodniczych podstaw rozwoju. Przyrodnicze uwarunkowania zawsze odgrywały istotną rolę w kształtowaniu układów przestrzennych gminy. Gospodarowanie zasobami naturalnymi, ich ochrona powinno zapewnić zaspokojenie potrzeb ludzkich obecnych i przyszłych pokoleń bez stwarzania konfliktów ekologicznych i społecznych.

Dokonujące się procesy urbanizacyjne wywierają ogromny (nie zawsze korzystny) wpływ na środowisko. Przy złożoności procesów zachodzących w środowisku naturalnym należy odpowiedzieć na pytanie jakie są walory środowiska gminy Głuchów, jakie i gdzie występują ewentualne naruszenia stanu środowiska.

V.2. Budowa geologiczna, rzeźba terenu i warunki klimatyczne

◆ Położenie fizyczno-geograficzne, rzeźba terenu

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej J. Kondrackiego obszar gminy Głuchów położony jest w obrębie makroregionu Wzniesień Południowomazowieckich i na granicy dwóch mezoregionów:

- Wzniesień Łódzkich w części centralnej i zachodniej,
- Wysoczyzny Rawskiej w części wschodniej.

Regionalizacja fizyczno – geograficzna terenu wg. (J. Kondrackiego 2000)

Jednostka	Nazwa jednostki	Symbol
Prowincja	Niż Środkowoeuropejski	31
Podprowincja	Niziny Środkowopolskie	318
Makroregion	Wzniesienia Południowomazowieckie	318.8
Mezoregion	Wzniesienia Łódzkie	318.82
	Wysoczyzna Rawska	318.83

Na terenie gminy, Wzniesienia Łódzkie to głównie płaska wysoczyzna polodowcowa (rzędne terenu: 160 – 195 m n.p.m.) zbudowana z utworów piaszczystych i glin zwałowych. Najwyższe wartości rzędne terenu osiągają w części centralnej, w rejonie Prusy – Miłochowice.

Wzniesienia Łódzkie rozcięte są doliną Rawki, której towarzyszą liczne doliny boczne. Rzeźba powierzchni terenu gminy jest mało urozmaicona i charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem jedynie w obszarze towarzyszącym rzece Rawce i Łupii-Skierniewki. Najwyższe wzniesienia osiągają wysokość 195-200 m n.p.m. w rejonie Głuchowa i Białynina Podboru. Południową granicę gminy stanowi dolina rzeki Rawki, w obrębie której rzędne terenu między częścią zachodnią i wschodnią oscylują między wartościami rzędnych 161 – 146,7 m n.p.m. Deniwelacja między doliną i położoną na północ wysoczyzną wynoszą od kilkunastu do około 30 m. Północną i Środkową część gminy stanowiącą wysoczyznę polodowcową zlodowacenia warciańskiego rozcina rzeka Łupia-Skierniewka wraz z jej południowymi dopływami.

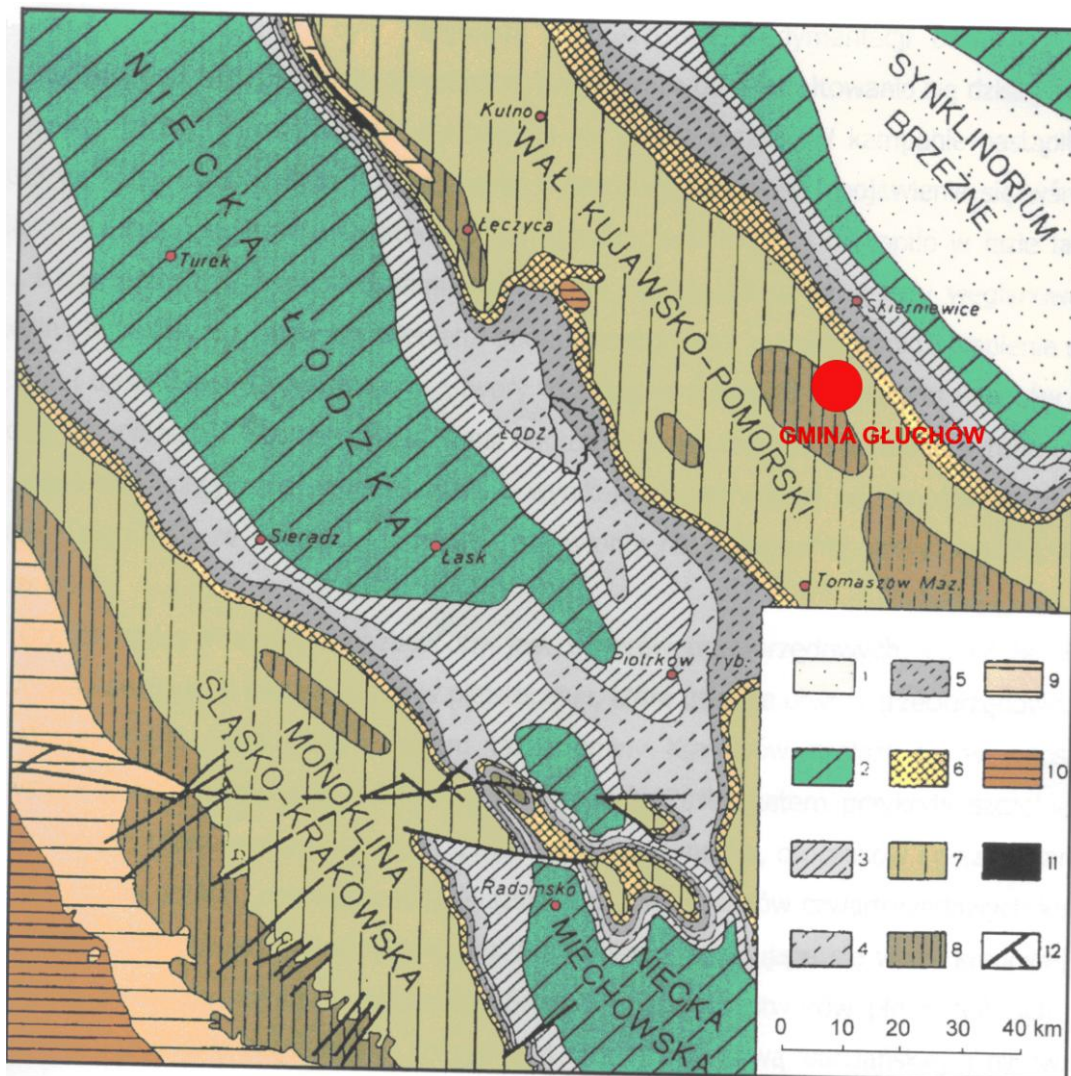
♦ Budowa geologiczna

Gmina Głuchów położona jest w granicach Wielkiej Jednostki Polski – antyklinorium Kujawsko – Pomorskiego. Obszar gminy położony jest na północnym skrzydle tego antyklinorium. Toteż w głębszym podłożu geologicznym gminy Głuchów, zalegają utwory jurajskie (jura górna) – wapienie, piaskowce, iłołupki i iły margliste, tworzące stropowe antyklinorium, w granicach którego położona jest Gmina. Utwory te zalegają na głębokości około 40-60 m. Leżące na osadach jury utwory trzeciorzędowe to osady pliocenu – iły piaszczyste, margliste i pylaste oraz miocenu – piaski drobnoziarniste, pylaste. Ich miąższość na obszarze gminy waha się od 0,5 do 40,0 m. Utwory czwartorzędowe wykształcone są w postaci glin, piasków i iłów. Miąższość czwartorzędu na terenie gminy jest zmienna i dochodzi do ok. 60 m. Strop czwartorzędu wykształcony jest generalnie w postaci glin i iłów z wkładkami piasków o łącznej miąższości od ok. 10 m do ponad 50 m. Poniżej glin i iłów występują osady piaszczyste lub utwory trzeciorzędu jury.

Plejstoceny gliny zwałowe, piaski fluwioglacjalne akumulowane podczas stadiu warciańskiego występują na całym terenie gminy.

Grunty organiczne i organiczno-mineralne w postaci torfów holocenów, namułów torfiastych i piaszczystych występują w dolinach Rawki, Łupii-Skierniewki, Jasienicy i płacami w obniżeniach na zdenuudowanej wysoczyźnie polodowcowej. Miąższość tych gruntów wynosi około 2 m, zdarza się, że jest mniejsza od 1 m.

Holocen reprezentowany jest również przez utwory aluwialne i aluwialno-deluwialne, na które składają się namuły, mułki i piaski. Utworami tymi wyścielone są dna dolin cieków oraz ich terasy zalewowe.

Mapa geologiczna Polski Środkowej bez utworów kenozoiku wg W. Pożaryskiego

Trzeciorzęd: 1-paleocen dolny; Kreda: 2- mastrycht, 3- kampan, 4- santon i koniak, 5- turon, cenoman i alb, 6- kreda dolna nierozdzielona; Jura: 7- malm, 8- dogger, 9- lias; Trias: 10- kajper; Perm: 11- cechsztyń; 12- dyslokacje

♦ Klimat

Na terenie gminy można zaobserwować pewne zróżnicowanie warunków klimatycznych zależne od rzeźby i ukształtowania powierzchni ziemi.

Dotyczy to przede wszystkim zjawiska insolacji, związanej z nachyleniem stoków w obrębie wysoczyzn oraz dolin cieków. Na terenach sąsiadujących z dolinami cieków, jak również w samych zagłębieniach dolinnych, warunki termiczne charakteryzują się zwiększonymi amplitudami temperatury w przygruntowej warstwie powietrza. W obrębie samych dolin rzecznych warunki klimatyczne charakteryzują się wysoką wilgotnością powietrza, szczególnie w warstwie przygruntowej, częstym zaleganiem mgieł i oparów oraz tendencjami do występowania inwersji termicznych.

Na podstawie notowań wieloletnich z posterunku meteorologicznego w Skierniewicach określić można, że średnia roczna temperatura wynosi w tym rejonie 10,8 C. Najwięcej wiatrów pochodzi z kierunku zachodniego. Notowany jest też duży udział wiatrów z południa. Ilość opadów jest niewielka i wynosi w skali rocznej 514 mm (średnia krajowa to 600 mm). Generalnie warunki klimatyczne na obszarze gminy można uznać za korzystne. Większość obszaru posiada bardzo dobre warunki termiczne, wilgotnościowe i wietrzne, z małą częstotliwością zalegania mgieł.

V.3. Wody powierzchniowe i podziemne

◆ Wody powierzchniowe

Współczesna sieć hydrograficzna woj. łódzkiego (a więc i gminy Głuchów) jest konsekwencją plejstoceńskich procesów ukształtowania rzeźby terenu, a po części również odzwierciedleniem predyspozycji mezozoicznego podłoża. Główne rzeki przebiegają na peryferiach regionu, przy czym zarówno Warta i Pilica, jak i wiele mniejszych rzek wpływa na teren województwa od południa, mając swe źródła na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej. Obszarem źródłiskowym Bzury i Neru oraz ich dopływów jest Wyżyna Łódzka.

Sieć hydrograficzna woj. łódzkiego charakteryzuje się przewagą rzek małych oraz cieków, z których część jest okresowo sucha.

Relatywnie największe (ale generalnie małe) zagęszczenie sieci rzecznej występuje na Równinie Łowicko-Błońskiej.

Głównymi rzekami płynącymi przez obszar gminy są: Rawka w południowej części oraz Łupia-Skierniewka w części północnej. Obszar źródłiskowy obu rzek znajduje się poza obszarem gminy, jednak w obrębie gminy znajdują się tereny źródłiskowe mniejszych cieków zasilających Rawkę, a przede wszystkim Łupię-Skierniewkę. Wododział III rzędu między Łupią-Skierniewką a Rawką przebiega na południe od wsi Głuchów i Skoczyłody. Wododziały poszczególnych, lokalnych cieków przebiegają na pograniczu wsi pomiędzy Złotą i Wysokienicami oraz Jasieniem z jednej strony, a Prusami, Celigowem i Michowicami z drugiej strony oraz między Głuchowem i Białyninem, a Prusami i Reczulem. Praktycznie 2/3 obszaru gminy leży w zasięgu zlewni III rzędu rzeki Łupii-Skierniewki, a 1/3 w zasięgu zlewni III rzędu rzeki Rawki. Cała gmina leży w obrębie zlewni II rzędu rzeki Bzury.

W obszarze gminy brak jest naturalnych, dużych zbiorników wodnych. Większe, sztuczne zbiorniki spotyka się w dolinie Rawki – największe, w tym rejonie to stawy rybne w rejonie wsi Byliny.

Ponadto w obrębie stoku wysoczyzny rozrzucone są liczne drobne „oczka” oraz lokalne zabagnienia a także obszary źródłiskowe (tzw. młaki i wysięki), w rejonie wsi Złota, Skoczyłody, Prusy, Białynin. Niewielkie zbiorniki wodne (stawy) występują też na rzece Jasienicy (dopływie Łupii-Skierniewki) w miejscowościach: Złota, Wysokienice i Michowice.

Rzeka Rawka – prawy największy dopływ Bzury. Rzeka ma ok. 97 km długości, a jej dorzecze obejmuje obszar 1192 km². Rzeka powstaje z połączenia dwóch cieków źródłowych, znajdujących się ok. 5 km na wschód od Koluszek. Wpada do Bzury, między Łowiczem a Sochaczewem. Średni przepływ rzeki przy ujściu wynosi ok. 5,3 m³/s, a maksymalna rozpiętość wahań stanów wód to 2,8 m.

Rawka jest zachowaną w naturalnym stanie, typową rzeką niziną średniej wielkości i dlatego koryto rzeki zostało objęte ochroną rezerwatową od źródeł aż do ujścia – Rezerwat Przyrody Rzeki Rawka. Ponadto chronione są fragmenty doliny i skarpy bardziej oddalone od obecnego koryta – rezerваты Kopanicha i Ruda Chlebach. Rzeka od Starej Rawy do Bolimowa płynie przez Bolimowski Park Krajobrazowy.

Koryto rzeki nie jest uregulowane i jedynie na części odcinków przepływających przez miasta, została ona wybetonowana. Brzegi rzeki są obficie pokryte roślinnością.

W różnych miejscach, na całej długości Rawki, istnieje zabudowa hydrotechniczna w formie spiętrzeń i zbiorników retencyjnych.

Świat zwierzęcy Rawki jest średnio bogaty. W rzece zinwentaryzowano 18 gatunków ryb (głównie płocie i okonie), jeden gatunek minoga, a także bezkręgowce.

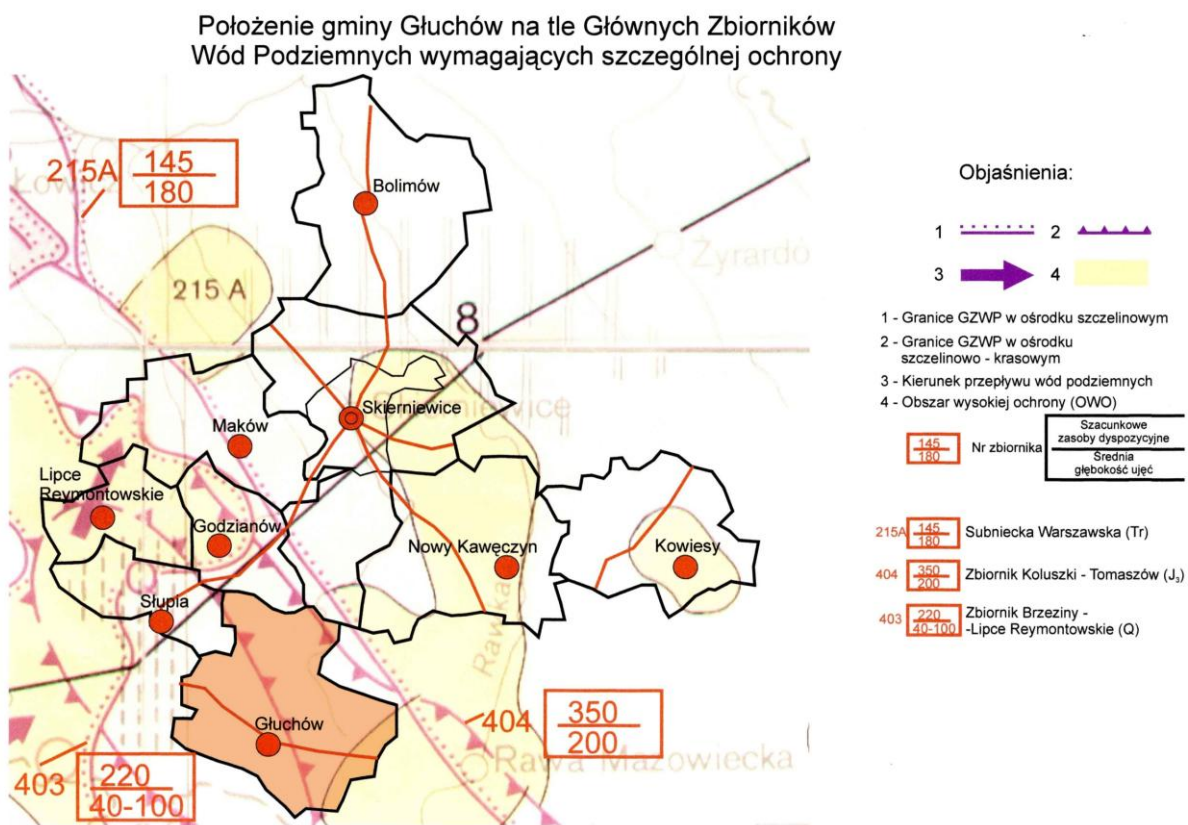
Zmniejszające się w ostatnich latach zanieczyszczenie rzeki sprawia, że ilość organizmów żywych w Rawce wzrasta. Od lat 90-tych pojawiają się tam raki.

W latach 80-tych nad brzegami Rawki aklimatyzowane zostały bobry.

Rzeka Skierniewka, w górnym biegu – Łupia, prawy dopływ Bzury, płynie na Nizinie Środkowopolskiej, o długości 61,2 km i powierzchni dorzecza 340 km². Rzeka wypływa ze Wzniesień Łódzkich dwiema strugami; prawą – Łupią, uważaną za ciek źródłowy, koło wsi Białynin, oraz lewą – Jeżówką, powyżej wsi Jeżów. Do Bzury uchodzi poniżej Łowicza, na terenie wsi Popów.

♦ Wody podziemne

Warunki występowania wody gruntowej są pochodną ukształtowania powierzchni terenu i budowy geologicznej. Wschodnia część obszaru gminy Głuchów leży w obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (zbiornik Koluski – Tomaszów Nr 404), w którym woda ujmowana jest na terenie gminy z utworów jury górnej z głębokości ok. 35 – 75 m. Zbiornik ten charakteryzuje się znaczną zasobnością oraz małą podatnością na zanieczyszczenia wód pierwszego poziomu użytkowego.

Źródło: Mapa Obszaru Głównych Wód Podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony, pod red. A.S. Kleczkowskiego, AGH Kraków 1988

Na obszarze gminy Głuchów wyróżniono dwa zasadnicze piętra wodonośne:

- jurajskie piętro wodonośne, które tworzą spękane utwory węglanowe oraz piaskowce. Wody jurajskie występują pod wysokim ciśnieniem hydrostatycznym oraz wymagają uzdatnienia ze względu na zawartość związków żelaza. Strop utworów jurajskich występuje na głębokości około 40 – 60 m, zaś warstwy wodonośnej na głębokościach ok. 35-75 m. Studnie ujmujące zasoby tej warstwy wodonośnej charakteryzują się znaczną wydajnością, dochodzącą do 100 m³/h. W obszarze gminy wody tej warstwy zasilają ujęcie komunalne w Wysokienicach;
- trzeciorzędowe piętro wodonośne na omawianym terenie występuje lokalnie – pławowo nie jest eksploatowane ze względu na małą miąższość;
- czwartorzędowe piętro wodonośne występuje na omawianym terenie powszechnie i eksploatowane jest dla potrzeb gospodarczych. Charakteryzuje się zarówno swobodnym jak i napiętym zwierciadłem wody.

Pierwsza warstwa związana jest z utworami piaszczystymi występującymi od powierzchni terenu bez izolacji lub pod nakładem glin zwałowych o

niewielkiej miąższości. Warstwa ta zwykle charakteryzuje się swobodnym lustrem wody, kształtującym się na głębokości 0,0 – 2 m poniżej poziomu terenu. Wydajność tej warstwy wodonośnej sięga 20–25 m³/h. Głębokość studni wynosi od 20 do 40 m p.p.t.

Druga warstwa wodonośna zalega pod utworami pylasto-ilastymi i gliniastymi na głębokości poniżej 15 – 20 m p.p.t. Wody tej warstwy mają charakter naporowy, a potencjalne wydajności otworów studziennych mogą przekraczać 30 m³/h, w zależności od części gminy. Omawianą warstwę wodonośną ujmuje studnie zaopatrujące wodociągi wiejskie oraz prywatnych użytkowników. Woda zawiera ponadnormatywne zawartości związków żelaza i manganu. Są one stosunkowo łatwe do usunięcia w odżelaziaczach. Pod względem zawartości innych składników woda nie budzi zastrzeżeń. Obie warstwy wodonośne są eksploatowane w ramach zasobów wód podziemnych zlewni rzeki Rawki.

Ochrona wód podziemnych przed zanieczyszczeniem

Generalnie wyniki badań jakości wód podziemnych wskazują na ich dobrą jakość w obszarze gminy. Zawartość w wodach żelaza i jonów manganu przekracza wartości określone przepisami sanitarnymi. Wody te w tym zakresie wymagają uzdatnienia. W obszarze gminy brak stref ochrony pośredniej ujęć wód podziemnych.

Pierwsza, czwartorzędowa warstwa wodonośna ze względu na bezpośrednią infiltrację z powierzchni terenu jest bardzo podatna na zanieczyszczenia. W celu minimalizacji niekorzystnego oddziaływania na czystość wód omawianej warstwy wodonośnej należy dążyć do likwidacji najgroźniejszych ognisk zanieczyszczeń jakimi są przydomowe szamba (doły chłonne) i dzikie wysypiska.

Konsekwentnie prowadzona kanalizacja wsi połączona z budową oczyszczalni ścieków, a także sprawna organizacja gromadzenia i wywozu odpadów stałych, doprowadzi w perspektywie do likwidacji wspomnianych wyżej ognisk zanieczyszczeń wód podziemnych.

Druga, czwartorzędowa warstwa wodonośna jest bardzo dobrze izolowana od powierzchni terenu nadkładem utworów słabo przepuszczalnych i na terenie gminy nie jest narażana na zanieczyszczenia pochodzące bezpośrednio z powierzchni terenu. W ramach monitoringu regionalnego badano stan czystości wód podziemnych. Zbadano wody z czterech studni głębinowych. W trzech przypadkach sklasyfikowano je jako wody klasy Ib, czyli wody o wysokiej jakości. W jednym przypadku były to wody klasy II, czyli o średniej wartości (wymagają złożonego uzdatniania.).

V.4. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna

Gmina Głuchów charakteryzuje się średnio korzystnymi warunkami do produkcji rolnej. Charakter budowy geologicznej znajduje bezpośrednie odbicie w wartości użytkowej występujących tu gleb. Na większości obszarów

występują gleby wysokich klas bonitacji wykształcone na glinach zwałowych. Gleby bonitacji klas IV i III zajmują ok. 63 % ogólnej powierzchni użytków rolnych. Występowanie gleb gorszych klas bonitacji V i VI wiąże się z powierzchniowym występowaniem utworów piaszczystych. Ma to miejsce głównie w południowej i środkowej części gminy. Gleby klas V – VI zajmują powierzchnię ok. 37 % powierzchni użytków rolnych.

W obszarze gminy zdecydowanie przeważają :

- gleby klasy IVb stanowiąc ok. 32 % powierzchni użytków rolnych. W dolinach cieków powszechnie występują użytki zielone klasy V i VI na glebach pochodzenia organicznego;
- gleby klasy III, stanowiące kompleksy rolniczej przydatności żytnie b. dobre i dobre wytworzone na piaskach gliniastych i pyłach.

W większości gleby są pochodzenia mineralnego: pseudobielicowe oraz brunatne właściwe. W dolinach rzek występują gleby pochodzenia organicznego, głównie w postaci gleb torfowych i murszowo – torfowych oraz gleb mułowo – torfowych.

Problemem rzutującym na gospodarkę rolną w gminie staje się zjawisko erozji gleb:

- przesuszanie powierzchni terenu, zwłaszcza w obszarze wierzchowinowym płaskiej wysoczyzny morenowej, często są to obszary wododziałowe,
- spływ powierzchniowy w obszarze stoków dolin rzecznych, potęgowany przez niską lesistość tych stoków.

Obszar gminy charakteryzuje się bardzo małą lesistością. Tereny leśne są rozmieszczone nierównomiernie i koncentrują się praktycznie w całości w południowej części w postaci kompleksu lasów doświadczalnych SGGW w Rogowie. Niewielkie skupiska leśne występują w obrębie wsi Prusy i w rejonie wsi Miłochnewice oraz w dolinie rzeki Łupii-Skierniewki w rejonie wsi Janisławice, Reczul i Michowice.

Lasy porastają piaszczyste wzniesienia morenowe i otaczające je obszary zbudowane z piasków wodnolodowcowych i eolicznych w rejonie Prus i Miłochnewic. Na pozostałych obszarach, gdzie występują dobre gleby wykształcone na glinach zwałowych tereny leśne ustąpiły miejsca na rzecz użytków rolnych.

Rzeczywista roślinność zbiorowisk leśnych to bory świeże z przewagą sosny dochodzącą do 80 %. Zgodnie z kryterium przyjętym w przepisach odrębnych, tereny leśne można podzielić na:

- lasy doświadczalne (zmiana przeznaczenia na cele nieleśne wymaga zgody ministra),
- lasy innych użytkowników, w tym prywatne (zmiana przeznaczenia na cele nieleśne wymaga zgody marszałka).

Największymi kompleksami leśnymi na terenie gminy są lasy, użytkowane przez Leśny Zakład Doświadczalny SGGW w Rogowie jako chronione lasy doświadczalne. Pozostałe lasy prywatne nie mają kategorii ochronności, jednak ze względu na swoje położenie pełnią ważne funkcje glebo- i wodochronne.

Ze względu na kategorie ochronności, jakim podlegają istniejące większe kompleksy leśne w obszarze gminy, lasy mogą jedynie w ograniczonym stopniu pełnić funkcje rekreacyjne. W wielu miejscach na terenie gminy, a głównie w jej części południowej spotyka się często w obrębie pól i dolin rzecznych zagajniki sosnowe, rzadziej laski brzozowe i olszowe. Są to zbiorowiska powstałe na skutek zalesień porzuconych gruntów porolnych niskich klas bonitacji. Często są to też tereny zalesione w wyniku naturalnej sukcesji lasu na nieużytkach. W obrębie gminy prowadzona jest akcja planowych zalesień gruntów marginalnych położonych w sąsiedztwie istniejących lasów na terenach wododziałowych, narażonych na wzmożoną erozję gleb.

Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Dla określenia, ewentualnie porównania możliwości produkcyjnych poszczególnych regionów czy terytorialnych jednostek administracyjnych należy przeprowadzić ocenę wszystkich elementów środowiska przyrodniczego, które decydują o końcowych efektach produkcji rolnej. W Polsce do tego celu wykorzystano metodę opracowaną przez IUNG (Witek i in. 1974, 1981).

Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej polega na punktowej wycenie czterech podstawowych elementów środowiska, tj. gleby, agroklimatu, rzeźby terenu i warunków wodnych.

Na podstawie dokonanej waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej Polski Środkowej wg gmin (opracowano na podstawie materiałów IUNG w Puławach lata 1981-88).

Ocena w punktach dla Gminy Głuchów wynosi: 45,1/ 61,2

45,1 - jakość i przydatność rolnicza gleb (skala 100-punktowa)

61,2 - warunki agroekologiczne (skala 123-punktowa).

Na terenach rolniczej przestrzeni produkcyjnej należy wykluczyć nieuzasadnioną likwidację zadrzewień i zakrzewień śródpolnych.

Tereny lasów, przeznaczone do użytkowania leśnego i prowadzenia gospodarki leśnej, powinny być zagospodarowywane na podstawie planów urządzenia lasu.

Zgodnie z rankingiem gmin pod względem preferencji zalesieniowych, gmina Głuchów należy do gmin o wysokich preferencjach zalesieniowych.

Realizacja programu zwiększania lesistości odbywać się powinna w drodze ustalenia przeznaczania gruntów do leśnego zagospodarowania w miejscowym planie przestrzennego zagospodarowania (z zachowaniem

warunków określonych w przepisach odrębnych) Warunkiem skutecznego działania w pozyskiwaniu środków na zalesienia gruntów jest bowiem opracowanie gminnych i powiatowych programów zwiększania lesistości, z rozpisaniem ich na etapy, a w ramach etapów przynajmniej na pierwsze pięć lat.

W celu określenia polityki przestrzennej gminy pożądane jest ustalenie przebiegu granicy rolno-leśnej. Granica rolno-leśna jest to wyznaczana na gruncie i przedstawiana na mapach linia oddzielająca grunty aktualnie i perspektywicznie przewidziane do rolniczego lub leśnego użytkowania. Wyznaczenie tej granicy ma na celu dążenie do optymalnego wykorzystania powierzchni ziemi, uporządkowania przestrzeni rolniczej i leśnej zgodnego z warunkami glebowymi, przyrodniczymi i krajobrazowymi. Powinna zatem stanowić instrument kierowania procesem zalesiania gruntów w gminach.

Na terenach, na których nie jest wskazane zalesianie (o intensywnej produkcji rolnej i najwyższej jakości bonitacyjnej gleb), należy upowszechniać zadrzewienia. Wprowadzanie zadrzewień należy traktować jako równorzędny z zalesieniami czynnik ochrony i użytkowania przestrzeni przyrodniczej w zakresie ochrony środowiska i gospodarki rolnej.

V.5. Szata roślinna i świat zwierzęcy

Obszar gminy Głuchów położony jest wg regionalizacji przyrodniczo-leśnej na granicy Krainy Mazowiecko-Podlaskiej, a w jej obrębie do dzielnicy Równin Warszawsko-Kutnowskich oraz Krainy Małopolskiej i dzielnicy Łódzko-Opoczyńskiej. Przeważają na tym terenie typy siedliskowe w postaci boru świeżego oraz boru mieszanego świeżego, tworzone głównie przez sosny pospolite, dęby szypułkowe, modrzewie z domieszką brzozy. Są to lasy przeważnie w dobrym stanie zdrowotnym. Porastają one głównie piaszczyste wzniesienia morenowe. Są to często niewielkie lasy powstałe w wyniku zalesień porzuconych gruntów porolnych niskiej klasy bonitacyjnej. Często powstają w wyniku naturalnej sukcesji lasu na nieużytkach. W obrębie gminy prowadzona jest akcja planowanych zalesień gruntów marginalnych położonych w sąsiedztwie istniejących lasów na terenach wododziałowych narażonych na wzmożoną erozję gleb.

Drugim typem siedliska są łągi olchowo-jesionowe lub wierzbowe towarzyszące obniżeniom terenu lub ciekom wodnym. Lasy olszowe to cenne przyrodniczo lasy wodoochronne, charakteryzujące się wysokim stopniem naturalności.

W Gminie Głuchów powierzchnia gruntów leśnych wynosi ogółem 1485,1 ha, w tym lasy: 1451,8 ha.

Wśród nich lasy publiczne zajmują obszar 977,1 ha i są to w całości lasy Skarbu Państwa.

Lesistość w gminie Głuchów wynosi 13,1%, w powiecie skierniewickim - 21,5%, podregionie Skierniewickim (do tego regionu zaklasyfikowana jest gmina

Głuchów) – 10,5%, województwie łódzkim – 21,1%.

Potencjalna roślinność naturalna w obszarze prawie całej gminy to kompleks grądów – lasów lipowo – dębowo – grabowych odmiany środkowopolskiej, zaś w części zachodniej (rejon wsi Białynin i Kochanów) – kompleks ciepłolubnych lasów dębowych oraz mieszanych dębowo – sosnowych z wielogatunkowym runem. Dolina Rawki to potencjalny kompleks zbiorowisk łągowych niżowych (łągi jesionowo – olszowe). Lasy łąkowe i olsy pełnią bardzo ważną rolę wodochronną i biocenotyczną stanowiąc ostoję roślin i zwierząt.

Ogromnym walorem przyrody gminy jest charakter jej krajobrazu, decydującego o bioróżnorodności środowiska, z mozaiką pól uprawnych, kęp leśnych, dolin i łąk, rozproszonej zabudowy wiejskiej. Roślinność tworzy tu bardzo cenne i malownicze układy przestrzenne charakterystyczne dla danych obszarów. „Wyspy leśne” oraz oczka wodne i bezodpływowe obniżenia o charakterze bagiennym, połączone korytarzami ekologicznymi tworzonymi przez cieki wodne obrośnięte drzewami zaroślami i krzewami, tworzą mozaikę nisz ekologicznych zapewniając dużą różnorodność biologiczną i tworząc specyficzną strukturę krajobrazu.

Siedliska tu występujące odznaczają się wysokim stopniem naturalności i stanowią również ostoję fauny. Są to jednocześnie siedliska wyjątkowo nieodporne na antropopresję.

Do wyjątkowo cennych należą na terenie gminy stanowiska wydry i reintrodukowanego bobra.

VI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

VI.1 Zarys historii gminy

Wieś Głuchów została po raz pierwszy w czasach historycznych wzmiankowana w kronikach Jana Długosza. Historycznie Głuchów i okolice wchodziły w skład Mazowsza oraz kasztelanii rawskiej, a od 1313 r. – w skład wydzielonego z Mazowsza księstwa rawskiego podległego Koronie jako terytorium lenne. Dopiero po wygaśnięciu linii Piastów Mazowieckich w 1462 r. księstwo rawskie zostało włączone do Korony i przekształcone w województwo rawskie. W XV w. zapoczątkowany został, niezwykle trwały, podział województw na powiaty, które najpierw posiadały funkcje sądowe, wojskowe i samorządowe, a następnie stały się jednostkami administracji terytorialnej. Obszar obecnej gminy Głuchów (z wyjątkiem wsi Prusy i Celigów, które były własnością szlachecką) wchodził w skład dóbr kościelnych arcybiskupa gnieźnieńskiego, tj. w obręb tzw. „księstwa łowickiego”, zaś administracyjnie znajdował się, jak wyżej wspomniano, w powiecie rawskim.

Chłopi w obrębie księstwa łowickiego posiadali wiele przywilejów (nadanych dobrom arcybiskupim przez księcia Ziemowita III w 1359 r.) i nie podlegali rygorom pańszczyzny, płacąc czynsz. Odrębność kulturowa mieszkańców tych ziem tzw. „księżaków” jest czytelna do dziś.

Wsiami, o średniowiecznej lokacji, ośrodkami parafii są w gminie:

- Janisławice (wieś wzmiankowana w 1330 r.),
- Białtynin (wieś wzmiankowana w 1359 r.),
- Michowice (wieś wzmiankowana w 1348 r.),
- Wysokienice (wieś wzmiankowana w XIV w.),
- Prusy (dawniej Prussy) wieś wzmiankowana w XV w.

Szybszy rozwój ziem arcybiskupich nastąpił w połowie XIV w., gdy arcybiskupem gnieźnieńskim został Jarosław Bogoria ze Skotnik. On też założył w 1338 wieś Głuchów.

Pod względem kształtu przestrzennego wsie były rzędówkami o przeważnie skupionej zabudowie po jednej stronie drogi wiejskiej, oddzielającej zagrody od cieków. Łąki położone między drogą wiejską, a ciekami stanowiły tzw. na wsie, czyli grunty pozostające we wspólnym użytkowaniu wszystkich gospodarzy jako pastwisko.

Na terenach wyżej położonych, obszar wzdłuż drogi wiejskiej, po przeciwnej stronie zabudowań zajmowany był na cele gospodarczo-składowe (piwnice, piece chlebowe).

W większych wsiach, położonych przy ważniejszych traktach znajdowały się kuźnie i gospody obsługujące podróżnych. Miejscowości Głuchów oraz Białtynin i Żłota ulokowane były przy dawnym trakcie tzw. „drodze toruńsko – lwowskiej” wiodącej przez Łowicz – Jeżów do Rawy i Radomia. W Głuchowie trakt ten krzyżował się z traktem późniejszym łączącym Sochaczew i Skierniewice z Ujazdem i Piotrkowem. Na traktach w rejonie Celigowa oraz na granicy z gminą Rawa Mazowiecka znajdowały się karczmy.

Z okresu późnego średniowiecza pochodzą pierwotne niektóre kościoły parafialne w gminie. I tak, około 1419 r. wzmiankowany jest kościół parafialny w Głuchowie, a na jego miejscu w 1499 roku prymas Fryderyk Jagiellończyk ufundował kolejny kościół drewniany. Po jego spaleniu wzniesiono w 1786 r. (z fundacji ks. proboszcza Grocholewskiego) obecny, późnobarokowy kościół murowany pod wezwaniem św. Wacława.

Pierwszy kościół pod wezwaniem św. Małgorzaty w Janisławicach pochodził z 2 połowy XV w. Obecny kościół, zaliczany do unikalnej grupy sieradzko-mazowieckich bazylik drewnianych wznoszonych na terenie historycznego Mazowsza w okresie XV –XVIII w., pochodzi z początku XVI w. Obiekt ten ufundowany został przez arcybiskupa Andrzeja Boryszewskiego i był konsekrowany w 1525 r. Pierwszy kościół św. Marcina w Wysokienicach wzmiankowany jest na XIV w. Obecny obiekt powstał w 1758 r. z fundacji biskupa Adama Komorowskiego, na miejscu spalonego pierwotnego kościoła. W XX w. obiekt ten został rozbudowany i przebudowany (obecnie przeniesiony poza obszar gminy – do skansenu).

Koniec wieku XV i wiek XVI były okresem znacznego wzrostu stopy życiowej ludności chłopskiej, która na obszarze gminy dominowała. W pierwszej połowie XVI w. na obszarze gminy dominowała gospodarka czynszowa, a ludność korzystała ze znacznego dobrobytu oraz swobody prawnej. Siedziba rządcy dóbr arcybiskupich, klucza głuchowskiego znajdowała się w Głuchowie, na osi drogi do Łowicza, w miejscu obecnej szkoły rolniczej.

Gospodarka folwarczna rozwijała się słabo. Folwarki szlacheckie powstałe na omawianym terenie prawdopodobnie w ciągu XV i XVI w. miały średnio około 2 – 4 łąnów tj. około 33–66 ha ziemi ornej. W okresie tym założono też prawdopodobnie wieś Celigów, a istniejący folwark wójtowski stał się przedmiotem wykupu szlacheckiego.

Do upadku gospodarczego obszaru gminy, jak i całego ówczesnego Mazowsza doszło w XVII i XVIII w. w wyniku zniszczeń wojennych wywołanych „potopem szwedzkim” (w okresie od września 1655 r. do października 1656 r. powiat rawski był terenem ciągłych potyczek wojennych), wojną północną na początku XVIII w. oraz klęskami żywiołowymi. W 1656 r. miała miejsce epidemia cholery, na pamiątkę której wzniesiono (w 200 rocznicę) drewniany krzyż górujący obecnie nad Głuchowem.

Nowa fala kolonizacji w gminie przypada na koniec wieku XVIII i wiąże się z rozwojem produkcji oraz odbudową zniszczonych wsi. Z tego okresu pochodzą obiekty młyńskie, folusze oraz tartaki wznoszone w dolinach cieków, które często obrastały skupiskami chałup i dawały początek niewielkim wsiom. W obrębie gminy osady takie skupione są nad Rawką oraz Łupią-Skierniewką (wieś Reczul).

Po II rozbiórce Polski obszar gminy znalazł się pod zaborem pruskim w obszarze tzw. Prus Południowych, najpierw w departamencie piotrkowskim, a następnie (po III rozbiórce Polski) – w departamencie warszawskim. Okres okupacji pruskiej trwał 10 lat, od 1795 r. do 1805 r. Pruski batalion huzarów stacjonował w Janiśławicach. W 1796 r. nastąpiła sekularyzacja dóbr kościelnych, które przeszły pod administrację króla pruskiego.

W tym okresie rozwijało się osadnictwo tzw. „fryderycjańskie”, osadzające ludność pochodzenia niemieckiego, którego efektem na terenie gminy jest wieś Kochanów oraz Kolonia Głuchów. W tym też okresie pruski dzierżawca Głuchowa zburzył dawny dwór zarządcy dóbr i wybudował nowy, który istnieje do dziś i jest siedzibą Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych. W latach 1807–1815 gmina znalazła się w obszarze Księstwa Warszawskiego.

O ile w okresie I Rzeczypospolitej najniższą jednostką administracji państwowej był powiat oraz parafie kościelne, to w Księstwie Warszawskim najmniejszą jednostką podziału administracyjnego była gmina miejska lub wiejska. Gmina wiejska obejmowała jedną lub kilka wsi. Dawne dobra arcybiskupów gnieźnieńskich przeszły w tym okresie w ręce marszałka Napoleona I – Ludwika Davout.

Po 1815 r. obszar gminy znalazł się pod zaborem rosyjskim. W okresie Królestwa Polskiego, po 1820 r. zachodnia i środkowa część „księstwa łowickiego” stała się własnością Wielkiego Księcia Konstantego, a następnie po upadku powstania listopadowego – własnością rodziny carskiej. Do 1839 r. zakończono w dobrach carskich akcję oczyszczania chłopów.

Nastąpiła komasacja gruntów chłopskich oraz separacja gruntów folwarcznych. Parcelacji folwarków dokonano jednak niekonsekwentnie, gdyż w Białyninie majątek rozparcelowano dopiero w okresie międzywojennym.

Obecny sposób zabudowy wsi na terenie gminy jest w znacznej mierze wynikiem przeprowadzonego oczyszczania i nadania chłopom ziemi. Każdy z osadników otrzymał swoje gospodarstwo na jednym polu, z siedliskiem znajdującym się bezpośrednio na jego działce. W ten sposób powstawały ciągnące się setki metrów wsie z zabudowaniami w układzie rzędomym. Chałupy 3, 4 lub 5 wewnętrzne ustawiane były szczytem lub frontem do drogi. Poza chałupą w zagrodzie znajdowały się jeszcze: stodoła ustawiana równolegle lub prostopadle do budynku mieszkalnego, oddalona od niej o około 20 m oraz obora i bróg.

Z XIX w. pochodzi większość zachowanych na obszarze gminy zabytków nieruchomych, w szczególności obiekty cmentarzy, dzwonnica kościelna w Głuchowie, plebanie, obiekty gospodarcze oraz charakterystyczne, wyżej opisane łowickie zagrody chłopskie.

Rozwój gospodarczy obszaru gminy w XIX w. związany był głównie z powiększeniem gospodarstw, rozwojem gospodarki płodozmianowej w rolnictwie lub gospodarki czteropolowej. Upowszechniła się uprawa ziemniaków oraz w mniejszym zakresie pszenicy. Majątki ziemskie ubożały.

Obszar gminy Głuchów wchodził w skład guberni warszawskiej, w I połowie XIX w. w skład powiatu rawskiego, zaś od 1867 r. w obręb nowo utworzonego powiatu skierniewickiego. Obszar gminy Głuchów obejmował wtedy również tereny dochodzące do wsi Godzianów i Żelazna. W 2 połowie XIX w. traci prawa miejskie pobliski Jeżów.

Wieś Celigów była własnością rodziny Łuszczewskich, a następnie Rogowskich. Wzniesiono w tym czasie dwór oraz urządzono otaczający go park, jak również do końca XIX w. zbudowano liczne obiekty gospodarczo – produkcyjne.

Obiekty gospodarczo – produkcyjne wzniesiono również w Głuchowie i w Prusach.

Wieś Prusy od I połowy XIX w. była własnością rodziny Cebulskich, a następnie Laskowskich i Pruskich. Cebulscy wzniesli w Prusach drewniany dwór, rozbudowany następnie przez późniejszych właścicieli. Dwór został otoczony założonym w 1911 r. parkiem wg projektu Celichowskiego.

W latach 1908 – 1910 wzniesiono w stylu neoromańskim (wg projektu Radomskiego) kościół w Białyninie wraz z plebanią.

W okresie I wojny światowej, gdy teren gminy okupowali prusacy zbudowano, pierwotnie na potrzeby zaopatrzenia frontu prusko-rosyjskiego, kolejkę wąskotorową z Rogowa do Rawy Mazowieckiej i Białej Rawskiej. Po wojnie kolejkę zmodernizowano w latach 1922–26 i zaopatrzone w obiekty obsługi podróżnych. Kolejka zapewniała dogodną komunikację z Rawą Mazowiecką i linią kolejową Koluszki – Skierniewice mieszkańcom Białynina, Złotej i Głuchowa. Kolejka spełniała ważną rolę w gospodarce gmin zapewniając komunikację, do czasu realizacji utwardzonych dróg. Pozycja kolejki została zachwiana dopiero na początku lat 90-tych w związku z dynamicznym rozwojem transportu kołowego.

W okresie II Rzeczypospolitej Głuchów przynależny do powiatu skierniewickiego i województwa warszawskiego (od 1939 r. – do województwa łódzkiego) zastępował w kraju za sprawą rozwoju lokalnej spółdzielczości oraz oświaty ludowej. W 1936 r. powstał w Głuchowie Mazowiecki Uniwersytet Ludowy wzorowany na uniwersytecie ludowym Zofii Solarzowej. Głuchowski uniwersytet został rozwiązany w 1951r.

6 września 1939 r. wieś Głuchów została zniszczona przez niemieckie lotnictwo. W okresie II wojny światowej partyzanci BCh „Mściciel” stoczyli potyczkę z hitlerowcami. Zbiorowe mogiły lotników oraz partyzantów znajdują się w pobliżu lasu, na obrzeżu gruntów wsi Złota i Głuchów.

Po II wojnie światowej, w wyniku reformy rolnej rozparcelowano ostatnie, istniejące na terenie gminy, majątki ziemskie. W 1954 r. powołano gromadzkie rady narodowe oraz przystąpiono do likwidowania gmin jako jednostek podziału terytorialnego i powoływania sieci gromad. Do 1973 r. obszar gminy podzielony był na gromady. W 1973 r. przywrócono podział powiatów na gminy, a zlikwidowano gromady.

Historycznie, oprócz miejscowości Głuchów jako ośrodka gminnego, w sieci osadniczej gminy wytworzyły się inne, subgminne ośrodki obsługi, najczęściej związane z ośrodkami parafialnymi i szkołami. W strukturze osadniczej takimi ośrodkami są: Białynin i Michowice oraz Wysokienice. Od 1975 r. gmina Głuchów weszła w skład województwa skierniewickiego oraz rejonu rawskiego, a od 1999 r., po likwidacji województwa skierniewickiego – w skład powiatu skierniewickiego i województwa łódzkiego.

VI.2. Obszary i obiekty zabytkowe

Do cennych obiektów występujących na terenie gminy należą:

- późnobarokowy kościół i neogotycka dzwonnica w Głuchowie,
- neogotycki kościół w Białyninie,
- klasycystyczny dwór w Głuchowie,
- drewniany kościół wraz z dzwonnica w Janiśławicach,

- drewniany dwór otynkowany i klasycystyczny spichlerz murowany w Prusach.

Cechą charakterystyczną tożsamości regionalnej gminy jest występowanie zachowanej architektury drewnianej, która wymaga zewidencjonowania i podjęcia ochrony.

Na terenie gminy występował również drewniany kościół i dzwonnica w Wysokienicach. Obiekty te z uwagi na wysoką wartość etnograficzną zostały przeniesione do skansenu w Maurzycach.

Ponadto w obrębie obszaru gminy występuje wiele kapliczek, świadczących o kulturze miejsca. Kapliczki te zostały zidentyfikowane w opracowaniu wykonanym przez lokalną szkołę. Należy je również zamieścić w gminnej ewidencji i poddawać ochronie w dokumentach planistycznych.

Przez obszar gminy przebiega zabytkowa kolejka wąskotorowa przeznaczona do rewaloryzacji.

Znaczenie dla zachowania dziedzictwa mają istniejące na obszarze miejsca pamięci narodowej, tj. zbiorowe mogiły lotników i żołnierzy polskich z 1939 r. oraz mogiła żołnierzy i partyzantów z lat 1939-45. Obiekty te znajdują się na terenach przyleśnych (w pobliżu kompleksu lasów w obrębie wsi Głuchów i Złota).

1. Obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków

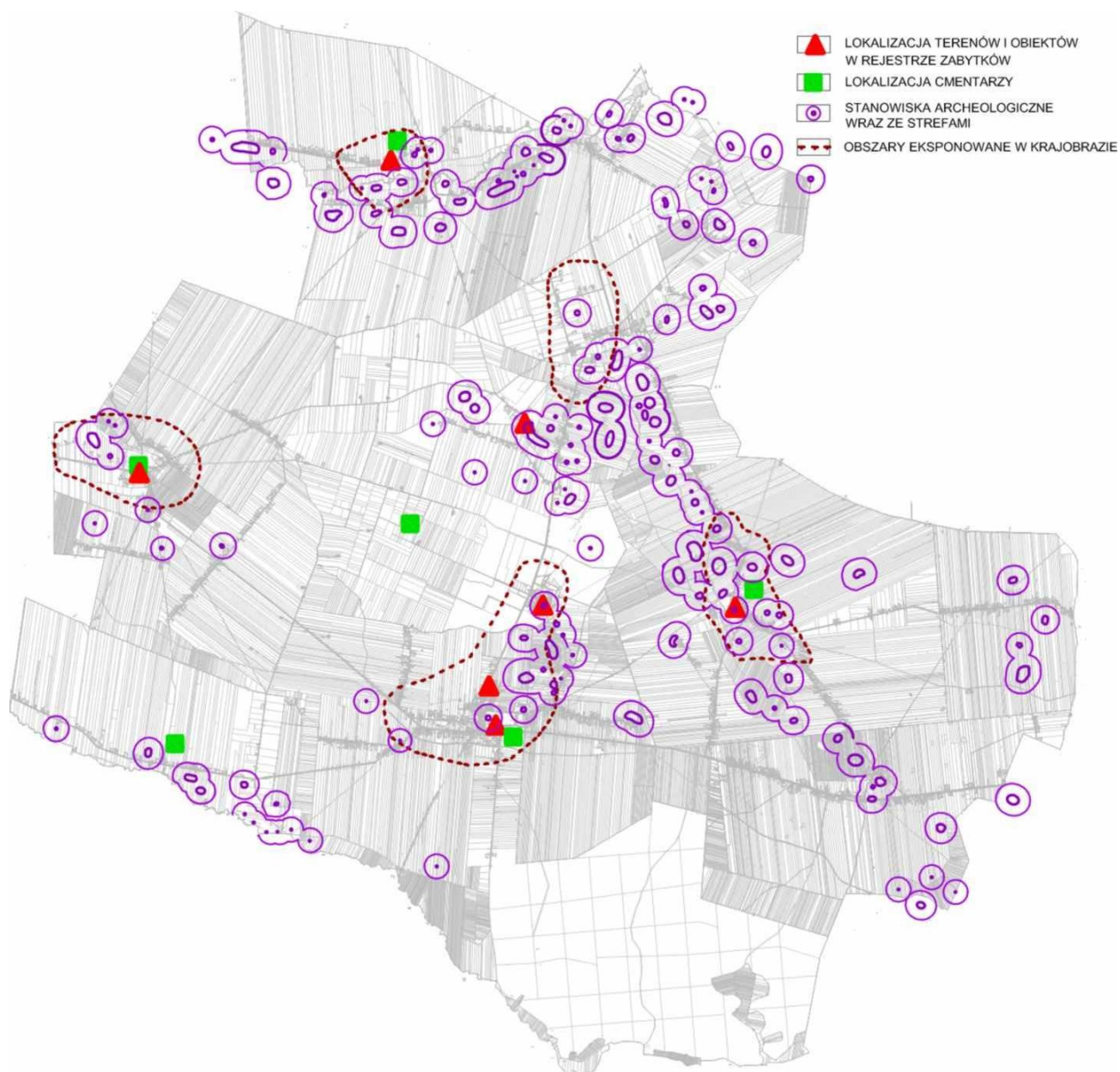
Miejscowość	Obiekt	Nr i data decyzji o wpisie do rejestru zabytków	
Białtynin	Kaplica cmentarna	273/203	29.12.1967 r.
	kościół św. Wawrzyńca wraz z plebanią	510	08.11.1978 r.
	cmentarz przykościelny	955	02.02.1994 r.
Celigów	Park	500	16.09.1978 r.
Głuchów	kościół p.w. św. Wacława	275/205	29.12.1967 r.
	Plebania	276/203	29.12.1967 r.
	Dzwonnica	886/254	29.12.1967 r.
	cmentarz rzym.-katolicki	801	20.11.1991 r.
	cmentarz przykościelny	902	21.12.1992 r.
Głuchów – Prusy	Aleja	541	05.05.1980 r.
Głuchów – Prusy	cmentarz wojenny z I woj. Światowej	900	21.12.1992 r.
Głuchów – Złota	mogiła zbiorowa z II wojny światowej (mogiła zbiorowa lotników z 1939)	901,903	21.12.1992 r.
Janistawice	kościół p.w. św. Małgorzaty	887/255	29.12.1967 r.
	dzwonnica kościelna	888/256	29.12.1967 r.
	cmentarz rzym.-kat.	876	20.03.1992 r.
	cmentarz przykościelny	953	02.02.1994 r.
Prusy	Dwór	785	16.02.1988 r.
	Spichlerz	891/259	29.12.1967r.
	Park	501	16.09.1978r.
Wysokienice	cmentarza przykościelny	990	01.03.1995 r.
Kolejka wąskotorowa Biała Rawska	Rogów – Rawa Mazowiecka –	1000	31.12. 1996 r.

2. Obiekty i obszary figurujące w Gminnej Ewidencji Zabytków

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Uwagi
1	Białynin	Kościół p.w. św. Wawrzyńca 1908 - 1910	Wpisany do rejestru zabytków Nr decyzji 510 z dnia 08.11.1978 r.
2	Białynin	Plebania 1910 - 1912	Wpisany do rejestru zabytków Nr decyzji 510 z dnia 08.11.1978 r.
3	Białynin	Kaplica cmentarna XIX w.	Wpisany do rejestru zabytków Nr decyzji 273/203 z dnia 29.12.1967 r.
4	Białynin	Cmentarz przykościelny, XV w.	Wpisany do rejestru zabytków Nr decyzji 955 z dnia 02.02.1994 r.
5	Białynin	Cmentarz rzymsko-katolicki poł. XIX w.	
6	Białynin	Kapliczka przy drodze do Rawy Mazowieckiej, 1922 r.	
7	Białynin	Dwór, ok. 1900 r.	
8	Białynin	Dom mleczarski, I ćw. XX w.	
9	Białynin	Szkoła, 1920-1922 r.	
10	Białynin-Południe	Kapliczka obok zagrody nr 17, 1939 r.	
11	Borysław	Kapliczka przy drodze do Janisławic, mur., I ćw. XX w.	
12	Borysław	Kapliczka przy drodze do Żelaznej, mur. 1912 r.	
13	Celigów	Dwór, II poł. XIX w.	
14	Celigów	Oficyna, II poł. XIX w.	
15	Celigów	Dom kołodzieja, ok. 1890 r.	
16	Celigów	Młyn mechaniczny, ok. 1890 r.	
17	Celigów	Brama główna, II poł. XIX w.	
18	Celigów	Park dworski, 1904 r.	Wpisany do rejestru zabytków Nr decyzji 500 z dnia 16.09.1978 r.
19	Głuchów	Kościół par. p.w. św. Wacława, II połowa XVIII w.	Wpisany do rejestru zabytków Nr decyzji 275/205 z dnia 29.12.1967 r.
20	Głuchów	Dzwonnica, 1821 r.	Wpisany do rejestru zabytków Nr decyzji 886/254 z dnia 29.12.1967 r.
21	Głuchów	Kapliczka, k. XVIII	
22	Głuchów	Ogrodzenie, mur., I poł. XIX w.	
23	Głuchów	Plebania, 1824 r.	Wpisany do rejestru zabytków Nr decyzji 276/206 z dnia 29.12.1967 r.
24	Głuchów	Dwór, 1793-1794 r.	
25	Głuchów	Rządcówka, XIX w.	
26	Głuchów	Oficyna, XIX w.	
27	Głuchów	Dom nr 15, 2 poł. XIX w.	
28	Głuchów	Dom nr 62, 1929 r.	
29	Głuchów	Cmentarz przykościelny, II poł. XVIII w.	Wpisany do rejestru zabytków Nr decyzji 902 z dnia 21.12.1992 r.
30	Głuchów	Cmentarz rzymsko-katolicki, 2 poł. XIX w.	Wpisany do rejestru zabytków Nr decyzji 801 z dnia 20.11.1991 r.
31	Głuchów /Prusy/	Aleja klonowo-jesionowa, I poł. XIX w.	Wpisany do rejestru zabytków Nr decyzji 541 z dnia 05.05.1980 r.
32	Głuchów /Prusy/	cm.woj. żoł. niemieckich z I woj. św.	Wpisany do rejestru zabytków Nr decyzji 900 z dnia 21.12.1992 r.
33	Janisławice	Kościół Par. P.W. Św. Małgorzata, XV-XVI w.	Wpisany do rejestru zabytków Nr decyzji 887/255 z dnia 29.12.1967 r.
34	Janisławice	Dzwonnica drewn., XVIII w.	Wpisany do rejestru zabytków Nr decyzji 888/256 z dnia 29.12.1967 r.
35	Janisławice	Plebania mur., ok. 1920 r.,	
36	Janisławice	Cmentarz rzymsko-katolicki, poł XIX w.	Wpisany do rejestru zabytków Nr decyzji 876 z dnia 20.03.1992 r.
37	Janisławice	Cmentarz przykościelny, XV w.	Wpisany do rejestru zabytków Nr decyzji 953 z dnia 02.02.1994 r.
38	Jasień	Kapliczka obok zagrody nr 3, mur., 1925 r.	
39	Jasień	Kapliczka obok zagrody nr 32, mur., 1902 r.	
40	Kochanów	Kapliczka mur., XIX/XX w.	
41	Kochanów	Zagroda nr 45 (dom mur. 1928 r.; obora mur. 1928 r.; budynek gospodarczy 1928 r.)	

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY GŁUCHÓW

42	Kochanów	Dom młynarza nr 33 drewn. I ćw. XX w.	
43	Kochanów	Młyn, ok. 1920 r.	
44	Kochanów	Cmentarz rzymsko-katolicki, ok. poł. XIX w (ewangelicka), (1968 r. – rzymsko-katolicki)	
45	Białynin-Latków	Kapliczka obok zagrody nr 25, 1905 r.	
46	Michowice	Kapliczka obok zagrody nr 48, mur. 1911 r.	
47	Michowice	Kapliczka przy skrzyżowaniu dróg, drewn. I ćw. XX w.	
48	Michowice	Dom nr 46, I ćw. XX w.	
49	Miłochniewice	Kapliczka obok zagrody nr 3, mur., 1938 r.	
50	Miłochniewice	Kapliczka obok zagrody nr 53, mur., XIX/XX w.	
51	Miłochniewice	Kapliczka przy drodze do Żłotej, 1936 r.	
52	Miłochniewice	Zagroda nr 68 (dom murowany, 1926 r.)	
53	Miłochniewice	Zagroda nr 73 (dom drewniany, ok. 1882 r.)	
54	Miłochniewice	Dom nr 24, ok. 1906 r.	
55	Miłochniewice	Dom nr 25, 1928 r.	
56	Miłochniewice	Dom nr 26, 1916 r.	
57	Miłochniewice	Dom nr 35, 1936 r.	
58	Miłochniewice	Dom nr 38, 1937 r.	
59	Miłochniewice	Dom nr 69, 1936 r.	
60	Miłochniewice	Dom nr 76, 1930 r.	
61	Prusy	Kapliczka przy drodze do Celigowa, mur., I ćw. XX w.	
62	Prusy	Dwór drewn., pocz. XIX w.	Wpisany do rejestru zabytków Nr decyzji 785 z dnia 16.02.1988 r.
63	Prusy	Stajnia mur., pocz. XIX w.	
64	Prusy	Spichlerz, mur. I poł. XIX w.	Wpisany do rejestru zabytków Nr decyzji 891/259 z dnia 29.12.1967 r.
65	Prusy	Park dworski, 1911 r.	Wpisany do rejestru zabytków Nr decyzji 501 z dnia 16.09.1978 r.
66	Skoczylody	Kapliczka obok zagrody nr 49, mur., ok. 1930 r.	
67	Skoczylody	Kapliczka obok zagrody nr 50, mur., 1938 r.	
68	Wysokienice	Ogrodzenie z bramą, mur.(kam.), 1888 r.	
69	Wysokienice	Plebania, mur., I ćw. XX w.	
70	Wysokienice	Cmentarz przykościelny, XV w.	Wpisany do rejestru zabytków Nr decyzji 990 z dnia 01.03.1995 r.
71	Wysokienice	Cmentarz rzymsko-katolicki, II poł. XIX w.	
72	Wysokienice	Kapliczka obok zagrody 97, mur., 1912 r.	
73	Wysokienice	Kapliczka obok zagrody nr 117, mur., 1909 r.	
74	Wysokienice	Kapliczka przy drodze do Głuchowa, mur., poł. XIX w.	
75	Wysokienice	Kapliczka przy drodze do Żłotej, 1926 r.	
76	Wysokienice	Kapliczka na końcu wsi, 1926 r.	
77	Głuchów /Żłota/	Mogiła zb. z II woj. św.	Wpisany do rejestru zabytków Nr decyzji 901 z dnia 21.12.1992 r. Nr decyzji 903 z dnia 21.12.1992 r.
78	Żłota	Kapliczka obok zagrody nr 45, I ćw. XX	
79	Żłota	Kapliczka obok zagrody nr 141, 1937 r.	
80	Rogów-Rawa Maz.- Biała Rawska	Kolejka wąskotorowa	Wpisany do rejestru zabytków Nr decyzji 1000 z dnia 31.12.1996 r.

Środowisko kulturowe – wybrane zagadnienia

3. Cmentarze

Na terenie gminy Głuchów znajdują się cmentarze wpisane do rejestru i ewidencji zabytków:

Akt prawny	Obiekt	Położenie
Decyzja Woj. Konserwatora Zabytków nr 955 z 02.02.1994 r.	cmentarz przykościelny	Białynin
Decyzja Woj. Konserwatora Zabytków nr 953 z 02.02.1994 r.	cmentarz przykościelny	Janisławice
Decyzja Woj. Konserwatora Zabytków nr 990 z 01.03.1995 r.	cmentarz przykościelny	Wysokienice
Decyzja Woj. Konserwatora Zabytków nr 902 z 21.12.1992 r.	cmentarz przykościelny	Głuchów
Decyzja Woj. Konserwatora Zabytków nr 801 z 20.11.1991 r.	cmentarz grzebalny	Głuchów
Decyzja Woj. Konserwatora Zabytków nr 900 z 21.12.1992 r.	cmentarz wojenny niemiecki	Głuchów/ Prusy
Decyzja Woj. Konserwatora Zabytków nr 903 z 21.12.1992 r. i nr 901 z 21.12.1992	mogiła	Głuchów/ Żłota
Decyzja Woj. Konserwatora Zabytków nr 876 z 20.03.1992 r.	cmentarz grzebalny	Janisławice

oraz cmentarze wpisane jedynie do ewidencji zabytków:

- Cmentarz rzymsko-katolicki w Białyninie,
- Cmentarz rzymsko-katolicki (d. Ewangelicki) w Kochanowie,
- Cmentarz rzymsko-katolicki w Wysokienicach.

VI.3. Stanowiska archeologiczne

Wykaz stanowisk archeologicznych znajdujących się w Gminnej Ewidencji Zabytków:

L.p.	Miejscowość	AZP	Kultura	Chronologia	Funkcja
1.	Borysław	64 - 58	Polska	XVI – XVII w	osada wiejska
2.	Borysław	64-57	przeworska polska	okr. rzymski XIV-XVI	osada osada wiejska
3.	Janisławice	65-57	polska	XV – XVI w.	osada wiejska
4.	Janisławice	65-57	?	?	ślad osadnictwa
5.	Janisławice	65-57	polska	XVI – XVII w.	osada
6.	Janisławice	65-57	polska	XIV – XV w.	osada wiejska
7.	Reczul	65-57	polska	XVI w.	osada wiejska
8.	Reczul	65-57	polska	XVI-XVII w.	osada wiejska
9.	Reczul	65-57	?	epineolit, bliżej nieokreślony okres pradziejowy 2 poł. XV – XVI w.	ślad osadnictwa
10.	Reczul	65-57	polska	2 poł. XV – XVI w.	osada wiejska

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY GŁUCHÓW

11.	Reczul	65-57	polska	XVI – XVII w.	osada wiejska
12.	Reczul	65-57	polska	XVI w.	osada wiejska
13.	Borysław	65-57	-łużycka/gr. Podkoszowych - polska	-wczesny okres lateński - XVI w.	osada wiejska
14.	Borysław	65-57	- prapolska - polska	-XI – XII w.? - XVI w.	osada wiejska, ślad osadnictwa
15.	Borysław	65-57	-łużycka/gr. podkoszowych - polska	-HaD-wczesny okres lateński - XVI – XVII w.	osada wiejska
16.	Borysław	65-57	- polska	- XV - XVI w.	osada wiejska
17.	Borysław	65-57	- polska	- XVI w.	osada wiejska
18.	Borysław	65-57	- polska	- XV - XVI w.	osada wiejska
19.	Borysław	65-57	- polska -polska	- XIII /?/ XVI –XVII w.	osada wiejska, śladowoosadnictwa
20.	Borysław	65-57	- polska	- XV - XVI w.	osada wiejska
21.	Borysław	65-57	- przeworska - polska	- okres rzymski - XIV – XVI w.	śladowoosadnictwa, osada wiejska
22.	Borysław	65-57	- przeworska - polska	- okres rzymski - XV – XVII w.	osada, osada wiejska
23.	Białynin	65-57	-cer. sznurowej - polska	- epineolit - XIV – XV w.	śladowoosadnictwa, osada wiejska
24.	Janisławice	65-57	brak materiału na powierzchni		gródek stożkowaty
25.	Michowice	65-57	- polska	- XIV – XVII w.	dwór
26.	Michowice	65-57	- polska	- XIV – XVI w.	osada przydworska
27.	Michowice	65-57	- polska	- XV – XVII w.	osada wiejska
28.	Michałowice	65-57	łużycka -polska	- V EB - XIV – XV w.	osada, osada wiejska
29.	Celigów	65-57	- polska	- XVI – XVII w.	osada wiejska
30.	Celigów	65-57	-polska	- XVI w.	osada wiejska
31.	Celigów	65-57	-polska	- XV – XVI w.	osada przydworska
32.	Celigów	65-57	przeworska	okres rzymski	osada
33.	Borysław	65-58	-polska	- XVI – XVII w.	osada wiejska
34.	Michowice Kępa	65-58	- ? -polska	- epineolit - XVII – XVIII w.	śladowoosadnictwa
35.	Michowice - za Mostem	65-58	- polska	- XVI – XVII w.	osada wiejska
36.	Michowice - za Mostem	65-58	- łużycka	V EB ?- wcz. okres lateński	osada
37.	Michowice - za Mostem	65-58	?	?	śladowoosadnictwa
38.	Michowice - za Mostem	65-58	Brak materiału zabytkowego na powierzchni		kopiec graniczny lub kurhan
39.	Michowice za Mostem	65-58	- ?, przeworska?, polska	- mezolit, lateń- w. rzym, XVI – XVII w.	śladowoosadnictwa, cmentarzysko, ślad osadnictwa
40.	Michowice	65-58	- prapolska	- XI /?/ - XIII w.	osada

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY GŁUCHÓW

41.	Jasień	65-58	- polska	- XIII – XV w.	osada wiejska
42.	Jasień	65-58	- polska	- XV – XVII w.	osada wiejska
43.	Jasień	65-58	- polska	- XV – XVI w.	osada wiejska
44.	Jasień	65-58	- bliżej nieokreślony okres pradziejowy -polska XV-XVI		?, osada wiejska
45.	Jasień	65-58	- polska	- XVI – XVII w.	osada wiejska
46.	Jasień	65-58	- ? - k. gr. podkloszowych - polska	- ? -okres środkowo - lateński - XIV – 1 poł. XV w.	?,?,osada wiejska
47.	Jasień	65-58	- polska	- XIV – 1 poł. XV w.	osada wiejska
48.	Michowice	65-58	- przeworska - polska	-okres rzymski - XVI – XVII w.	osada, osada wiejska
49.	Michowice	65-58	- polska	- XVI – XVII w.	osada wiejska
50.	Michowice	65-58	- polska	- XVI – XVII w.	osada wiejska
51.	Kochanów	66-57	- polska	- XVI – XVII w.	osada
52.	Kochanów	66-57	- bliżej nieokreślona - polska	- okres pradziejowy - XV – XVII w.	znal. jednostkowe, osada
53.	Kochanów	66-57	- ? - KC sznur ?	- ? - epineolit ?	znal. jednostkowe, osada
54.	Kochanów	66-57	- ?	- ?	znal. jednostkowe
55.	Kochanów	66-57	-bliżej nieokreślona - polska	- okres pradziejowy - XVII w.	śląd osady, osada
56.	Kochanów	66-57	- ?	- ?	śląd osadnictwa
57.	Chrapy	66-57	-pradziejowa	- bliżej nieokreślony okres pradziejowy	znalezisko jednostkowe
58.	Prusy	66-57	- polska	- XVI – XVII w.	osada
59.	Prusy	66-57	- prapolska - polska	- XII – XIII w. - XV – XVI w.	osada, ślad osady
60.	Miłochńiewice	66-57	- Kultura Ceramiki sznurowej	- III okr. neolit	znalezisko jednostkowe
61.	Miłochńiewice	66-57	- polska	- XIV – XVI w.	osada
62.	Miłochńiewice	66-57	- polska	- XIII – XV w.	osada
63.	Prusy	66-57	- polska	- XIV – XVI w.	jednodworowa, osada
64.	Prusy	66-57	- prapolska - polska	- XII – XIV w. - XVI – XVII w.	osada,śląd osady
65.	Prusy	66-57	- ? - prapolska - polska	- ? - XII – XIV w. - XV – XVII w.	jednodworowa, osada
66.	Głuchów	66-57	- polska	- XV – XVII w.	osada
67.	Prusy	66-57	- polska	- XIV – XV w.	dwór?
68.	Prusy	66-57	-pradz/łuż?	- bliżej nieokreślony okres	śląd osadnictwa

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY GŁUCHÓW

				pradziejowy – k. łużycka /EB/	
69.	Białyńin - od Kolejki	66-57	- ?	- epineolit- wcz. EB ?	znal. jednostowe
70.	Podbór	66-57	- polska	- XVI – XVII w.	osada
71.	Kolonia Głuchów	66-57	- trzciniecka ?	- II EB	znalezisko jednostkowe
72.	Złota	66-58	- polska	- XIII – XVI w.	osada
73.	Skoczyłtody	66-58	- polska	- XV – XVI w.	osada
74.	Skoczyłtody	66-58	- ?	- ?	oboz.?
75.	Skoczyłtody	66-58	- polska	- XV – XVII w.	osada
76.	Złota Magdalenka	66-58	- polska	- XV – XVII w.	osada
77.	Wysokienice Pod Borem	66-58	- polska	- XIII – XV w.	osada?
78.	Wysokienice Pod Borem	66-58	- bliżej nieokreślony okres pradziejowy		znalezisko jednostkowe
79.	Wysokienice Pod Borem	66-58	- polska	- XV – XVI w.	osada
80.	Wysokienice	66-58	- prapolska?	- XI – XII w.	osada
81.	Złota Magdalenka	66-58	- polska	- XIV – XVII w.	osada
82.	Złota Magdalenka	66-58	- polska	- XV – XVII w.	dwór
83.	Złota Magdalenka	66-58	- polska	- XV – XVII w.	osada
84.	Wysokienice	66-58	- polska	- XV – XVI w.	osada
85.	Wysokienice	66-58	- polska	- XVI – XVII w.	osada
86.	Wysokienice	66-58	- polska	- XVI – XVII w.	osada
87.	Jasień	66-58	- polska	- XIII – XVI w.	osada
88.	Jasień	66-58	- polska	- XV – XVI w.	osada
89.	Jasień	66-58	- polska	- XVI – XVII w.	osada
90.	Jasień	66-58	- polska	- XV – XVII w.	osada
91.	Jasień	66-58	- polska	- XVI – XVII w.	osada
92.	Jasień	66-58	- polska	- XIII – XVI w.	osada
93.	Wysokienice	66-58	- polska	- XIII – XVI w.	osada
94.	Wysokienice	66-58	- polska	- XV – XVIII w.	osada
95.	Wysokienice	66-58	- polska	- XVI – XVII w.	osada?
96.	Miłochńiewice	66-58	- polska	- XV – XVII w.	osada wiejska
97.	Wysokienice	66-58	- ?	- okres pradziejowy	fr. ceramiki
98.	Wysokienice	66-58	-?	- epoka kamienia	1 odłupek, 1 narzędzie krzemienne
99.	Wysokienice	66-58	- łużycka	- okres halszacki	4 fr. ceramiki
100.	Skoczyłtody	66-58	- polska	-XI – XII w.	fr. ceramiki
101.	Zawady, gm. Rawa Mazowiecka Złota, gm. Głuchów	66-58	-?	-?	okrzesek z kamienia narzutowego

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY GŁUCHÓW

102.	Zawady, gm. Rawa Mazowiecka Złota, gm. Głuchów	66-58	blżej nieokreślony okres pradziejowy (k. przeworska, okres rzymski?)		fr. naczynia glinianego ręcznie lepionego
103.	Zawady, gm. Rawa Mazowiecka Złota, gm. Głuchów	66-58	blżej nieokreślony okres pradziejowy		fr. naczyń glinianych ręcznie lepionych
104.	Głuchów - Adamów	66-57	- polska	wcz.średn. XI-XII w	2 fr. ceramiki
105.	Kochanów	66-57	k.p.l.	neolit	5 rdzeni 6 wiórow 5 odłupków 8 fr . ceramiki
106.	Kochanów	66-57	polska	wcz. średn./?/	1 fr . ceramiki
107.	Miłochniewice	66-57	polska	wcz. średn	5 fr . ceramiki
108.	Miłochniewice	66-57	polska	XII-XIII w	6 fr. ceramiki
109.	Miłochniewice	66-57	? polska	ep. kamien./?/ XI-XII w.	1 odłupek 7 fr. ceramiki
110.	Miłochniewice	66-57	łużycka	okr. halsztacki	2 fr. ceramiki
111.	Kochanów	66-57	?	ep. kamien. - EB	1 odłupek
112.	Kochanów	66-57	?	mezolit - neolit	1 wiórowy rdzeń
113.	Kochanów	66-57	?	ep. kamienia	1.wiór. krzem
114.	Michowice - Trupień	65-57	przeworska	późny/?/ OWR	osada
115.	Celigów	65-57	?	okr. pradz	śląd osadnictwa
116.	Celigów	65-57	? przeworska	ep.kamienia późny OWR	śląd osadnictwa osada
117.	Celigów	65-57	polska	wcz. średn.	śląd osadnictwa
118.	Prusy	65-57	polska	wcz. średn.	śląd osadnictwa
119.	Prusy	65-57	? ?	ep. kamienia okr pradz	śląd osadnictwa. śląd osadnictwa
120.	Prusy	65-57	?	okr pradz	śląd osadnictwa
121.	Prusy	65-57	?	okr pradz	śląd osadnictwa
122.	Prusy	65-57	?	okr . pradz	śląd osadnictwa
123.	Celigów	65-57	Przeworska polska	późny OWR, wcz. średn	osada, osada
124.	Celigów	65-57	łużycka	okr. halszt.?	osada
125.	Celigów	65-57	łużycka	okr. halszt.?	punkt osadnictwa
126.	Celigów	65-57	łużycka	okr. halszt.?	osada
127.	Białynin	65-57	? polska	neolit- wcz EB wcz. średn.	śląd osadnictwa śląd osadnictwa

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY GŁUCHÓW

128.	Białyńin	65-57	?	ep. kamienia	śląd osadnictwa
129.	Białyńin	65-57	?	ep.kamienia	śląd osadnictwa
			polska	wcz. średn.	śląd osadnictwa
130.	Białyńin	65-57	?	neolit?	śląd osadnictwa
131.	Białyńin	65-57	?	ep. kamienia	osada?
132.	Janisławice	65-57	?	ep. kamienia	osada?
133.	Borysław	65-57	przeworska?	OWR?	śląd osadnictwa
134.	Borysław	65-57	przeworska?	OWR?	śląd osadnictwa
135.	Borysław	65-57	polska	wcz. sredn.	punkt osadniczy
136.	Borysław	65-57	?	?	?
			?	okres pradz.	osada
			polska	wcz. sredn.	śląd osadn.
137.	Reczul	65-57	?	ep.kamienia	śląd osadnictwa
			?	okr.pradz.	śląd osadnictwa
138.	Reczul	65-57	?	ep.kamienia	osada
139.	Reczul	65-57	?	okr. pradź	śląd osadnictwa
140.	Borysław	65-57	Polska	XIII w. ?	śląd osadnictwa
			polska	XVI- XVII w.	osada wiejska
141.	Michowice – Za Mostem	65-58	?	okr. pradź	punkt osadniczy
142.	Michowice – Za Mostem	65-58	k.p.l./?/ przeworska	neolit	punkt osadniczy
			polska	późny/?/OWR	osada
				wcz.średn.	osada
143.	Jasień	65-58	?	okr.pradz	śląd osadn.
144.	Jasień	65-58	łużycka	okr. halszt.	osada
			przeworska	OWR	osada
145.	Jasień	65-58	?	okr.pradz/?/ wcz.średn. X-XII	śląd osadnictwa
			polska	w.	osada
146.	Jasień	65-58	?	ep.kamienia	punkt osadn.
			Przeworska	OWR	osada
			polska	Wcz. sredn.	punkt osadn.
147.	Jasień	65-58	polska	wcz. sredn. XI-XII	osada
				w.	
148.	Jasień	65-58	łużycka	okr. halszt/?/	punkt osadn.
149.	Jasień	65-58	polska	XIII-XIV	punkt osadnictwa
150.	Jasień	65-58	?	ep.kamienia	śląd osadnictwa
151.	Janisławice	65-57	?	?	śląd osadnictwa
			Polska	XVI – XVII w	osada wiejska
152.	Reczul	65-57	?	?	śląd osadnictwa
			polska	XV-XVII	osada wiejska

Inwentarz ruchomego materiału zabytkowego odkrytego podczas badań powierzchniowych na obszarze gminy.

L.p.	Miejscowość	AZP	Kultura	Chronologia
1.	Białyńin	65-57	- polska - ?	- wcz. średn. - neolit, wcz. epoka brązu
2.	Białyńin	65-57	- ?	- epoka kamienia
3.	Białyńin	65-57	- polska - ?	- wcz. średniowiecze - epoka kamienia
4.	Białyńin	65-57	- ?	- neolit

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY GŁUCHÓW

5.	Białtynin	65-57	- ?	- epoka kamienia
6.	Janisławice	65-57	- ?	- epoka kamienia
7.	Borysław	65-57	- przeworska	- okres rzymski ?
8.	Borysław	65-57	- przeworska	- okres rzymski
9.	Borysław	65-57	- polska	- wcz. średniowiecze
10.	Borysław	65-57	- ? - polska - ?	- pradzieje - wcz. średniowiecze - ?
11.	Reczul	65-57	- ? - ?	- pradzieje - epoka kamienia
12.	Reczul	65-57	- ?	- epoka kamienia
13.	Reczul	65-57	- ?	- pradzieje
14.	Borysław	65-57	- łużycka - ?	- okres halszacki - neolit – E B
15.	Borysław	65-57	- ?	- pradzieje
16.	Michowice za Mostem	65-58	- ?	- pradzieje
17.	Michowice za Mostem	65-58	- pucharów lejkowatych - przeworska - polska	- neolit - późny OWR - wcz. średniowiecze
18.	Jasień	65-58	- ?	- pradzieje
19.	Jasień	65-58	- łużycka - przeworska	- okres halszacki - OWR
20.	Jasień	65-58	- ? - polska	- pradzieje - wcz. średni, X –XII w.
21.	Jasień	65-58	- ? - przeworska - polska	- epoka kamienia - OWR - wczesne średniowiecze
22.	Jasień	65-58	- przeworska - polska	- OWR - wczesne średniowiecze
23.	Jasień	65-58	- polska	- wcz. średni, X –XII w.
24.	Jasień	65-58	- łużycka	- okres halszacki
25.	Jasień	65-58	- polska	- XIII – XIV w.
26.	Michowice za Mostem	65-58	- ?	- epoka kamienia
27.	Głuchów -Adamów	66-57	- polska	- wcz. średniowiecze, XI – XII w.
28.	Kochanów	66-57	- pucharów lejkowatych	- neolit
29.	Kochanów	66-57	- polska	- wcz. średniowiecze
30.	Miłochów	66-57	- polska	- wcz. średniowiecze
31.	Miłochów	66-57	- polska	- wcz. średniowiecze XII – XIII w.
32.	Miłochów	66-57	- ?	- epoka kamienia
33.	Miłochów	66-57	- polska	- wcz. średniowiecze XII – XIII w.
34.	Kochanów	66-57	- łużycka	- okr. halszacki
35.	Kochanów	66-57	- ?	- epoka kamienia
36.	Kochanów	66-57	- ?	- mezolit/ neolit
37.	Kochanów	66-57	- ?	- epoka kamienia
38.	Jasień	66-58	- przeworska	- OWR

38.	Wysokienice	66-58	- ?	- pradzieje
39.	Wysokienice	66-58	- ?	- epoka kamienia
40.	Wysokienice	66-58	- łużycka	- okres halsztacki ?
41.	Skoczylody	66-58	- polska	- wcz. średniowiecze- XI – XII w.

Planowane inwestycje wymagające prac ziemnych będą możliwe po spełnieniu nw. warunków:

- 1) wykonaniu archeologicznych badań wykopaliskowych - poprzedzających planowane inwestycje, na obszarze stanowiska archeologicznego,
- 2) ustanowienia nadzorów archeologicznych przy robotach ziemnych związanych z inwestycją i trwałym zagospodarowaniem terenu w trakcie trwania inwestycji w strefie ochrony archeologicznej- z możliwością ich zmiany na archeologiczne badania wykopaliskowe, w przypadku ujawnienia w trakcie robót ziemnych zabytków archeologicznych.

VII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

VII.1. Obiekty i tereny przyrodnicze chronione na podstawie przepisów odrębnych

Cele ochrony przyrody to utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, zachowanie różnorodności biologicznej, zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego, zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin i zwierząt wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony.

Na obszarze Gminy znajdują się następujące tereny i obiekty przyrodnicze objęte ochroną prawną:

1. Rezerwat przyrody Rawka

Rezerwat przyrody Rawka – ustanowiony Zarządzeniem MLiPD z dn. 24.11.1983 r. (MP Nr 39, poz. 230 z 1984 r.). Rezerwat obejmuje rzekę Rawkę od jej źródeł do ujścia, o długości 97 km wraz z rozgałęzieniami, dolnymi odcinkami prawobrzeżnych dopływów oraz przybrzeżnymi pasami terenu o szer. 10 m.

Celem ochrony jest rzeka Rawki wraz z rozgałęzieniami koryta, starorzeczami, dolnymi odcinkami prawobrzeżnych dopływów oraz przybrzeżnymi pasami terenu o szerokości 10 m. Reżim ochronny rezerwatu określa art.15 z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Rawka jest największym, prawobrzeżnym dopływem Bzury. Dolina Rawki ma duże walory krajobrazowe. W odcinku środkowym i dolnym odznacza się ostro zarysowanymi krawędziami oraz zmienną szerokością. Zbocza są najczęściej

zadrzewione lub zalesione. Na skarpach zachowały się egzemplarze okazałych dębów. Rezerwat obejmuje również grunty lasów państwowych, wzdłuż koryta rzeki o ogólnej powierzchni 4,53 ha.

Rezerwat ten został potwierdzony obwieszczeniem Wojewody Łódzkiego nr 2/2001r. z dnia 2 października 2001r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody na terenie woj. łódzkiego, utworzonych do dnia 31 grudnia 1998r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego nr 206, poz.2976, z dnia 10 października 2001r.

Rezerwat Rawka znajduje się na terenie gmin: Bolimów, Głuchów, Jeżów, Nowy Kawęczyn, Koluszki, Nieborów, Rawa Mazowiecka, Skierniewice, Żelechlinek i na terenie powiatów: łódzki – wschodni, tomaszowski, skierniewicki, rawski. Powierzchnia jego wynosi: 487,00 ha.

2. Obszar Chronionego Krajobrazu Górnej Rawki

Znajduje się na terenie gmin: Jeżów, Rawa Mazowiecka, Głuchów oraz na terenie powiatów: brzeziński, rawski, skierniewicki - powołany został aktem prawnym, Rozporządzeniem nr 36 Wojewody Skierniewickiego z dnia 28 lipca 1997 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu, (Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego Nr 18 poz. 113 z dnia 20 sierpnia 1997 r.) potwierdzone rozporządzeniem Nr 9/99 z dnia 29 marca 1999 r. w sprawie wykazu aktów prawa miejscowego wydanych przez dotychczasowych wojewodów i nadal obowiązujących na obszarze woj. łódzkiego lub jego części (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 28 poz. 137 z 1999 r.)

Obejmuje ochroną cenną przyrodniczo i krajobrazowo dolinę rzeki Rawki, wraz z terenami przylegającymi do doliny oraz terenami źródłkowymi rzeki, niezwykle ważnymi dla całego reżimu wodnego rzeki. O walorach krajobrazowych stanowi tu zróżnicowanie rzeźby, korzystna mozaika niewielkich terenów leśnych, łąk i gruntów rolnych.

3. Pomniki przyrody

Pomniki przyrody są ozdobą krajobrazu i stanowią jeden z cenniejszych elementów przyrody o szczególnej wartości naukowej, kulturowej i historycznej. Są to zwykle pojedyncze drzewa, czasem aleje drzew o szczególnie okazałych rozmiarach, objęte z tej racji ochroną prawną. Za pomniki przyrody mogą być również uznane źródła, wodospady, wywierzska, skałki, jary, głązy narzutowe i jaskinie.

Są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia, którym przypisuje się szczególną wartość przyrodniczą.

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY GŁUCHÓW

Pomniki przyrody występujące na terenie Gminy Głuchów:

Lp.	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód na wys. 1,3 m (cm)	Wys. (m)	Opis lokalizacji
1.	Zarządzenie Nr 43 Wojewody Skierniewickiego z dnia 16 listopada 1984 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego Nr 5, poz. 21	Kasztanowiec zwyczajny	222	17	Białtynin, przy kaplicy cmentarnej cmentarz , dz nr. 1096
2.	Zarządzenie Nr 43 Wojewody Skierniewickiego z dnia 16 listopada 1984 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego Nr 5, poz. 21	Żywotnik zachodni	73	15	Białtynin, przy kaplicy cmentarnej cmentarz, dz nr. 1096
3.	Zarządzenie Nr 43 Wojewody Skierniewickiego z dnia 16 listopada 1984 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego Nr 5, poz. 21	Żywotnik zachodni	68	15	Białtynin, przy kaplicy cmentarnej cmentarz dz nr. 1096
4.	Decyzja Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Urzędu Wojewódzkiego w Skierniewicach z dnia 16 maja 1983 r.	Klon srebrzysty - ochrona zniesiona Uchwałą Nr XLIII/261/10 Rady Gminy Głuchów z dnia 20 sierpnia 2010 r. w sprawie zniesienia formy ochrony z drzewa uznanego za pomnik przyrody w granicach administracyjnych Gminy Głuchów	420 cm	23	Prusy, park , dz nr 371/1
5.	Decyzja Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Urzędu Wojewódzkiego w Skierniewicach z dnia 16 maja 1983 r.	Klon srebrzysty – ochrona zniesiona Uchwałą Nr VII/49/2011 Rady Gminy Głuchów z dnia 30.08.2011 r. w sprawie zniesienia formy ochrony z drzewa uznanego za pomnik przyrody w granicach administracyjnych Gminy Głuchów (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego 2011 Nr 304, poz. 3089)	475 cm	22	Prusy, park dz nr 371/1

6.	Rozporządzenie Nr 25 Wojewody skierniewickiego z dnia 17 lipca 1997 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody Dz. Urz. Woj. skierniewickiego Nr 16. poz. 95	311 szt. drzew: 23 Lipy drobnolistne, 13 Kasztanowców białych, 83 Jesiony wyniosłe, 18 Topola czarna, 1 brzoza brodawkowata, 106 Klonów pospolitych, 33 Klony srebrzyste, 10 Klon jawor, 2 grusza polna, 2 wierzba biała, 1 świerk pospolity, 19 Robinii akacjowych - 1 robinia biała usunięta w 2007 r.	100 - 360 cm	7 - 26 m	Głuchów, przy drodze 38355 Dz. Nr 16
----	---	--	--------------	----------	---

Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Łodzi (stan: luty 2015 r.)

4. Korytarze ekologiczne

Korytarze ekologiczne nie są prawną formą ochrony przyrody. Celem wyznaczenia sieci korytarzy ekologicznych jest przeciwdziałanie izolacji najcenniejszych przyrodniczo obszarów, a tym samym umożliwienie migracji zwierząt i roślin w skali Polski i Europy oraz ochrona i odbudowa bioróżnorodności zarówno na obszarach Natura 2000 jak i innych terenach o dużej wartości przyrodniczej. Tylko spójny system ekologiczny, obejmujący całe województwo, może umożliwić przemieszczanie się fauny i flory i spełnić zadania zawarte w zasadzie zrównoważonego rozwoju.

Przez teren gminy Głuchów przebiega korytarz ekologiczny, będący częścią wojewódzkiej sieci korytarzy ekologicznych, a mianowicie korytarz ekologiczny – dolina Rawki z powiązaniem z doliną Pilicy.

Dolina Rawki stanowi korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym. Została także wytypowana jako ostoja przyrodnicza, czyli teren ważny z punktu widzenia ochrony dziedzictwa przyrodniczego Europy.

System korytarzy ekologicznych pokrywa się tutaj z systemem obszarów chronionych.

Dużą wartość przyrodniczą stanowią także kompleksy leśne leżące poza obszarami objętymi ochroną. Lasy te nie są chronione odrębnym statusem; nie mają statusu lasów ochronnych. Pełnią jednak istotne funkcje glebo- i wodochronne. Ich wartość przyrodnicza wynika też z położenia i funkcji jakie pełnią tworząc i wzmacniając lokalne i ponadlokalne systemy przyrodnicze. Są to naturalne korytarze ekologiczne związane z ciekami wodnymi wzmocnionymi siedliskami hydrogenicznymi.

Kolejnym walorem przyrody gminy jest charakter jej krajobrazu, decydujący o bioróżnorodności środowiska, z mozaiką pól uprawnych, kęp leśnych, dolin i łąk, rozproszonej zabudowy wiejskiej. Roślinność tworzy tu bardzo cenne i malownicze układy przestrzenne charakterystyczne dla danych obszarów. „Wyspy leśne” oraz oczka wodne i bezodpływowe obniżenia o charakterze bagiennym, połączone korytarzami ekologicznymi tworzonymi przez ciekami wodne obrosnięte drzewami zaroślami i krzewami, tworzą mozaikę nis

ekologicznych zapewniając dużą różnorodność biologiczną i tworząc specyficzną strukturę krajobrazu.

VII.2. Obiekty i tereny dziedzictwa historycznego, chronione na podstawie przepisów odrębnych

Do obiektów podlegających szczególnej ochronie na podstawie przepisów odrębnych zalicza się na terenie gminy:

- 1) obiekty i tereny zaliczone do objętych ochroną konserwatorską, wpisane do rejestru zabytków lub ewidencji zabytków,
- 2) stanowiska i obszary ochrony archeologicznej.

Powyższe scharakteryzowane zostały w Rozdziale VI niniejszego tekstu Studium.

VIII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

VIII.1. Surowce mineralne

W obrębie gminy nie występują udokumentowane złoża kopalin. Na obszarze gminy Głuchów nie występują tereny i obszary górnicze. Potencjalne obszary występowania kruszywa naturalnego znajdują się w okolicach Miłochnewic i Kochanowa.

Osady czwartorzędowe pokrywają cały teren objęty szczegółową mapą geologiczną w skali 1 : 50 000 arkusza Głuchów. Na omawianym terenie nie występują na powierzchni osady starsze niż czwartorzędowe. Stwierdzona miąższość osadów czwartorzędowych nie przekracza 60 m.

Najstarszymi osadami tego okresu, występującymi bezpośrednio na powierzchni są iły warwowe (ich miąższość sięga kilku metrów). Występują także gliny zwłowe o dużej zwięzłości, zalegające w sposób nieciągły. Z holocenu pochodzą namuły rzeczne oraz torfy.

VIII.2. Wody podziemne

Ujęcia wodne występujące na obszarze gminy Głuchów:

1. Karta otworu; Ujęcie dla wsi,

Miejscowość: Janisławice, Rzędna terenu: 151,9 m n.p.m., Głębokość całkowita: 43,3 m, Wiek warstwy ujętej: czwartorzęd. Zasoby eksploatacyjne ustalone w wysokości 59 m³/h.

2. Karta otworu; Ujęcie dla wsi,

Miejscowość: Janisławice, Rzędna terenu: 152,0 m n.p.m., Głębokość całkowita: 24,0 m, Wiek warstwy ujętej: czwartorzęd, Wydajność eksploatacyjna ustalona na 30 m³/h.

3. Karta otworu; Ujęcie dla wsi,

Miejscowość: Głuchów, Rzędna terenu: 178,2 m n.p.m., Głębokość całkowita: 103,0 m, Wiek warstwy ujętej: jura, oraz

4. Karta otworu; Wodociąg wiejski,

Miejscowość: Głuchów, Rzędna terenu: 178,2 m n.p.m., Głębokość całkowita: 96,0 m, Wiek warstwy ujętej: jura. Zasoby wspólne: ujęcia dla wsi i wodociągu wiejskiego – 50 m³/h.

5. Karta otworu; Wodociąg wiejski, (Urząd Gminy w Głuchowie)

Miejscowość: Głuchów, Rzędna terenu: 171,0 m n.p.m., Głębokość całkowita: 36,0 m, Wiek warstwy ujętej: czwartorzęd. Zasoby eksploatacyjne ustalone w wysokości 16 m³/h.

6. Karta otworu; Instytut Sadownictwa,

Miejscowość: Prusy, Rzędna terenu: 160,4 m n.p.m., Głębokość całkowita: 47,0 m, Wiek warstwy ujętej: czwartorzęd.

7. Karta otworu; Instytut Sadownictwa,

Miejscowość: Prusy, Rzędna terenu: 159,7 m n.p.m., Głębokość całkowita: 55,0 m, Wiek warstwy ujętej: czwartorzęd. Zasoby eksploatacyjne ustalone w wysokości 79 m³/h.

8. Karta otworu; Instytut Sadownictwa,

Miejscowość: Prusy, Rzędna terenu: 159,0 m n.p.m., Głębokość całkowita: 42,0 m, Wiek warstwy ujętej: czwartorzęd. Zasoby eksploatacyjne ustalone w wysokości 50 m³/h.

9. Karta otworu; Wodociąg Wiejski,

Miejscowość: Białynin, Rzędna terenu: 171,2 m n.p.m., Głębokość całkowita: 42,0 m, Wiek warstwy ujętej: czwartorzęd. Zasoby eksploatacyjne ustalone w wysokości 37,5 m³/h.

10. Karta otworu; Wodociąg Wiejski,

Miejscowość: Białynin, Rzędna terenu: 171,65 m n.p.m., Głębokość całkowita: 42,0 m, Wiek warstwy ujętej: czwartorzęd. Wydajność eksploatacyjna ustalona w wysokości 25 m³/h.

11. Karta otworu; Wodociąg Wiejski,

Miejscowość: Miłochńiewice, Rzędna terenu: 163,5 m n.p.m., Głębokość całkowita: 51,0 m, Wiek warstwy ujętej: czwartorzęd. Zasoby eksploatacyjne ustalone w wysokości 26 m³/h.

12. Karta otworu; Wodociąg Wiejski,

Miejscowość: Wysokienice, Rzędna terenu: 164,7 m n.p.m., Głębokość całkowita: 88,5 m, Wiek warstwy ujętej: jura oraz

13. Karta otworu; Wodociąg Wiejski,

Miejscowość: Wysokienice, Rzędna terenu: 168,5 m n.p.m., Głębokość całkowita: 94,5 m, Wiek warstwy ujętej: jura. Zasoby eksploatacyjne ustalone dla ujęcia, w wysokości 85 m³/h.

14. Karta otworu; Szkoła Podstawowa,

Miejscowość: Kochanów, Rzędna terenu: 166,20 m n.p.m., Głębokość całkowita: 48 m, Wiek warstwy ujętej: jura. Zasoby eksploatacyjne ustalone w wysokości 37,6 m³/h.

15. Karta otworu; SkR,

Miejscowość: Kochanów, Rzędna terenu: 93 m n.p.m., Głębokość całkowita: 69,6 m, Wiek warstwy ujętej: jura. Zasoby eksploatacyjne ustalone w wysokości 54 m³/h.

16. Karta otworu; Okręgowa Spółdzielnia Mieszkaniowa (otwór wiertniczy 16),

Miejscowość: Głuchów, Rzędna terenu: 167,5 m n.p.m., Głębokość całkowita: 28 m, Wiek warstwy ujętej: czwartorzęd. Zasoby eksploatacyjne ustalone w wysokości 13,2 m³/h.

17. Karta otworu; Okręgowa Spółdzielnia Mieszkaniowa (otwór wiertniczy 2),

Miejscowość: Głuchów, Rzędna terenu: 167,12 m n.p.m., Głębokość całkowita: 28 m, Wiek warstwy ujętej: czwartorzęd. Zasoby eksploatacyjne ustalone w wysokości 14,0 m³/h.

18. Karta otworu; Szkoła Podstawowa i wieś,

Miejscowość: Michowice, Rzędna terenu: 149,12 m n.p.m., Głębokość całkowita: 41 m, Wiek warstwy ujętej: czwartorzęd. Zasoby eksploatacyjne ustalone w wysokości 24,4 m³/h.

19. Karta otworu; Gospodarstwo Sadowniczo – Szkółkarskie INSAD,

Miejscowość: Prusy, Rzędna terenu: 168,10 m n.p.m., Głębokość całkowita: 45 m, Wiek warstwy ujętej: czwartorzęd. Zasoby eksploatacyjne ustalone w wysokości 70 m³/h.

Należy dodać, iż w gminie zostały wykonane poza w/w ujęcia wód podziemnych z utworów czwartorzędowych dla prywatnych użytkowników w miejscowościach:

Janisławice – Agronomówka,

Michowice – Ferma drobiu – Gospodarstwo rolne,

Złota – Gospodarstwo rolne,

Celigów – Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna.

IX. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW ZMELIOROWANYCH I OBSZARÓW ZALEWOWYCH ORAZ WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Na obszarze gminy występują ciek naturalne, rowy melioracyjne oraz sieć drenarska na terenach upraw polowych i użytków zielonych.

Według danych Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi, terenowego Inspektoratu w Rawie Mazowieckiej stan ewidencyjny cieków melioracji podstawowych i szczegółowych w gminie Głuchów przedstawia następująco:

Zestawienie długości cieków na terenie gminy Głuchów:

L.p.	Nazwa rzeki	Długość w (m)		
			uregulowane	nieuregulowane
1	Jasienica	12800	12800	-
2	Łupia-Skierniewka	6750	-	6750
Razem		19550	12800	6750

Długość cieków melioracji podstawowych wynosiła 19550 m, z czego 12800 m jest uregulowane. Znajduje się tu 16 budowli komunikacyjnych, 9 progów, 6 budowli piętrzących i przelewów, 1 wpust.

Obszar zmeliorowany urządzeniami melioracji szczegółowych wyniósł:

- grunty orne – 1993 ha,
- trwałe użytki zielone – 388 ha.

Długość rowów melioracji szczegółowej równa się 63800 m i znajdowało się na nich 275 przepustów i zastawek. Sieć drenarska obejmuje obszar 2108 ha, w tym 1973 ha gruntów ornych.

Na terenie gminy Głuchów działa Gminna Spółka Wodna, która obejmuje swoją działalnością w 100% urządzenia melioracji szczegółowych (2381 ha i 63800 m. rowów szczegółowych).

Ewentualna zmiana przeznaczenia zmeliorowanych użytków rolnych może nastąpić przy braku możliwości innych rozwiązań i w uzgodnieniu z WZMiUW w

Łodzi. Zajmując część terenów zmeliorowanych należy zapewnić sprawne działanie systemu na terenach przyległych.

Zmiany w systemie melioracyjnym wymagają dokonania zmian w ewidencji urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowania gruntów.

Utrzymywanie drożności cieków wodnych z zakazem samowolnych przeróbek rowów i urządzeń melioracji wodnych, w tym: w obszarach zmeliorowanych, nakaz uzgadniania z zarządzającym siecią wszelkiej zabudowy i zagospodarowania terenów oraz przebudowy sieci drenarskich.

Należy stosować wymóg zachowania ciągłości rowów i sieci drenarskich, w tym szczególnie przy realizacji dróg i urządzeń infrastruktury.

Na terenie gminy z 9129 ha użytków rolnych zmeliorowanych jest 2629 ha, w tym grunty orne – 2279 ha, użytki zielone – 450 ha, co stanowi 74,1 % zaspokojenia potrzeb. Stan potrzeb melioracyjnych określa się na ogółem 859 ha, w tym grunty orne – 680 ha, użytki zielone – 179 ha. Wskaźniki zapotrzebowania na melioracje uległy weryfikacji ze względu na położenie części obszaru gminy w terenach wododziałowych i wysoczyznowych, narażonych na erozję gleb oraz w obszarze rezerwatu Rzeki Rawki. Obecnie najwięcej istniejących urządzeń melioracyjnych występuje w dolinach cieków.

Należy wykonywać niezbędne prace z zakresu regulacji, utrzymywania skarp, obwałowań, wycinki roślinności wodnej oraz innych działań związanych z utrzymaniem prawidłowego stanu technicznego, sanitarnego oraz zapewnienia bezpieczeństwa – zbiorników retencyjnych.

Urządzenia infrastruktury technicznej obszarów wiejskich w województwie łódzkim (gminie Głuchów) obejmują między innymi elementy gospodarki wodnej, w tym różne typy melioracji gruntów i zbiorniki wodne. Urządzenia te mają podstawowe znaczenie dla rozwoju terenów wiejskich, modernizacji i wzrostu produkcji rolnej, kształtowania się wielofunkcyjnego charakteru wsi i cywilizacyjno-bytowych warunków życia jej mieszkańców.

Biorąc pod uwagę istniejące w gminie Głuchów i w całym województwie łódzkim, niezbyt korzystne z punktu widzenia rolnictwa, uwarunkowania klimatyczne, hydrologiczne i glebowe, potrzeby melioracyjne są bardzo duże. Istotnym czynnikiem gwarantującym sprawne działanie systemów melioracji nawadniająco-odwadniających jest prawidłowa eksploatacja i utrzymanie obiektów.

Planowanie rozwoju nawodnień w obliczu nasilających się zjawisk suszy musi być ściśle powiązane z rozwojem małej retencji, a więc ze zwiększeniem dyspozycyjnych zasobów wody. Z tego względu plan nawodnień na terenie województwa łódzkiego, a więc i gminy Głuchów, opracowano mając na uwadze przede wszystkim uwarunkowania klimatyczne, uwzględniając przy tym:

- aktualny stan rolnictwa,
- aktualny stan melioracji użytków rolnych,
- istniejące systemy nawadniające i ich wykorzystanie,
- wykorzystanie istniejących zbiorników do nawodnień rolniczych,

- planowany rozwój małej retencji,
- możliwość i potrzeby odbudowy istniejących obiektów nawadniających.

Mając na uwadze poddane analizie uwarunkowania klimatyczne, hydrograficzne, hydrologiczne, a także przyrodnicze przewiduje się następującą kolejność realizacji nawodnień w województwie łódzkim:

- 1) odbudowa istniejących systemów nawodnień na obszarze trwałych użytków zielonych w dolinach rzek województwa z tym, że w pierwszej kolejności zakłada się odbudowę obiektów już nawadnianych, których zasilanie możliwe jest z istniejących zbiorników wodnych. Umożliwi to w stosunkowo krótkim okresie uzyskanie efektu gospodarczego, przy jednoczesnej dużej gwarancji pokrycia zapotrzebowania wody dla tych obiektów,
- 2) budowa w dolinach nowych obiektów nawadniających. Zakłada się, że z uwagi na ograniczone zasoby wody w rzekach, realizacja tych obiektów prowadzona będzie w ścisłej korelacji z rozwojem małej retencji wody w województwie, tj. budową zbiorników wodnych w dolinach rzek.

Plan nawodnień nie określa perspektyw czasowych realizacji nawodnień gruntów ornych. Wskazano jedynie potrzeby wykonania takich nawodnień, które realizowane będą przede wszystkim w formie nawodnień ciśnieniowych (deszczowych i kroplowych), wykorzystujących głównie zasoby wód podziemnych dających bardzo dużą gwarancję pokrycia w pełni zapotrzebowania na wodę. Czynnikiem decydującym o realizacji poszczególnych obiektów będzie poza gwarancją zapewnienia wód dyspozycyjnych aktualny rachunek ekonomiczny, bilansujący wielkość przewidywanych efektów do poniesionych kosztów oraz czas ich zwrotu.

Na terenie gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią w rejonie rzeki Rawki i Skierniewki. Tereny te nie kolidują z istniejącym i planowanym zainwestowaniem. [Znajdują się poza obszarem objętym zmianą Studium.](#)

Na terenie gminy występują również lokalnie okresowe przy długich i ciągłych opadach podtopienia użytków rolnych (w okresie jesiennym i wiosennym).

Ochronę przed powodzią prowadzi się zgodnie z planami ochrony przeciwpowodziowej na obszarze państwa.

Ochronę ludzi i mienia przed powodzią realizuje się w szczególności przez:

- zachowanie i tworzenie wszelkich systemów retencji wód, budowę i rozbudowę zbiorników retencyjnych, suchych zbiorników przeciwpowodziowych oraz polderów przeciwpowodziowych,
- racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód,
- funkcjonowanie systemu ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze oraz hydrosferze,

- kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, budowanie oraz utrzymanie wałów przeciwpowodziowych, a także kanałów ulgi.

Zasady zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią określają przepisy odrębne, na podstawie których na obszarach tych zabrania się wykonywania robót oraz czynności, które mogą utrudnić ochronę przed powodzią, a w szczególności:

- wykonywania urządzeń oraz wznoszenia innych obiektów budowlanych,
- sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk,
- zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją utrzymania wód.

Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w drodze decyzji może:

- zwolnić od obowiązywania powyższych zakazów,
- nakazać usunięcie drzew lub krzewów,
- wskazać sposób uprawy i zagospodarowania gruntów wynikające z wymagań ochrony przed powodzią.

X. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMU KOMUNIKACJI

System komunikacyjny Gminy składa się z układu drogowego, który stanowi element całego systemu oraz z komunikacji zbiorowej, którą tworzą linie komunikacji autobusowej.

Układ drogowy tworzą:

- a) droga krajowa nr 72 relacji Łódź – Brzeziny – Rawa Mazowiecka. Droga ta wyposażona jest w chodniki na odcinku wsi Głuchów oraz częściowo we wsi Białtynin i Żłota,
- b) drogi powiatowe w relacjach:
 - 1303E - Skierniewice – Głuchów – Żelechlinek - Lubochnia. Szerokość w liniach rozgraniczających – 10–16 m; szerokość jezdni 4,8 – 9,0 m,
 - 1315E - Wysokienice – Rawa Mazowiecka. Szerokość w liniach rozgraniczających 12 m; szerokość jezdni 4,0 - 6,0 m,
 - 1320E - Borystaw – Słupia - Krosnowa. Szerokość w liniach rozgraniczających 8 – 20 m; szerokość jezdni 3,0-6,0 m,
 - 1329E - Głuchów – Kochanów . Szerokość w liniach rozgraniczających – 13 - 20 m; szerokość jezdni 4,0–4,9 m,
 - 1317E- Michowice- Wysokienice – Żłota. Szerokość w liniach rozgraniczających – 7 - 20 m; szerokość jezdni 4,5 – 6,0 m,
 - 1316E- Białtynin Pod Borem – Wilkowice- Kwasowiec – Raduz – Jeruzal (Wola Polska). Szerokość w liniach rozgraniczających – 9 -12 m; szerokość jezdni 4,0 – 7,0 m.
 - 5103E- droga przebiega przez niewielki obszar w północno-zachodniej części gminy Głuchów, w miejscowości Janisławice.

Łączna długość dróg powiatowych w obszarze gminy Głuchów ponad 60 km. Drogi powiatowe posiadają nawierzchnię asfaltową oraz urządzony pas drogowy w postaci odwodnień. Poza niektórymi odcinkami w miejscowości Głuchów i w terenach zabudowy, nie posiadają z reguły chodników.

c) drogi gminne, relacji:

113106E - (Soszyce) – gr.gm. Rawa Mazowiecka – Skoczyłody(G1),	115067E - Białtynin Podbór – Białtynin Łatków wraz z łącznikiem (G19),
113112E - (Zawady)- gr gm. Rawa Mazowiecka – Żłota – Żłota Doły(G2),	115068E - Białtynin Od Kolejki(G20),
115051E - Głuchów, ul. Adamów(G3),	115069E - Prusy Wieś(G21),
115052E - Głuchów, ul. Ogrodowa(G4),	115070E - Michowice-Celigów-CeligówRSP-Białtynin(G22),
115053E - Głuchów, ul. Koszykowa(G5),	115071E - Głuchów, ul. Leśna(G23),
115054E - Głuchów, ul. Spacerowa, ul. Łąkowa, ul. Słoneczna, ul. Krótka, ul. Cicha, ul. Kwiatowa (G6),	115072E - (Wola Wysoka)- gr.gm. Nowy Kawęczyn-Michowice Zamost- gr.gm. Rawa Mazowiecka(Wilkowice) (G24),
115055E - Jasień – Miłochńiewice(G7),	115073E - Wysokienice Podbór- w kier. Lasów SGGW (G25),
115056E - (Brzozowice)-gr.gm. Słupia – Reczul-Borysław(ul. Akacjowa)-Celigów(G8)	115074E - Wysokienice, ul. Jeżowska(G26),
115057E - Białtynin-Stara Wieś-Reczul-Janisławice(G9)	115075E - Wysokienice- Miłochńiewice(G27),
115059E - Wysokienice Folwark- Wysokienice-Misiokowiec(G11),	115076E - Jasień-gr.gm.Rawa Mazowiecka (Wilkowice) (G28),
115060E - Jasień-Stara Wieś(G12),	115077E - (Jankowice- Kolonia)-gr. gm. Jeżów-Kochanów-Białtynin(G29),
115061E - BorysławPrawa Strona-Borysław-Michowice(G13),	115078E - Żłota-Magdalena(G30),
115062E - Michowice-Zamost-gr.gm.Nowy Kawęczyn - (Zalesie) (G14),	115079E - (od lasu RSP) (G31),
115063E - Michowice Pod Górami (Celigów-Trupień) (G15),	113105 – Skoczyłody- gr.gm. Rawa Mazowiecka (Wojska Stara) (G32),
115064E - Michowice Lipa(G16),	115106E (Byczki) gr. Gm. Godzianów-Janisławice (G33),
115065E - Michowice Zlewnia(G17),	G34 bnr. - Janisławice – Syberia-gr.gm. Godzianów(Lnisno)
115066E- Białtynin-Stara Wieś-gr.gm. Jeżów – (Przybyszyce) wraz z łącznikiem (G18),	

Ogółem w obszarze gminy znajduje się 66,46 km dróg gminnych (z czego 96 % posiada nawierzchnię twardą). Drogi gminne posiadają szerokość pasa drogowego 7,0 – 10,0 m i szerokość jezdni 4,5 – 6,0 m. Istniejące drogi gminne wymagają na wielu odcinkach urządzenia pasa drogowego, w szczególności odbudowy wyoranych odwodnień i realizacji chodników w obszarach zabudowy.

Podstawowy układ drogowy

Komunikacja zbiorowa

Podstawowym środkiem przewozowym w zakresie komunikacji zbiorowej wewnątrz gminy oraz w zakresie dojazdów zewnętrznych, dla centralnej i południowej części gminy jest autobus. Ruch autobusowy odbywa się po drogach powiatowych i drodze krajowej. Przeważają przejazdy w kierunku i z kierunku Rawy Mazowieckiej, a następnie dojazd do Brzezin, Koluszek oraz Łodzi i Skierniewic (głównie z obszaru północnej części gminy).

Parkingi

Większe place parkingowe występują jedynie w Głuchowie (ogółem 60 miejsc), poza tym niewielkie parkingi i zatoki parkingowe znajdują się przy usługach oraz obiektach usług społecznych i większych zakładach pracy.

XI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Infrastruktura techniczna uznawana jest powszechnie za jeden z najistotniejszych czynników wpływających na podejmowanie decyzji lokalizacyjnych przez inwestorów. Jednocześnie stopień rozwoju infrastruktury technicznej, wpływa w sposób istotny na kształtowanie warunków bytowych ludności.

1. W zakresie zaopatrzenia w wodę

Zaopatrzenie w wodę dla celów bytowych i gospodarczych oparte jest na komunalnych ujęciach wód podziemnych z utworów czwartorzędowych oraz częściowo jurajskich wraz ze stacjami uzdatniania wody w miejscowościach:

- Głuchów – ujęcie wody i SUW o ustalonych zasobach eksploatacyjnych – 50 m³/h (przy max. poborze wód z utworów jurajskich-25,0m³/h, pozostała część poboru wody z ujęcia czwartorzędowego) dla potrzeb części wsi Głuchów, Miłochnewice,
- Janisławice – ujęcie wody z utworów czwartorzędowych, o ustalonych zasobach eksploatacyjnych 59m³/h dla potrzeb wsi Janisławice, Reczul i Borysław,
- Wysokienice – ujęcie wody i SUW z utworów jurajskich ustalonych zasobach eksploatacyjnych 85,0 m³/h dla potrzeb wsi: Wysokienice, Jasień, Złota, Michowice, Skoczyłody, Prusy, Celigów, część Głuchowa (Osiedle),
- Białynin – ujęcie wody z utworów czwartorzędowych wraz z SUW, o ustalonych zasobach eksploatacyjnych – 37,10 m³/h dla potrzeb wsi Białynin,
- Wieś Kochanów zaopatrywana jest z ujęcia wody we wsi Kosiska (gm. Jeżów).

W sieć wodociągowa wyposażone są obecnie wszystkie wsie w gminie.

2. W zakresie odprowadzania ścieków sanitarnych

W obszarze gminy działają dwie komunalne oczyszczalnie ścieków w:

- Głuchowie. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna odprowadzająca oczyszczone ścieki do rowu melioracyjnego, a następnie do rzeki Jasienicy, dopływu rzeki Łupii-Skierniewki. Oczyszczalnia tę obsługuje Okręgowa Spółdzielnia Mleczarską w Głuchowie oraz zabudowę wsi Głuchów i Miłochnewice,
- Prusach. Była to oczyszczalnia zakładowa Instytutu Ogrodnictwa typu bioblok odprowadzająca oczyszczone ścieki do rowu melioracyjnego, a następnie do rzeki Jasienicy, dopływu rzeki Łupii-Skierniewki. Oczyszczalnia obsługuje obiekty Ośrodka Elitarnego Materiału Szkółkarskiego w Prusach wraz z przyległą zabudową - od lutego 2010 jest własnością Gminy.
Łączna długość czynnej sieci kanalizacyjnej w gminie Głuchów wynosiła 13,23 km w 2014 r. i będzie nadal rozbudowywana.

3. W zakresie odprowadzenia wód deszczowych

Tereny utwardzone w obszarze gminy odwadniane są przy wykorzystaniu naturalnej retencji terenu oraz powierzchniowo rowami. W obszarach zabudowy brak jest kanalizacji deszczowej.

W zakresie odwodnień drogowych funkcjonujące rowy odwadniające posiada droga krajowa oraz częściowo drogi powiatowe i gminne. Większość dróg gminnych nie posiada odwodnień lub zostały one zaorane.

4. W zakresie gospodarki odpadami

Z dniem 1 lipca 2013 roku Gmina Głuchów przejęła obowiązki właścicieli nieruchomości w zakresie odbierania odpadów komunalnych oraz ich zagospodarowania w zamian za uiszczoną opłatę na rzecz gminy. Gmina Głuchów nowym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi objęła nieruchomości zamieszkałe. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych mają zawarte indywidualne umowy na odbiór odpadów z firmą zewnętrzną, posiadającą zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów. Systemem tym objęto 1427 właścicieli nieruchomości zamieszkałych, w tym 5 384 osoby.

Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych realizuje podmiot świadczący przedmiotową usługę wyłoniony w drodze przetargu nieograniczonego na podstawie umowy zawartej z Gminą Głuchów.

Na terenie Gminy Głuchów funkcjonuje system selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Odpady komunalne odbierane są z posesji raz w miesiącu zgodnie z harmonogramem.

Zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Łódzkiego Gmina Głuchów została przydzielona do III Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi. Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego przewiduje w Regionie III Instalację do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych i wydzielania ze

zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub części do odzysku w Pukininie, gmina Rawa Mazowiecka, do której trafiają odpady komunalne z terenu Gminy Głuchów.

Potrzeby inwestycyjne wiążą się z budową stacjonarnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zapewniającego przyjmowanie takich odpadów jak: przeterminowane leki, chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektrolityczny, odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpady zielone oraz odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne. Dotychczas Gmina Głuchów zorganizowała PSZOK mobilny.

Jednym z zadań na lata kolejne jest uświadamianie mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w zamierzeniu ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów komunalnych, w celu osiągnięcia określonych przez Unię Europejską poziomów odzysku i recyklingu odpadów oraz ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji kierowanych do składowania.

Gospodarstwa domowe nie podłączone do zbiorczej sieci kanalizacyjnej, obsługiwane są przez przedsiębiorców posiadających zezwolenie Wójta Gminy Głuchów na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych lub korzystają z przydomowych oczyszczalni ścieków.

5. W zakresie zaopatrzenia w ciepło

Obiekty zlokalizowane na obszarze gminy ogrzewane są za pośrednictwem indywidualnych źródeł ciepła w oparciu o paliwo stałe – węgiel. Powoduje to okresowy wzrost emisji niskiej zanieczyszczeń na terenach zabudowy w sezonie grzewczym. Należy się liczyć w przyszłości z koniecznością zastosowania proekologicznych źródeł energii grzewczej, w szczególności gazu (z chwilą gazyfikacji gminy) lub oleju opałowego, w tym modernizacji kotłowni obiektów użyteczności publicznej (zwłaszcza szkół) pod kątem ochrony środowiska.

6. W zakresie zaopatrzenia w gaz

Na terenie gminy brak jest sieci gazowych dla celów bytowych i grzewczych. Mieszkańcy gminy Głuchów korzystają z dobrze rozwiniętej sieci dystrybucji gazu bezprzewodowego.

7. W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną

Teren gminy zasilany jest siecią elektroenergetyczną napowietrzną średniego napięcia z GPZ 110/15 kV Rawa Mazowiecka. Sieci te wraz z istniejącymi, modernizowanymi słupowymi stacjami trafo zapewniają zaopatrzenie w energię elektryczną na potrzeby bytowe i gospodarcze. Zużycie energii elektrycznej w MWh wynosi w gospodarstwach domowych (w tym w przewadze w gospodarstwach rolnych) około 2400 MWh. Przez obszar gminy przebiega linia elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV relacji Odlewnia - Rawa Mazowiecka. W perspektywnych planach, na obszarze gminy (północny fragment obrębu wsi Skoczyłody) przewiduje się budowę

linii elektroenergetycznej 110 kV relacji Skierniewice – Rawa Mazowiecka.

Zaopatrzenie w energię elektryczną obszaru gminy poprzez adaptację istniejących sieci elektroenergetycznych 15 kV i urządzeń stacji transformatorowo-rozdzielczych 15/04 kV, realizowanych w oparciu o GPZ Rawa Mazowiecka oraz budowę i rozbudowę sieci trafo stacji, zgodnie z określonym zapotrzebowaniem.

8. W zakresie łączności i telekomunikacji

Obszar gminy obsługiwany jest przez centralę telefoniczną zlokalizowaną w Głuchowie i Białyninie oraz operatorów telefonii komórkowej. Przez obszar gminy przebiegają kable telekomunikacyjne międzymiastowe relacji Łódź – Rawa Mazowiecka oraz Głuchów – Rawa Mazowiecka.

W obszarze gminy zlokalizowano dwie stacje przekątnikowe telefonii komórkowej w Głuchowie. W 1990 r. na 1000 mieszkańców gminy przypadało 3,1 abonentów telefonicznych (ogółem było ich w gminie 197), w 1998 r. było odpowiednio – 116,0 abonentów telefonicznych na 1000 mieszkańców (w liczbach bezwzględnych – 729). Są to wskaźniki wyższe niż dla wartości średnich dla gmin wiejskich byłego województwa skierniewickiego oraz wartości średnich dla ziemskiego powiatu skierniewickiego, ale niższe niż wartości dla powiatu rawskiego.

XII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA ORAZ MOŻLIWOŚCI I POTRZEB ROZWOJU GMINY

1. Stan zagospodarowania

Stan zagospodarowania obszaru gminy określa dobrze rozwinięta sieć osadnicza, w której większość miejscowości, o skupionym sposobie zabudowy, zachowała formy historyczne ukształtowane za sprawą polityki osadniczej i agrarnej prowadzonej w dobrach tzw. „księstwa łowickiego” w XIX w.

Osadnictwo wiejskie, począwszy od okresu osadnictwa przedhistorycznego w dolinach cieków, poprzez średniowieczne lokacje większości obecnych wsi rządowych na prawie niemieckim, osadnictwo fryderycjańskie końca XVIII w. (Kochanów, Głuchów Kolonia) i realizacje zabudowy rozproszonych kolonii i przysiółków w końcu XIX w. i w XX w. Nadal dominuje w obrębie gminy zabudowa o charakterze skupionym. Zabudowa folwarków występuje w obrębie Prus i Celigowa, wsi nie należących do „księstwa łowickiego”.

Zabudowa wsi pierwotnie jednostronna, obecnie ukształtowana jest jako obustronna wzdłuż drogi. Spotyka się też rozproszone siedliska wśród rozłogu pól, głównie na terenach przyleśnych oraz w obszarach intensywnych upraw rolnych, we wsiach, gdzie występują kompleksy lepszych gleb.

Charakter wielofunkcyjny nabiera miejscowość Głuchów wraz z przyległą wsią Miłochnewice, z którą tworzy jeden układ osadniczy, o słabo zaznaczanych granicach. Aktywizuje się teren przyległy do drogi krajowej nr 72 w rejonie istniejących wsi, głównie Białynina, Głuchowa i Żłotej (zwłaszcza w zakresie obiektów obsługi ruchu samochodowego) oraz w rejonie drogi powiatowej Skierniewice – Głuchów, we wsiach Celigów, Michowice, Borystaw. Wyraźnie na uboczu tych zjawisk są wsie: Reczul i Skoczyłtody.

Stabilna sieć osadnicza, nie podlegająca szybkim przeobrażeniom przekształca się jednak funkcjonalnie, poprzez: z jednej strony, adaptację części zabudowy siedliskowej na cele mieszkaniowo – usługowe, z drugiej, poprzez różnicowanie i rozwój indywidualnej zabudowy gospodarczo-produkcyjnej związanej z rolnictwem oraz wymianę zdekapitalizowanej substancji mieszkaniowej.

O tendencjach przekształceń zagospodarowania przestrzeni zdecydowały:

- zmiany w uwarunkowaniach zewnętrznych, w tym w szczególności kryzys rynku pracy oraz rynku pracy w pobliskich miastach średnich, takich jak Rawa Mazowiecka, Brzeziny i Skierniewice,
- stan opłacalności i wymogi stawiane produkcji rolnej,
- warunki zamieszkania i możliwości produkcji na wsi wobec wymogu rozwoju lokalnej przedsiębiorczości,
- stan dostępności komunikacyjnej, wyraźnie lepszej dla miejscowości zlokalizowanych przy drodze krajowej Nr 72 (wsi Białynin, Głuchów, Żłota oraz w północnej części gminy (wsie Borystaw, Michowice i Celigów).

Rozwijają się powiązania obszaru gminy z Rawą Mazowiecką i Skierniewicami oraz Łodzią i to one inspirują rozwój związków gospodarczych decydujących o przekształceniach struktury przestrzennej, wywołując zapotrzebowanie na tereny do zabudowy przy ważnych trasach układu komunikacyjnego.

Pod wieloma względami, gmina posiada cechy ustabilizowanej gospodarczo gminy rolniczej, o znacznym potencjale do rozwijania rolnictwa w kierunku ogólnoroślnym.

Czynniki rozwojowe związane z oddziaływaniem powiązań komunikacyjnych, spowodować mogą wzmocnienie istniejących tendencji rozwojowych dla osadnictwa gminy w kierunku:

- aktywizacji wsi położonych przy drodze krajowej i drogach powiatowych,
- poprawy stanu środowiska zamieszkania ukierunkowanego na rozwój wielofunkcyjny, głównie w miejscowościach: Głuchów – Miłochnewice i Białynin, Żłota, Michowice,
- aktywizacji w kierunku obsługi rekreacji obszaru istniejącego osadnictwa przyległego do doliny rzeki Rawki.

2. Stan ładu przestrzennego

Ład przestrzenny jest ważnym elementem w kształtowaniu obrazu gminy i jej odbioru, zarówno przez mieszkańców jak i jej użytkowników. Jest wyrazem takiego kształtowania przestrzeni, który tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe i kulturowe. Zadaniem samorządu gminy jest dbałość o taki ład przestrzenny, który stwarza dogodne warunki życia i zachęca do podejmowania działalności na jej terenie.

Uznaje się, że ład przestrzenny w obrazie gminy określają:

- stopień uporządkowania przestrzennego ekosystemów, a w tym wyróżniające się układy pasowe,
- czytelne granice pomiędzy elementami struktury krajobrazu, w tym obszary otwarte a tereny komunikacji zabudowy wiejskiej,
- sposób wpisania się elementów środowiska kulturowego w środowisko naturalne, wyróżniające się poprzez skalę przestrzenną zespołów i form zabudowy.

Obecny stan ładu przestrzennego na terenie gminy ocenia się jako zadowalający.

3. Krajobraz kulturowy

Krajobraz kulturowy Gminy Głuchów wyraźnie wyróżniają elementy antropogeniczne. Pojawiają się tu: drogi, linia kolejki wąskotorowej, skupiska zabudowy, obiekty architektoniczne.

Krajobraz ten jest harmonijny, podporządkowany warunkom naturalnego środowiska. Dominuje on na obszarze gminy poprzez założenia wsi historycznych, często o rodowodzie średniowiecznym, jak: Głuchów, Janisławice, Reczul, Białynin, Michowice, Miłochnewice oraz zespoły dworsko-parkowe w Celigowie i Prusach. Jest to krajobraz historyczny komponowany wykorzystujący naturalne ukształtowanie terenu. Krajobraz kulturowy współczesny jest nawarstwiony i występuje na pozostałym obszarze gminy.

Krajobraz ten został zdysharmonizowany obiektami przerastającymi miarę otoczenia, ingerującymi w wykształcone osie widokowe. Ze szczególną ostrością krajobraz ten rysuje się w nowej części Głuchowa obiektów produkcyjnych, dworca autobusowego, dawnego pawilonu GS na osiach widokowych kościoła i dawnego dworu – obecnej szkoły.

4. Możliwości rozwoju gminy

⇒ Podstawowymi przesłankami rozwoju gminy są:

- możliwości wynikające z rolniczego charakteru gminy, tradycji i osiągniętego już poziomu rozwoju kultury rolnej,
- możliwości uruchomienia przetwórstwa rolno-spożywczego o małej skali,
- dążenie do zróżnicowania struktury gospodarczej, wspieraniu rozwoju przedsiębiorczości, zachęty dla inwestorów, wprowadzania nowych form promocji gminy;

⇒ Warunkiem rozwoju obszaru gminy jest:

- podjęcie działań w zakresie realizacji lokalnej infrastruktury technicznej chroniącej środowisko i budującej warunki prowadzenia działalności gospodarczej;
- ukierunkowanie na specjalizację przemysłu rolno-spożywczego; włączanie gruntów marginalnych do obszarów aktywnych przyrodniczo poprzez ich zalesianie i przywracanie ekstensywnego użytkowania uwzględniającego stan równowagi ekologicznej i odbudowę potencjału biologicznego ekosystemów (trwałe, ekstensywne użytki zielone, zadrzewienia);
- jakość środowiska, infrastruktura społeczna, warunki środowiska zamieszkania i poziom usług bytowych oraz walory krajobrazowe, jak również sprzyjający inwestorom klimat społeczny;
- dostępność komunikacyjna do sprawnego transportu, do mediów i infrastruktury technicznej;
- działania zmierzające do identyfikacji zagrożeń zanieczyszczenia gleb, ich ochrony przed erozją i stepowaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych;
- tradycje oświatowe gminy, istniejąca baza szkolnictwa i stan wykształcenia lokalnego społeczeństwa;
- ochrona i szersze propagowanie dziedzictwa i krajobrazu kulturowego, tożsamości regionalnej oraz zabytków gminy;

⇒ Ograniczeniami rozwoju gminy są:

- bezrobocie i brak atrakcyjnych miejsc pracy w przemyśle i usługach oraz rolnictwie,
- brak zbytu na płody rolne, niewielkie zainteresowanie rolników organizacją grup producenckich,
- braki w lokalnej infrastrukturze technicznej decydującej o warunkach życia mieszkańców w szczególności w zakresie sieci i urządzeń kanalizacyjnych,
- braki w lokalnej infrastrukturze społecznej, decydującej o warunkach życia mieszkańców;

⇒ Szanse dla rozwoju gminy wynikać mogą z:

- wprowadzenia nowych zasad finansowania inwestycji i działań proekologicznych (preferencyjne kredyty, ulgi podatkowe, dotacje z budżetu państwa itp.),

- możliwości uzyskiwania dotacji i pożyczek z funduszy krajowych i zagranicznych na inwestycje zmniejszające uciążliwość gospodarki dla środowiska oraz na rozwój infrastruktury,
- prawnego nakazu opracowywania programów ochrony środowiska przez jednostki administracji samorządowej,
- wzrostu uspołecznienia procesów podejmowania decyzji mających wpływ na stan środowiska,
- doskonalenia systemu edukacji środowiskowej,
- wdrożenia instrumentów prawno-ekonomicznych mobilizujących do realizacji inwestycji prośrodowiskowych wynikających ze strategii krajowych oraz przyjętych zobowiązań międzynarodowych,
- możliwości wdrożenia programów rolno-środowiskowych UE,
- możliwości uzyskania zewnętrznego wsparcia finansowego programów ochrony różnorodności przyrodniczej oraz realizacji programu zalesiania gruntów o niskiej przydatności rolniczej,
- wspierania inicjatyw podmiotów gospodarczych zmierzających do uzyskania dofinansowania inwestycji eliminujących zagrożenia dla środowiska i wspierających rozwój zrównoważony ze środków krajowych i zagranicznych,
- wzrostu krajowego i zagranicznego popytu na "zdrową żywność", bezpiecznych dla środowiska form sportu i rekreacji, turystyki i kontaktu z przyrodą,
- rozwijania rolnictwa ekologicznego,
- bliskości Skierniewic i Rawy Mazowieckiej;

⇒ Zagrożenia dla gminy mogą wynikać z:

- nasilenia transportu materiałów niebezpiecznych,
- intensyfikacji produkcji rolnej prowadzącej do wzrostu nawożenia, stosowania pestycydów, homogenizacji użytków rolnych oraz zaniku lokalnych odmian roślin uprawnych i ras zwierząt hodowlanych,
- braku kompleksowych rozwiązań w zakresie gospodarki ściekowej,
- wzrastającego wskaźnika bezrobocia,
- małego zainteresowania rolników organizacją grup producenckich,
- braku promocji gminy na rynku krajowym.

*

* *

Podsumowując, do najistotniejszych braków na terenie gminy Głuchów zaliczyć trzeba:

- braki w lokalnej infrastrukturze technicznej, w szczególności w zakresie sieci i urządzeń kanalizacyjnych,
- braki w lokalnej infrastrukturze społecznej,
- bezrobocie.

Działania, zmierzające do pełnego wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną będą jednymi z najpilniejszych i z pewnością najbardziej kosztochłonnych elementów strategicznego planu rozwoju gminy.

Restrukturyzacja terenów wiejskich będzie miała na celu zatrzymanie na miejscu ludności wiejskiej i zahamowanie jej odpływu poprzez wspieranie zróżnicowania form gospodarowania oraz wielofunkcyjny rozwój wsi oraz utrzymanie tendencji do podejmowania przez użytkowników drobnych gospodarstw rolnych dodatkowego zatrudnienia poza rolnictwem w tym, w produkcji zdrowej żywności (rolnictwo zintegrowane i ekologiczne).

5. Potrzeby rozwoju gminy

Niniejsza zmiana Studium dotyczy umożliwienia realizacji zabudowy w miejscowości Janisławice, w jednym pasie, wzdłuż istniejącej drogi, zabudową typu M2, a więc zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej.

Wynika to ze złożonych (przez właścicieli działek w roku 2014) wniosków o zmianę Studium w tym zakresie, celem umożliwienia wydzielenia nowych gospodarstw wraz z siedliskami i nowych terenów budowlanych głównie, dla zaspokojenia potrzeb rodzinnych.

Teren ten wykorzystuje istniejącą infrastrukturę komunalną i drogową i nie wymaga nowych inwestycji w tym zakresie.

Potrzeba nieznaczного zwiększenia terenów wskazywanych do zabudowy ma uzasadnienie społeczne.

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA

XIII. KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ GMINY

XIII.1. Cele polityki przestrzennej

Polityka przestrzenna, uwzględniając uwarunkowania i tendencje zmian w zagospodarowaniu, winna tworzyć warunki dla rozwoju zrównoważonego.

Dla ochrony i kształtowania ładu przestrzennego uznaje się za celowe:

- zachowanie ciągłości historycznej w kształtowaniu struktur przestrzennych,
- przeprowadzenie rewaloryzacji układu ruralistycznego wsi Głuchów,
- ochronę różnorodności elementów krajobrazu,
- utrzymanie skali przestrzennej zespołów i obiektów oraz czytelnych granic w strukturze krajobrazu,
- eksponowanie wartościowych form krajobrazów naturalno-kulturowych i wartościowych zespołów zabudowy, w tym szczególnie wsi Głuchów, Wysokienice i Janisławice,
- ochronę uznanych za charakterystyczne form krajobrazu naturalnego, w tym: zachowania ciągów ekologicznych (trwałych użytków zielonych), zadrzewień śródpolnych, alei przydrożnych;
- zachowanie charakterystycznych form tradycyjnej zabudowy wiejskiej, cechujących się nachyleniem połaci dachowych, ukształtowaniem części wejściowej, rodzajem materiałów i ich barwy,
- zachowanie nagromadzonych obiektów kultu religijnego (kapliczek),
- zachowanie powiązań i wglądów widokowych na historyczne struktury ruralistyczne,
- ochronę obiektów architektury drewnianej, m.in. kościoła i dzwonnicy w Janisławicach, dworu w Prusach i wielu domów świadczących o tożsamości miejsca,
- ochronę i nienaruszalność kolejki wąskotorowej, jej rewaloryzację i udostępnienie turystyczne,
- ochronę i zachowanie zabytkowej alei Głuchów – Prusy.

Dla realizacji tak sformułowanych celów, ustala się następujące generalne zasady:

- kształtowanie zalesień i zadrzewień w sposób pozwalający na zmniejszenie przestrzennej izolacji ekosystemów leśnych oraz umożliwiającą tworzenie wewnętrznej sieci powiązań przyrodniczych z utrzymaniem proporcji w strukturze przestrzennej Gminy,

- ochronę wartościowych zespołów przestrzennych zabudowy (centrum wsi Głuchów, centrum wsi Wysokienice, centrum wsi Janiśławice oraz centrum wsi Kochanów, pojedynczych obiektów zabytkowych i układów zieleni (historyczne drogi z obudową drzew, ciągi zieleni nadrzecznej wzdłuż korytarzy ekologicznych rzek: Rawki, Łupii-Skierniewki i Jasienicy);
- wzbogacenie wartości kulturowych drogą działań porządkujących i wzmacniających wartości kulturowe poprzez porządkowanie i eksponowanie zespołów historycznej zabudowy, w tym centrum wsi Głuchów;

Obszary oraz zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, wynikające z potrzeb ochrony środowiska.

Ustala się:

- wymóg opracowania i Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami;
 - wymóg pozostawienia wzdłuż rzek – terenów otwartych, którymi są tereny trwałych użytków zielonych (oznaczonych symbolem „RZ”) oraz lasów olszowych lub łęgowych (oznaczonych symbolem „ZL”), z zakazem zabudowy nie związanej z obsługą gospodarki leśnej, z możliwością realizacji na terenach trwałych użytków obiektów małej retencji wodnej i polderów zalewowych służących w okresach wezbrań wód jako naturalna ochrona przed zagrożeniem powodziowym;
 - zakaz odprowadzania nie oczyszczonych ścieków do rowów i gruntu;
 - ochronę zasobów wód podziemnych w tym:
 - w obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP 404 Tomaszów – Koluszki) – poprzez rozwiązania gospodarki ściekowej;
 - wymóg realizacji sieci kanalizacji deszczowej w celu odprowadzania ścieków deszczowych z terenów utwardzonych przeznaczonych pod usługi, produkcyjno – usługowych i produkcyjnych, przy zachowaniu zasady oczyszczania tych ścieków przed ich odprowadzeniem do wód lub do ziemi;
 - zasadę monitoringu stanu wód i ziemi w zasięgu lokalnej zlewni wód powierzchniowych oraz gruntów w otoczeniu oczyszczalni (do 100 m od granic terenu);
 - w zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznymi, kierowanie ich do zakładów neutralizacji i detoksykacji zgodnie z przepisami odrębnymi;
 - na terenach rolnych otwartych - wymóg zachowania istniejących rowów i urządzeń melioracyjnych pełniących funkcję odbiorników wód opadowych, z możliwością ich konserwacji i modernizacji.
- Przy realizacji wszelkich inwestycji na terenach zmeliorowanych ustala się wymóg przebudowy istniejących urządzeń melioracyjnych (dla zachowania ich drożności) zgodnie z przepisami odrębnymi.

XIII.2. Kierunki polityki przestrzennej wynikające ze strategii jej rozwoju

W Studium uznaje się współzależność dokumentów wyrażających strategiczną politykę rozwoju gminy, przybierających zróżnicowaną formę. Studium stwarza ogólne przestrzenne ramy dla kierunków rozwoju, określonych w strategii. Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, jednym z podstawowym dokumentów, które wójt uwzględnia przy formułowaniu polityki przestrzennej gminy – jest strategia rozwoju gminy. Gmina Głuchów dysponuje opracowaniem „Strategia Rozwoju Gminy Głuchów na lata 2014 – 2022”.

Według Strategii głównym celem rozwoju Gminy Głuchów, jest „Zapewnienie mieszkańcom wysokiego poziomu życia poprzez wpływ na rozwój przedsiębiorstw, zapobieganie bezrobociu, tworzenie przyjaznych warunków zamieszkania, ochronę zdrowia i bezpieczeństwa oraz zwiększenie dostępu do infrastruktury publicznej”.

Cel strategiczny I

Wspieranie i rozwój przedsiębiorczości przy wykorzystaniu lokalnych specjalizacji i tradycji.

Cel strategiczny II

Poprawa warunków życia mieszkańców Gminy Głuchów poprzez ochronę zdrowia, zapewnienie bezpieczeństwa publicznego, socjalnego, edukację, oświatę i sport.

Cel strategiczny III

Ochrona środowiska przyrodniczego i kształtowanie ładu przestrzennego.

Cel strategiczny IV

Odnowa wsi - pielęgnacja kultury i dziedzictwa historycznego.

Gmina Posiada również „Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Głuchów na lata 2008-2015”

W opracowaniu tym wyznaczono główne cele rozwoju dla gminy Głuchów. Cel to stan rzeczy jaki zamierzamy osiągnąć, to de facto zamierzony rezultat działania władz gminy.

Głównym celem rozwoju Gminy Głuchów, jest:

Zapewnienie mieszkańcom gminy wysokiego poziomu życia poprzez rozwój przedsiębiorczości, turystyki, a także tworzenie przyjaznych warunków zamieszkania.

Cel strategiczny I. Wspieranie rozwoju gospodarczego poprzez:

- a) bezpośrednie inwestycje w infrastrukturę techniczną,
- b) budowę innowacyjnej oferty turystycznej,
- c) kształtowanie w społeczności gminy postaw przedsiębiorczych,
- d) tworzenie dogodnych warunków i wsparcie dla nowo powstających przedsiębiorstw,

- e) kształcenie ustawiczne osób bezrobotnych, chcących podjąć pracę w nowym zawodzie lub podjąć samodzielną działalność gospodarczą,

- f) rozwój infrastruktury telefonicznej i informatycznej.

Polityka Gminy Głuchów powinna w większym niż dotychczas zakresie wspierać działania ukierunkowane na dywersyfikację działalności ekonomicznej ludności wiejskiej. Rozwój pozarolniczej działalności na wsi może przyspieszyć przemiany strukturalne.

W Gminie Głuchów szczególnie ważne wydaje się ciągłe wzbogacanie oferty turystycznej. Gospodarka Gminy Głuchów powinna opierać się na już istniejących zasobach naturalnych. Niezbędny jest przemyślany marketing terytorialny gminy. Ważna jest również współpraca samorządu z innymi gminami w regionie w celu budowy zintegrowanej oferty turystycznej. W oparciu o turystykę tworzyć można solidne podstawy dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw.

Decydującą rolę w tworzeniu nowych, stałych miejsc pracy na obszarze Gminy Głuchów będą nadal odgrywać małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP). Są one bowiem czynnikiem stabilności społecznej i rozwoju gospodarczego. Podstawowym czynnikiem wzrostu konkurencyjności gospodarki w gminie jest poprawa kondycji małych i średnich przedsiębiorstw, głównie pod kątem innowacyjności. Gmina musi wspierać ich rozwój głównie poprzez zapewnienie podstawowej infrastruktury czyli dróg, kanalizacji itp.

Poprawę konkurencyjności rolnictwa można osiągnąć poprzez modernizację gospodarstw, ukierunkowanie produkcji na rynek, aktywowanie inwestycji prorozwojowych oraz rozwój wszelkich form kooperacji między producentami. Efektem wzrostu konkurencyjności będzie zwiększenie dochodowości.

Rozwój przedsiębiorstw i rolnictwa jest jednak ściśle uzależniony od rozwoju infrastruktury technicznej. Słabo rozwinięta infrastruktura techniczna na wsi stanowi jedną z najpoważniejszych barier wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich. Niedostateczny stopień jej rozwoju nie tylko obniża standard życia i gospodarowania, lecz także decyduje o słabej atrakcyjności obszarów wiejskich dla potencjalnych inwestorów.

Cel strategiczny II. Rozbudowa infrastruktury społecznej i rozwój funkcji kulturalnych poprzez:

- a) rozwój funkcji edukacyjno – oświatowych w gminie,
- b) ochronę zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców, w tym bezpieczeństwa socjalnego,
- c) zapewnienie mieszkańcom dostępu do nowoczesnych form przekazu informacji w szczególności do Internetu,

d) wsparcie bazy opieki zdrowotnej.

Dostęp do edukacji i umożliwienie korzystania z usług edukacyjnych są podstawowymi czynnikami określającymi przebieg ścieżki edukacyjnej, a w rezultacie sytuację jednostek na rynku pracy. W ramach celu operacyjnego realizowane będą działania obejmujące wsparcie kierowane do osób i placówek realizujących proces kształcenia, mające na celu stworzenie dobrych warunków nauczania oraz równych szans w dostępie do edukacji, rozszerzenie oferty dydaktycznej o elementy rozwojowe wykraczające poza standardowe programy nauczania, a także upowszechnienie kształcenia ustawicznego osób dorosłych w szczególności osób odchodzących od rolnictwa.

Cel strategiczny III. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego poprzez:

- a) poprawę stanu otaczającego środowiska naturalnego,
- b) zachowanie unikalnych walorów środowiska naturalnego,
- c) dbanie o ład przestrzenny i jego funkcjonalność dla wszystkich mieszkańców gminy.

Ochrona środowiska, w tym w szczególności wód, lasów i gleb ma kluczowe znaczenie dla zachowania możliwości prowadzenia produkcji rolniczej oraz dla poprawy jakości życia. Ekstensywne metody produkcji stosowane przez większość gospodarstw indywidualnych warunkują zachowanie wielu gatunków roślin i zwierząt oraz specyficznych siedlisk, które stały się rzadkie lub przestały istnieć w krajach o intensywnym rolnictwie.

Dobry stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej stanowi istotny zasób gospodarczy i może być źródłem przewagi konkurencyjnej na rynku wewnętrznym UE.

Cel strategiczny IV. Odnowa wsi - pielęgnacja kultury i tradycji poprzez:

- a) podjęcie działań na rzecz podniesienia świadomości kulturalnej mieszkańców,
- b) wykorzystanie dziedzictwa kulturowego gminy i powiatu,
- c) podniesienie jakości życia i pracy na wsi.

Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich nie jest możliwy bez bezpośredniego i szerokiego udziału społeczności lokalnych. Warunek ten spełniają upowszechniające się w kraju programy odnowy wsi animowane i wspierane ze szczebla regionalnego. Zakładają one szerokie zaangażowanie społeczności lokalnej, płynące z przejmowania przez nią odpowiedzialności za przyszłość wsi, wykorzystanie miejscowych zasobów, ukierunkowanie lokalnych inicjatyw poprzez sformułowany oddolnie plan rozwoju (odnowy) wsi i ich realizację w partnerstwie sołectwa i gminy. Efektem jest rozwój życia społecznego i kulturalnego wsi w oparciu o powiększaną i waloryzowaną infrastrukturę społeczną, wzrost poczucia tożsamości i pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego, poprawa i nowe kształtowanie warunków życia również w sferze infrastruktury technicznej.

Realizacja celu doprowadzić ma do pielęgnacji kultury, poczucia tożsamości z tą kulturą oraz wykorzystanie jej w celu promowania gminy. Odnowa wsi wiązać się będzie również z rozwojem małych firm i gospodarstw agroturystycznych. Agroturystyka pomaga odkryć na nowo zapomniane tradycje dzięki wykorzystaniu ich jako źródła zwiększenia swojego dochodu. Agroturystyka pomaga powrócić do tradycyjnej kuchni regionalnej, tradycyjnych zajęć i rozrywek, a nawet tradycyjnej zabudowy. Nie ulega wątpliwości, iż promocja kultury miejskiej marginalizuje potencjał kulturowy obszarów wiejskich. Agroturystyka służy zahamowaniu tego zjawiska.

*
* *

Powyższe treści stanowią „wyciąg” z przyjętego przez Radę Gminy „Planu lokalnego na lata 2008-2015”.

XIII.3. Zmiany w strukturze przestrzennej

Na podstawie przeprowadzonych analiz z różnego typu uwarunkowań, wskazuje się następujące główne zmiany w strukturze przestrzennej gminy, w przeznaczeniu terenów i standardach cywilizacyjnych:

- wykryształizowanie układu funkcjonalno-przestrzennego ośrodka gminnego poprzez wypełnienie zainwestowania terenów przeznaczonych na działalność przemysłowo-składową, usługową,
- lepsze wykorzystanie terenów niezagospodarowanych,
- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej poprzez poprawę jakości wód powierzchniowych, zabezpieczenie właściwego standardu zaopatrzenia mieszkańców w wodę do picia i odprowadzanie oraz neutralizację ścieków,
- realizację zbiorników retencyjnych służących gospodarce wodnej i rekreacji,
- stworzenie prawidłowego systemu promocji i informacji o atrakcjach gminy i regionu,
- restrukturyzacja terenów rolnych nastawiona na ochronę gospodarstw rodzimych oraz środowiska wiejskiego i krajobrazu kulturowego,
- skoncentrowanie produkcji rolnej na najlepszych gruntach, z ukierunkowaniem na specjalizację pod kątem zapotrzebowania przemysłu rolno – spożywczego.

Niniejsza zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, honoruje zasadnicze kierunki zmian, ustalone w [Studium z 2012 roku](#).

XIV. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA I STRUKTURY PRZESTRZENNEJ GMINY

XIV.1. Zasady zagospodarowania terenów

1. Ład przestrzenny

W celu wzbogacenia atrakcyjności gminy, ustala się konieczność przestrzegania uwarunkowań przedstawionych w zapisie Studium oraz wymagań funkcjonalnych, społeczno-gospodarczych, środowiskowych, kulturowych, kompozycyjno-estetycznych dla takiego kształtowania przestrzeni, by w rezultacie uzyskiwać trwałe ukształtowanie przestrzeni, które tworzyłoby harmonijną całość.

Cały proces kolejnych działań, tj. od ogólnych założeń zmierza do umożliwienia zrealizowania polityki przestrzennej gminy zawartej w Studium poprzez ustalenia przepisów prawa miejscowego w formie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

2. Ogólne zasady kształtowania zabudowy

- Nowe działki budowlane na terenach podlegających podziałowi powinny mieć powierzchnię i kształt umożliwiające ich prawidłowe zagospodarowanie, zapewnioną dostępność komunikacyjną do każdej działki, możliwość sukcesywnego wyposażania terenów i obiektów w infrastrukturę techniczną (w sytuacji jej braku).
- Obiekty budowlane należy rozbudowywać i projektować w taki sposób, by forma architektoniczna była dostosowywana do krajobrazu i otaczającej zabudowy, z wyłączeniem obiektów zdegradowanych.
- W ramach przebudowy i rozbudowy istniejących zespołów zabudowy obowiązuje porządkowanie nieruchomości w odniesieniu do obiektów funkcji podstawowej i uzupełniającej, budynków gospodarczych i garażowych oraz zagospodarowania terenu w zakresie dojazdów, miejsc parkingowych, zieleni i wyposażenia prowizorycznego, szpecącego krajobraz, a rodzaj ich użytkowania nie może naruszać warunków zamieszkania.
- Dopuszcza się w ramach zabudowy podstawowej lokalizację zabudowy gospodarczej i garażowej, zgodnej z przepisami odrębnymi.
- W zabudowie mieszkaniowej, zarówno istniejącej jak i nowej, za zgodne ze studium uznaje się wprowadzenie usług pod warunkiem, że ich oddziaływanie nie będzie wykraczać poza teren działki, chyba że w ustaleniach szczegółowych wprowadzono inny zakres ograniczeń.
- Zakaz odprowadzania zanieczyszczonych wód i ścieków do wód powierzchniowych i gruntu, z wyłączeniem zrzutów w oparciu o uzyskane pozwolenia wodno-prawne.

- Podział działek przyległych do dróg krajowych nie może spowodować zwiększenia zjazdów na te drogi, a nowe zjazdy na drogi krajowe winny być każdorazowo uzgadniane z zarządcą drogi.
- Podane w Rozdziale XIV.2. wysokości dotyczą obiektów, za wyjątkiem urządzeń technicznych, których wysokość wynika bezpośrednio z wymogów technologicznych, takich jak: kominy, silosy, dźwigi itp., kościołów, wież i urządzeń sportowych oraz inwestycji z zakresu łączności, zgodnie z przepisami odrębnymi.
- Z uwagi na potrzebę ochrony środowiska przyrodniczego zaleca się zasadę równoczesnej lub wyprzedzającej realizacji elementów infrastruktury technicznej, zapewniającej ochronę wód i gruntu przed zanieczyszczeniem w stosunku do realizacji obiektów i urządzeń dla ustalonych funkcji.
- Zakaz lokalizowania przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w przepisach odrębnych, dla których sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko jest obligatoryjne (za wyjątkiem linii i urządzeń infrastrukturalnych i drogowych oraz inwestycji produkcyjnych i usługowych w tym rolniczych i związanych z rolnictwem).
- Na terenach i obiektach objętych prawnymi formami ochrony przyrody, obowiązuje zachowanie ustaleń zawartych w przepisach odrębnych dotyczących tych terenów.
- Wskazuje się zachowanie pasów ochronnych o szerokości co najmniej 5 m wzdłuż cieków, w celu umożliwienia administratorowi prowadzenia robót remontowych i konserwacyjnych w korytach rzek i cieków, a także dla ochrony otuliny biologicznej cieków. Na tych terenach wyklucza się realizację zabudowy.
- Zabrania się grodzenia nieruchomości przyległych do powierzchni wód publicznych w odległości nie mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu, a także zakazywania lub uniemożliwiania przechodzenia przez ten obszar dla potrzeb robót konserwacyjnych, a także dla ochrony otuliny biologicznej. Na tych terenach wyklucza się realizację zabudowy.
- Dla obiektów o wysokości 50 m n.p.m. i większej (wieże, kominy, maszty, słupy) należy zgłaszać ich lokalizację do służb ruchu lotniczego, celem ustalenia sposobu oznakowania przeszkodowego tych obiektów.
- Na terenach upraw polowych za zgodną ze studium uznaje się lokalizację stawów (hodowlanych i rekreacyjnych), oraz zalesienia w oparciu o przepisy odrębne.
- W bezpośrednim sąsiedztwie lasów obowiązuje strefa ochronna lasu, w której obowiązuje ograniczanie zabudowy w oparciu o przepisy odrębne.

- W strefie ochrony ujęć wody obowiązują zakazy i ograniczenia wynikające z wydanych decyzji wodno-prawnych.

XIV.2. Uszczegółowione ustalenia dotyczące kształtowania zabudowy

Pomimo poniższych, uszczegółowionych ustaleń, ostateczne ich określenie następuje w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, biorącym pod uwagę stan faktyczny, dokonane uprzednio ustalenia, lokalne warunki i możliwości kształtowania zabudowy na konkretnym terenie.

Wyznaczone na rysunku „Kierunki zagospodarowania” tereny pod różne formy zagospodarowania dostosowano do skali mapy, co oznacza, że przebieg granic poszczególnych terenów oraz sieci infrastruktury technicznej określono w sposób orientacyjny, dopuszczający uściślenie ich lokalizacji przy utrzymaniu istoty zamierzonej dyspozycji przestrzennej. Przedstawione na rysunku przeznaczenie terenu oznacza funkcję dominującą a nie wyłączną i może być uzupełnione innymi funkcjami, które nie mogą być jednak przeciwstawne funkcji wiodącej.

W obszarze gminy wyróżniono strefy polityki przestrzennej, wskazane do zróżnicowanych kierunków rozwoju oraz objęcia działaniami regulacyjnymi, w tym:

⇒ Ochronę walorów krajobrazowych, kulturowych i różnorodności biologicznej w obszarze strefy ekologiczno-gospodarczej obejmującej:

- obszary leśne (oznaczone symbolem **ZL**) – przewidziane do użytkowania leśnego. Zagospodarowanie dla produkcji leśnej uwzględniającej funkcje ekologiczne lasów z dopuszczeniem lokalizacji obiektów służących gospodarce leśnej. Tereny istniejących lasów i zadrzewień śródpolnych, o funkcji ekologicznej i krajobrazowej, do utrzymania i wzmocnienia, wraz z drogami dojazdowymi i urządzeniami związanymi z gospodarką leśną. Działania w oparciu o ustalenia Planu Urządzenia Lasu, utrzymuje się istniejące osady leśne, z prawe do ich rozbudowy i modernizacji. Dopuszcza się lokalizację urządzeń i sieci infrastruktury technicznej, drogowej, oraz ochrony przeciwpożarowej, a także nieuciążliwych terenowych obiektów turystyki w postaci urządzeń i szlaków turystycznych oraz miejsc postoju i odpoczynku turystów;
- obszary rolno-leśne (oznaczone symbolem **R/ZL**) – o przewadze gleb niewielkiej przydatności rolniczej wskazane do zalesień. Przeznaczone docelowo do użytkowania leśnego a tymczasowo, do czasu faktycznego zalesienia – do użytkowania rolniczego z zakazem wznoszenia zabudowy zagrodowej oraz innych obiektów związanych z gospodarką rolną, przy dopuszczeniu realizacji sieci i urządzeń infrastruktury technicznej i dróg, w sposób nie kolidujący z nasadzeniami leśnymi;

- obszary trwałych użytków zielonych i wód płynących (oznaczone symbolem **RZ**) – stanowiące korytarze ekologiczne do zachowania. Wskazane ekstensywne użytkowanie rolnicze, jako tereny otwarte, z możliwością realizacji zadrzewień towarzyszących ciekom wodnym, służącym odbudowie powiązań przyrodniczych między kompleksami leśnymi a środowiskiem wodnym, w tym odbudowie naturalnych warunków wodnych dolin rzecznych. Wskazana jest realizacja zbiorników „małej retencji” wynikających z programów retencji wodnej, oraz stawów, przy uwzględnieniu przepisów odrębnych (zwłaszcza ustawy „Prawo wodne” oraz „O ochronie przyrody”). W rejonach tych dopuszcza się penetrację turystyczną w formie szlaków pieszo-spacerowych, elementów małej architektury itp.;
- tereny zieleni urządzonej ogólnodostępnej (oznaczone symbolem **ZP**). Tereny z przewagą zieleni niskiej – przeznaczone do użytkowania istniejących obszarów zieleni publicznej oraz realizacji zagospodarowania nowych terenów, zieleni ogólnodostępnej z możliwością realizacji dojść pieszych, ścieżek rowerowych oraz dojazdów kołowych i parkingów, jak również obiektów małej architektury (placów zabaw, sanitariatów itp.). Możliwość lokalizacji funkcji usługowej (gastronomii, handlu) jako funkcji uzupełniającej i towarzyszącej.
- tereny cmentarzy (oznaczone symbolem **ZC**). Przeznaczone do użytkowania istniejących cmentarzy czynnych lub ochrony, zgodnie z zasadami ochrony krajobrazu kulturowego, cmentarzy zamkniętych wraz z niezbędnymi obiektami i urządzeniami w zakresie komunikacji wewnętrznej, parkingami, usługami towarzyszącymi (zaplecza socjalnego, sanitarnego itp.) oraz obiektami kultu religijnego i infrastruktury technicznej niezbędnych dla funkcjonowania cmentarza, wraz z terenem powiększenia cmentarza- **ZC1**.
- tereny rzek i wód otwartych (oznaczone symbolem **W**). Przeznaczone do ochrony i użytkowania zgodnego z zasadami gospodarki wodnej wód otwartych tj. naturalnych i sztucznych cieków oraz zbiorników wodnych, w tym rzek i stawów.
W oparciu o program małej retencji dla województwa łódzkiego wprowadza się rezerwę terenu dla zbiorników przewidzianych do realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponad lokalnym – Gutkowice, Wola Naropińska oraz we fragmencie Boguszyce jako zbiorniki powyżej 0,5 ha oraz Borystaw poniżej 0,5 ha.
W myśl art. 15 ust 1 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody, w rezerwacie przyrody zabrania się „budowy lub przebudowy obiektów budowlanych(...)”, dlatego o realizacji zbiorników będzie przesądzało uzyskanie zezwolenia na odstąpienie od zakazów obowiązujących na terenie rezerwatu przyrody.

⇒ Utrzymanie i rozwój funkcji rolnictwa z dostosowaniem do warunków gospodarowania w obszarze chronionym (zlewnia rzeki Rawki i jej obszar zasobowy, obszary GZWP i chronionego krajobrazu), w strefie obejmującej:

- obszary gleb chronionych lub w pobliżu terenów chronionych (oznaczone symbolem **R1**). Stanowiące ich naturalną otulinę – do intensyfikacji zadrzewień śródpolnych oraz promocji rolnictwa ekologicznego, upraw ogrodniczych, sadowniczych itp., z zachowaniem istniejącej zabudowy z możliwością jej przebudowy, rozbudowy i odbudowy w ramach istniejącej działki zagrodowej,
- obszary kompleksów gleb z możliwością zabudowy (oznaczone symbolem **R2**). Do zagospodarowania w kierunku ogólno-rolnym, poprawy struktury agrarnej w kierunku zwiększenia areалу istniejących gospodarstw rolnych, z możliwością zachowania istniejącej zabudowy i realizacji nowej zabudowy zagrodowej, gospodarczej, inwentarskiej oraz prowadzeniem działalności usługowo-gospodarczej związanej z obsługą rolnictwa, sadownictwa, hodowli itp. Możliwość dopuszczenia realizacji sieci, urządzeń i budowli infrastruktury technicznej oraz dróg,
- obszary rolnicze z możliwością lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, o mocy przekraczającej 100 KW wraz ze strefami ochrony związanymi z ograniczeniem w zabudowie i zagospodarowaniu (oznaczone symbolem **R3**). Do zagospodarowania w kierunku ogólnorolnym wraz ze wskazaniem obszarów przeznaczonych pod lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, o mocy przekraczającej 100 KW (wraz ze strefami ochrony związanymi z ograniczeniem w zabudowie i zagospodarowaniu terenu) przy dopuszczeniu realizacji sieci i urządzeń infrastruktury technicznej i dróg. Określenie mocy, wysokości oraz innych parametrów technicznych zostanie uściślone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Możliwa jest intensyfikacja zadrzewień śródpolnych oraz zalesienia, przy braku kolizji z urządzeniami i obiektami wytwarzającymi energię. Dla realizacji obiektów i urządzeń związanych z farmą urządzeń wytwarzających energię, na obszarach występowania gleb dobrej klasy bonitacji (I-III) obowiązuje uzyskanie zgody na przeznaczenie gruntów rolnych na cele nierolnicze w oparciu o przepisy odrębne.

*

* *

Na obszarach rolnych (R1, R2, R3), rolno – leśnych (R/ZL), wskazanych do zalesień oraz użytków zielonych (RZ) dopuszcza się powierzchniową eksploatację kopalin, gdy spełnione są łącznie następujące warunki: grunty rolne posiadają niską klasę bonitacyjną, eksploatacja winna odbywać się w sposób zgodny z

przepisami odrębnymi, z zachowaniem zasięgu ewentualnego oddziaływania powierzchniowej eksploatacji na środowisko i zdrowie ludzi do granic terenu, do którego podmiot eksploatujący kopaliny posiada tytuł prawny oraz w sposób nienaruszający innych ustaleń Studium, a także interesów osób trzecich i interesu publicznego. W przypadku udokumentowania złóż kopalin pospolitych na terenach rolnych, dopuszcza się prowadzenie eksploatacji pod warunkiem sporządzenia planu miejscowego, w którym zostanie ustalony kierunek rekultywacji i sposób rozwiązania ewentualnych problemów i konfliktów przestrzennych.

⇒ Rozwój i uzupełnienia istniejących funkcji oraz realizacja zadań wynikających z wielofunkcyjnego rozwoju terenów wiejskich w ramach strefy osadniczej obejmującej:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (oznaczone symbolem **M1**). Możliwość lokalizacji pojedynczych obiektów wielorodzinnych wraz z niezbędnymi budynkami gospodarczymi, garażami oraz dojazdami, zielenią przydomową, tj. ogródkami i sadami, urządzeniami infrastruktury technicznej i dróg.

Zachowuje się istniejącą zabudowę, dopuszcza się nowe realizacje oraz rozbudowę i przekształcenie obiektów, z możliwością zmiany sposobu użytkowania, o ile nie narusza to zasad zagospodarowania i użytkowania. Możliwość lokalizacji usług, rzemiosła, handlu, gastronomii itp. związanych z obsługą ludności, w formie wolnostojącej bądź wbudowanej, z zakazem lokalizacji handlu hurtowego, obiektów magazynowo-składowych o wysokości nie większej niż budynki mieszkalne, na danej działce, kącie nachylenia połaci dachowych do 30°.

Minimalna szerokość nowych działek min. 18 m.

Maksymalna wysokość budynków mieszkalnych jednorodzinnych do 9,0 m (w obszarze chronionego krajobrazu), natomiast do 11,0 m do kalenicy (poza obszarem chronionego krajobrazu). Dachy o kącie nachylenia połaci 20 – 45°; dwu- i wielospadowe. Zalecany udział terenu biologicznie czynnego minimum 30 – 40 % działki. Budynki gospodarcze, garażowe o max. wysokości do 8,0 m do kalenicy, dachy o kącie nachylenia połaci 5° – 30°;

- tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych oraz tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej (oznaczone symbolem **M2**). Dopuszcza się obiekty mieszkalno-produkcyjne w gospodarstwie rolnym, z niezbędnymi do ich funkcjonowania budynkami o pomieszczeniach technicznych, gospodarczych i inwentarskich, obiektami infrastruktury technicznej z warunkiem iż użytkowanie obiektów nie spowoduje przekroczenia norm i standardów ochrony środowiska określonych odrębnymi przepisami. Rejony skupionego osadnictwa

siedliskowo-mieszkaniowego, w ramach terenów oznaczonych w rysunku Studium jako tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej do zachowania, z możliwością jej intensyfikacji oraz realizacji zabudowy mieszkaniowej i usługowej.

Zachowuje się istniejącą zabudowę, dopuszcza się realizację nowych obiektów usługowych, drobnej wytwórczości oraz związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, hodowlanego, ogrodniczego, o wysokości nie większej niż budynki mieszkalne na danej działce i kącie nachylenia dachowych połaci do 30°.

Minimalna szerokość nowych działek min. 18,0 m. Max. wysokość budynków mieszkalnych do 9,0 m (w obszarze chronionego krajobrazu), natomiast do 11,0 m do kalenicy (poza obszarem chronionego krajobrazu).

Zabudowa związana z rolniczą działalnością nie wyższa niż 16,0 m. Dachy o kącie nachylenia połaci 15° – 45°, dwu- i wielospadowe. Zalecany udział terenu biologicznie czynnego min. 20 – 30 % działki. Budynki gospodarcze, garażowe o max. wysokości do 8,0 m do kalenicy, dachy o kącie nachylenia połaci 5° – 30°;

- tereny zabudowy usługowej, przemysłu nieuciążliwego, związane z zabudową mieszkaniową i zagrodową (oznaczone symbolem **M3**). Do zachowania i realizacji nowych zespołów zabudowy. Zachowuje się istniejącą zabudowę, wchodzącą również w skład gospodarstw rolnych, dopuszcza się realizację nowych obiektów, przy zachowaniu zasady ograniczenia ewentualnego oddziaływania do granic terenu, do którego podmiot gospodarczy posiada tytuł prawny. Gabaryty obiektów uwarunkowane względami użytkowymi oraz wymogami prowadzonej działalności, lecz nie wyższe niż 14,0 m. Zalecany udział terenu biologicznie czynnego około 20 % działki. Możliwość zachowania, przebudowy oraz realizacji zabudowy mieszkaniowej jako funkcji uzupełniającej według ustaleń, jak dla M1 i M2. Budynki gospodarcze, garażowe o max. wysokości do 8,0 m do kalenicy, dachy o kącie nachylenia połaci 5° – 30°;
- tereny usług społecznych, kulturalnych i komercyjnych (oznaczone symbolem **M4**). Budynki użyteczności publicznej, w szczególności budynki zakładów usługowych oraz usługowo-produkcyjnych działających w sferze usług bytowych i społecznych oraz w sferze produkcji materialnej i handlu (z wyłączeniem budynków o powierzchni użytkowej powyżej 400 m²), wraz z niezbędnymi dla ich funkcjonowania budynkami i urządzeniami technicznymi, lokalnymi sieciami oraz urządzeniami i budowlami infrastruktury technicznej, a także garażami, dojściami, dojazdami i miejscami parkingowymi, z warunkiem, że nie zaliczają się one do szczególnie szkodliwych dla środowiska, oraz że ich użytkowanie nie wywoła przekroczenia

hałasu, stanu powietrza, wód powierzchniowych i gruntowych na terenach sąsiednich. Realizacja usług może odbywać się w formie wbudowanej w budynek bądź wolnostojącej. Zachowuje się istniejącą zabudowę, dopuszcza się nową zabudowę, rozbudowę, przebudowę obiektów służących funkcji istniejącej. Możliwa jest zmiana sposobu użytkowania z zaleceniem zachowania przeznaczenia dla usług publicznych. Zalecany udział terenu biologicznie czynnego ok. 10 – 20 % działki. Maksymalna wysokość zabudowy do trzech kondygnacji, dachy płaskie, bądź o kącie nachylenia połaci 15° – 30°, dwu- i wielospadowe. Dopuszcza się lokalizację wolnostojących budynków mieszkalnych, z preferencją wydzielenia mieszkania w ramach obiektu usługowego;

- tereny aktywności produkcyjno- usługowych i gospodarczych (oznaczone symbolem **M5**). Nawiązanie do ukształtowanych struktur przestrzennych, przy zachowaniu zasady ograniczenia ewentualnego oddziaływania do granic terenu, do którego podmiot gospodarczy posiada tytuł prawny.

Zachowuje się istniejącą zabudowę, dopuszcza się lokalizację nowych obiektów produkcyjnych, rzemieślniczych, drobnej wytwórczości, produkcyjno-usługowych wraz z mieszkaniem dla właściciela lub zarządcy, jako funkcji uzupełniającej, o pow. użytkowej nie przekraczającej 20 % pow. użytkowej zabudowy podstawowej;

Forma i gabaryty nowoprojektowanych obiektów warunkowane względami technologicznymi, lecz nie wyższe niż 18,0 m. Dachy płaskie, bądź o kącie nachylenia połaci dachowych 15° – 30°, dwu- i wielospadowe. Zalecany udział terenu biologicznie czynnego ok. 15–20% działki;

- tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych, tereny rolniczej działalności gospodarczej (oznaczone symbolem **M6**). Do zachowania z możliwością zmiany funkcji lub technologii na funkcje i technologie nieuciążliwe dla środowiska.

Zachowanie istniejącej zabudowy, realizacja nowej zabudowy związanej z prowadzonym profilem produkcji, dopuszcza się mieszkania na potrzeby właściciela lub zarządcy jako funkcji uzupełniającej, o pow. użytkowej nie przekraczającej 20 % pow. użytkowej zabudowy podstawowej. Gabaryty nowoprojektowanych obiektów warunkowane względami technologicznymi, lecz nie wyższe niż 15,0 m. Dachy płaskie, bądź o kącie nachylenia połaci dachowych 15°–30°, dwu- i wielospadowe. Zalecany udział terenu biologicznie czynnego ok. 15–20% działki;

- tereny zabudowy rekreacyjnej z zachowaniem istniejącej

zabudowy siedliskowej (oznaczone symbolem **M7**). Realizacją nowej zabudowy, związanej z użytkowaniem w celach wypoczynku sezonowego.

Dopuszcza się lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz usług wbudowanych w budynek zabudowy mieszkaniowej bądź rekreacyjnej w formie lokalu użytkowego.

W ramach istniejących siedlisk możliwa jest zmiana sposobu użytkowania w kierunku usług bądź agroturystyki.

Powierzchnia minimalna nowej działki – min. 800 m². Maksymalna wysokość zabudowy – jedna kondygnacja, nie przekraczająca 9,0 m do kalenicy. Dachy o kącie nachylenia 20 – 45°. Zalecany udział terenu biologicznie czynnego ok. 50% działki,

*

* *

Dla zespołów o wiodącej funkcji mieszkaniowej, dla których będą sporządzone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego należy przewidzieć i określić niezbędne funkcje uzupełniające (w zależności od występujących uwarunkowań i potrzeb), jak: tereny dróg publicznych, zieleni urządzonej, usług, sieci i urządzenia infrastruktury technicznej itp.

Relacje pomiędzy zabudową mieszkaniową a zabudową zagrodową i rekreacyjną zostaną jednoznacznie przesądzone i uściśnione w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Zastosowanie szczegółowego podkładu mapowego w skali 1:1000 lub 1:2000 pozwoli na prawidłowe określenie i uszczegółowienie tych relacji, w oparciu o ewidencję gruntów i stan faktyczny. Rysunek Studium przedstawiany jest na mapie topograficznej w skali 1:10000.

- tereny sportu, rekreacji i turystyki – (oznaczone symbolem **M8**). Do zachowania istniejącej zabudowy siedliskowej – agroturystycznej, urządzeń sportowych oraz realizacji zabudowy rekreacyjnej i usług obsługi turystyki w miejscach atrakcyjnych krajobrazowo, wskazanych w niniejszym studium. Podstawowe zagospodarowania w formie urządzenia terenu typu, np. pole namiotowe, biwakowe, camping, boiska, terenowe urządzenia sportowo-wypoczynkowe itp. wraz z usługami towarzyszącymi typu handel, gastronomia, zaplecze sanitarno-socjalne. Zalecany udział terenu biologicznie czynnego ok. 30 – 40 % działki. W przypadku zachowania istniejących obiektów, typu młyn wodny – możliwość przekształcenia w kierunku bazy noclegowo-turystycznej bądź usługowej. Zalecana ochrona terenów zadrzewionych, ograniczanie wycinki drzew do niezbędnego minimum,

- tereny obsługi komunalnej– do zachowania i realizacji obiektów i urządzeń w zakresie lokalnej infrastruktury technicznej, (takich jak: ujęć wody WZ, urządzeń zaopatrzenia w gaz G, oczyszczalni ścieków K), w tym:
- tereny urządzeń zaopatrzenia w wodę – przeznaczone do użytkowania istniejących i realizacji nowych ujęć wody dla celów bytowych i gospodarczych wraz z urządzeniami uzdatniania wody oraz strefą ochrony bezpośredniej ujęcia wody, niezbędnymi dojazdami i dojazdami oraz towarzyszącymi obiektami obsługi infrastruktury technicznej;
- tereny urządzeń elektroenergetycznych – przeznaczone do użytkowania istniejących stacji transformatorowych (z możliwością ich rozbudowy oraz modernizacji) jak również realizacji nowych urządzeń dla potrzeb bytowych i gospodarczych wraz z niezbędnymi dojazdami i dojazdami, przy zachowaniu zasady ograniczania uciążliwości do granic działki;
- tereny urządzeń gazowych – przeznaczone do realizacji i użytkowania urządzeń zaopatrzenia w gaz wraz z sieciami i urządzeniami infrastruktury technicznej, dojazdami i dojazdami;
- tereny urządzeń oczyszczania i odprowadzania ścieków – przeznaczone do użytkowania istniejących oraz realizacji nowych obiektów komunalnych oczyszczalni ścieków wraz z niezbędnymi technologicznie obiektami infrastruktury technicznej, dojazdami i dojazdami pieszymi, zielenią izolacyjną oraz innymi obiektami czynnej ochrony przed uciążliwościami, przy zachowaniu zasady ograniczania uciążliwości do granic działki lub terenu zajmowanego przez tę funkcję;
- tereny komunikacji oznaczone symbolem KD – przeznaczone do użytkowania istniejących oraz realizacji nowych dróg publicznych w obrębie pasa terenu zawartego pomiędzy liniami rozgraniczającymi ten pas, przy zachowaniu następujących dróg publicznych:
 - droga krajowa nr 72 KD-DK(G) – zapewniająca powiązania pomiędzy ośrodkami o znaczeniu krajowym;
 - drogi powiatowe KD-DP – dla powiązań regionalnych o kategorii zbiorczej (Z) oraz lokalnej (L);
 - drogi gminne – stanowiące połączenia lokalne poszczególnych miejscowości – oznaczone symbolem KD-DG(L);
 - drogi gminne dojazdowe stanowiące połączenia lokalne w obrębie poszczególnych miejscowości – oznaczone symbolem KD-DG(D);
 - tereny gminnych dróg niepublicznych wewnętrznych i dojazdów oraz w postaci ciągów pieszo-jezdnych;

- tereny obsługi komunikacyjnej, parkingi, miejsca obsługi podróżnych (oznaczone symbolem KS) – przeznaczone do zachowania i realizacji obiektów, urządzeń parkingów, stacji paliw, LPG – przy zachowaniu warunków określonych w przepisach odrębnych. Zagospodarowanie z uwzględnieniem zieleni, zalecany udział terenu biologicznie czynnego około 10 %. Możliwość lokalizacji drobnych obiektów handlowych, dozoru, socjalnych itp.;

*
* *

Wyznaczone na rysunku „Kierunki zagospodarowania” tereny pod różne formy zagospodarowania dostosowano do skali mapy, co oznacza, że przebieg granic poszczególnych terenów oraz sieci infrastruktury technicznej określono w sposób dopuszczający uściślenie ich lokalizacji przy utrzymaniu istoty zamierzonej dyspozycji przestrzennej. Przedstawione na rysunku przeznaczenie terenu oznacza funkcję dominującą, a nie wyłączną i może być uzupełnione innymi funkcjami, które nie mogą być jednak przeciwstawne funkcji wiodącej i prowadzić do pogorszenia warunków egzystencji.

Ostateczne uszczegółowienie ustaleń nastąpi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, poprzez ocenę faktycznego stanu zainwestowania, aktualnych podziałów własnościowych, lokalnych warunków i możliwości kształtowania zabudowy.

Zapis układu komunikacyjnego na rysunku Studium ma charakter schematyczny. Poszczególnym drogom odpowiadają schematyczne szerokości korytarzy. W związku z powyższym wysowne linie nie są tożsame z liniami rozgraniczającymi, zarówno w odniesieniu do ulic, jak i terenów przylegających do nich.

XIV.3. Tereny wyłączone z zabudowy

Do terenów wyłączonych spod zabudowy zaliczono:

- tereny chronione przed zabudową przepisami odrębnymi,
- tereny, które nie posiadają zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Warunkiem wystąpienia o wyżej wymienioną zmianę jest przystąpienie do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

XIV.4. Obszary o charakterze przestrzeni publicznej

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ilekroć w ustawie jest mowa o „obszarze o charakterze przestrzeni publicznej” należy przez to rozumieć „obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy

funkcjonalno-przestrzenne, określone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy".

W sposób wyróżniający się, życie publiczne koncentruje się w gminie przede wszystkim w:

- rejonie kościołów,
- rejonie szkół,
- rejonie Urzędu Gminy.

Określa się ważne dla lokalnych społeczności przestrzenie ruchu i przestrzenie miejsca, stanowiące obszary o charakterze przestrzeni publicznej w gminie Głuchów, w następujących lokalizacjach:

- Głuchów – miejsce przy skrzyżowaniu dwu ważnych ulic na kierunku W-Z i P-N, w sąsiedztwie koncentracji usług publicznych jako plac publiczny oraz pasaż pieszy prowadzący wzdłuż obiektów usług do kościoła;
- Białynin Krasówka – przestrzeń ruchu pieszego od strażnicy OSP do cmentarza parafialnego;
- Janisławice – przestrzeń o cechach placu w otoczeniu kościoła;
- Kochanów – przestrzeń pomiędzy kościołem a obiektem dawnego młyna.

W Studium preferowane jest stanowisko mówiące o tym, że istnienie miejsc wspólnych spotkań – sprzyja procesowi integracji społecznej, poczuciu własnej wartości i lokalnemu patriotyzmowi. Wspólne spotkania mogą owocować wieloma ciekawymi i pożytecznymi akcjami społecznymi.

W Studium przyjmuje się, iż „obszary centrum wsi” – są to rejony obejmujące koncentracje zabudowy i zagospodarowania, które skupiają program usług i obsługi społeczności lokalnej danej wsi.

XIV.5. Walory krajobrazowo-turystyczne

Gmina Głuchów ze względu na położenie przy znacznym kompleksie leśnym (o pow. ok. 1000 ha), rezerwacie rzecznej „Rawka” posiada liczne walory krajobrazowe.

Wody powierzchniowe rzeki: Rawka, Łupia – Skierniewka, Jasienica – są wykorzystywane do celów rekreacyjnych.

Urozmaicona rzeźba terenu w obszarach towarzyszących rzekom, charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem wysokości, co stanowi ciekawe wglądy widokowe.

Niewątpliwą atrakcją jest linia kolei wąskotorowej, której administratorzy organizują przewozy turystyczne, połączone z ciekawymi imprezami okolicznościowymi. Na długości ok. 50 km, pociągi mogą kursować tylko pomiędzy stacjami posiadającymi tory mijankowe (a mianowicie: Rogów, Jeżów, Głuchów, Rawa Mazowiecka oraz Biała Rawska).

Ważnym atutem są obiekty zabytkowe, kościoły, cmentarze, dwory z

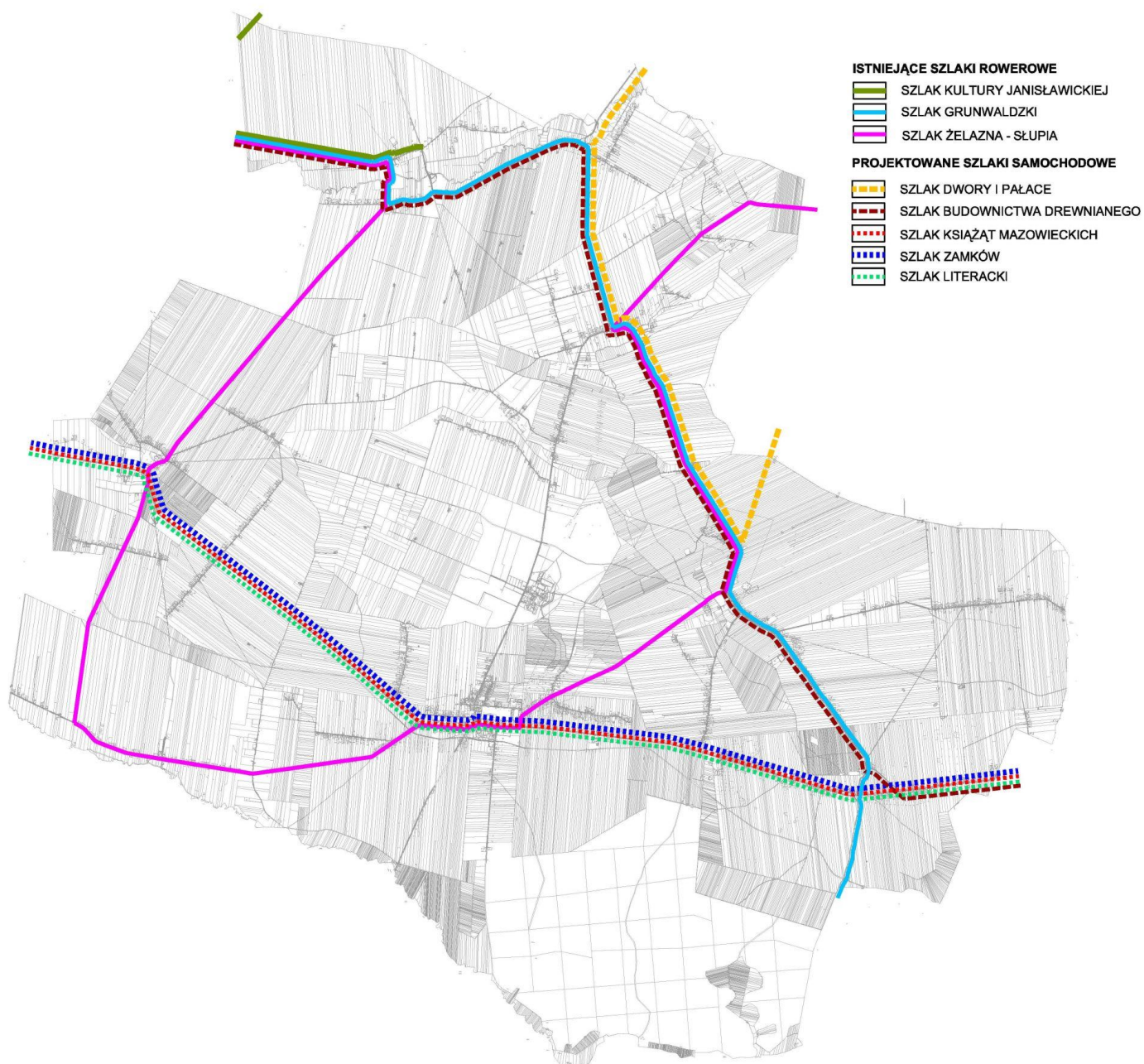
założeniem parkowym, oraz licznie występujące kapliczki przydrożne.

Do istniejących szlaków rowerowych znajdujących się na terenie gminy zaliczamy:

1. Szlak Kultury Janiśławickiej: Janiśławice – Gzów – Byczki – Godzianków – Kawęczyn – Drzewce – Lipce Reymontowskie – Wola Drzewiecka – Płyćwia – Maków – Skierniewice,
2. Szlak Grunwaldzki: Żarnów – Miecna – Murowana – Paradyż – Sulejów – Wolbórz – Ujazd – Lubochnia – Boguszyce – Rzędków – Kamion – Ruda Bolimów,
3. Szlak Żelazna Słupia: Żelazna – Głuchów – Białynin – Reczul – Słupia.

Szlaki projektowane – samochodowe (wg Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego):

1. Szlak Dwory i Pałace:
 - szlak tematyczny, ponadlokalny,
 - od północy gminy, przechodzi przez miejscowości: Borystaw – Michowice – Jasień – drogą powiatową DP-1315 w kierunku Wilkowic (gmina Rawa Mazowiecka).
2. Szlak Budownictwa Drewnianego:
 - szlak tematyczny, ponadlokalny,
 - Janiśławice – Borystaw – Michowice – Jasień – Wysokienice – w kierunku Rawy Mazowieckiej.
3. Szlak Księżąt Mazowieckich:
 - szlak tematyczny, ponadlokalny,
 - Białynin – Podbór – Głuchów – Złota – drogą krajową DK-72 w kierunku Rawy Mazowieckiej,
4. Szlak Zamków:
 - szlak tematyczny, ponadlokalny,
 - przebieg trasy pokrywa się ze Szlakiem Księżąt Mazowieckich.
5. Szlak Literacki:
 - szlak tematyczny, ponadregionalny,
 - przebieg trasy pokrywa się ze Szlakiem Księżąt Mazowieckich.

Szlaki i trasy turystyczne na obszarze gminy

PZWŁ wskazuje również zamiar utworzenia nowego szlaku, według którego przebieg nie jest ostatecznie zdefiniowany, lecz do uściślenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a mianowicie: Szlak Wiele Kultur – o wskazanym jedynie kierunku Brzeziny – Rawa Mazowiecka.

Tworzenie tras spacerowych o lokalnym zasięgu – to element edukacyjny, miejscowy dla pokazania ciekawych, niekiedy nieznanymi bądź zapomnianymi miejsc np. przyrodniczych.

Sugeruje się do rozważenia następujące trasy:

1. Rejon wsi Borysław, Celigów, Głuchów – trasa prowadzi polną drogą, ze szpalerem akacji, a następnie duktem lasu sosnowego. Urozmaicona budowa terenu, w kierunku południowym wzrasta – kulminacją jest rozległa panorama wsi Janisławice.
2. Rejon wsi Janisławice, Borysław, Michowice, Wysokienice – trasa łączy liczne zabytki architektury oraz miejsca atrakcyjne przyrodniczo. Na trasie tej spotkać można pomniki przyrody, torfowiska i bagna oraz żeremia bobrów, w rejonie rzeki Łupi-Skierniewki.
3. Rejon wsi Janisławice, Reczul, Białtynin, Głuchów, Miłochńewice, Wysokienice, Jasień, Michowice, Borysław – wskazywana jako trasa rowerowa o znacznej długości ok. 30 km, znacznym stopniu trudności. Prowadzi przez piaszczyste polne drogi i odcinki leśne. Można poznać i zwiedzić wiele ciekawych miejsc gminy. Na trasie znajdują się liczne zabytki architektury sakralnej.

*
* *

Biorąc powyższe elementy pod uwagę, za wskazane należy uznać działania polegające między innymi na:

- rozbudowie sieci bazy noclegowo-usługowej,
- wyznaczaniu i oznakowaniu ścieżek edukacyjnych,
- tworzeniu tras rowerowych i szlaków pieszych, spacerowych łączących ciekawe historycznie i turystycznie miejsca na obszarze gminy, jak i poza jej granicami, w porozumieniu z gminami sąsiadującymi,
- rozwoju akcji promujących walory historyczne i przyrodnicze gminy.

XV. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

1. W celu poprawy jakości środowiska naturalnego w gminie Głuchów należy:
 - dążyć do obniżenia poziomu zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego i natężenia hałasów komunikacyjnych,
 - uporządkować gospodarkę wodno-ściekową gminy,

- przewidzieć długofalowe i konsekwentne działania prowadzące do zwiększenia udziału terenu biologicznie czynnego oraz usprawnienia funkcjonowania systemu zasilania i wymiany wartości ekologicznych,
- dążyć do zwiększenia różnorodności biologicznej istniejących zbiorowisk roślinnych,
- dążyć do stopniowego przywracania naturalnych warunków siedliskowych poprzez stałą pielęgnację siedlisk,
- ograniczyć lokalne przekształcenia rzeźby terenu i zmniejszanie powierzchni zadrzewionych, zapobiegać erozji,
- prowadzić zalesienia na gruntach słabych, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- dążyć do poprawy lesistości poprzez sukcesywne wprowadzanie zalesień tworzących spójny system obszarów chronionych lasów i korytarzy ekologicznych na obszarach gruntów nieprzydatnych rolniczo i w obszarach dolinnych,
- otoczyć maksymalną ochroną siedliska leśne odznaczające się znaczną bioróżnorodnością, z zakazem lokalizacji obiektów, w tym też obsługi turystyki bezpośrednio na terenach leśnych,
- dążyć do dla uporządkowania przestrzeni polno-leśnej oraz poprawy warunków środowiska przyrodniczego poprzez opracowanie programu przeznaczającego do zalesienia grunty orne najstarsze (klas V, VI i VI z, oraz nieużytki przyległe do lasów,
- zakazać dalszych działań destabilizujących stosunki wodne,
- wprowadzić kompleksową (i konsekwentną) realizację programu ochrony środowiska,
- zapobiegać stałemu pogarszaniu się jakości drzewostanów i osłabieniu zdolności pochłaniania i rozpraszania zanieczyszczeń,
- zahamować akumulację zanieczyszczeń w glebie i roślinach,
- zahamować stopniową degradację oraz zmniejszenie aktywności biologicznej gleb, nasilenie procesów erozji, ubożenie zespołów roślinnych,
- poprawić stan funkcjonowania sieci wodno – kanalizacyjnej; dostosowanie jej do warunków i wymogów ochrony środowiska naturalnego,
- dążyć do likwidacji dzikich wysypisk śmieci,
- tam, gdzie ze względu na rozproszony charakter zabudowy gminy nie wszędzie jest opłacalne budowanie sieci kanalizacyjnej, należy wspierać lokalne systemy przydomowych oczyszczalni ścieków,
- konsekwentnie zwiększać świadomość ekologiczną mieszkańców,
- modernizować drogi i rowy przydrożne,
- objąć szczególną ochroną obszary dolinne,
- dążyć do ochrony żyznych gleb i obszarów rolnych o najwyższych wartościach gospodarczych przed degradacją i nierolniczym wykorzystaniem; z pożądanym kierunkiem gospodarki rolnej powinna być produkcja zdrowej żywności (rolnictwo ekologiczne).

2. W celu osiągnięcia wyższego rozwoju i poziomu rolnictwa na terenie gminy Głuchów należy:
 - stworzyć preferencyjne warunki dla rozwoju rolnictwa ukierunkowanego na produkcję roślinno-hodowlaną w oparciu o istniejące zasoby przyrodnicze oraz lepsze wykorzystanie lokalnych produktów rolniczych. Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego, w tym owocowo-warzywnego, kontynuacja specjalizacji w zakresie sadownictwa,
 - rozwijać nowe specjalności, zgodnie z europejskim rynkiem zbytu,
 - kontynuować rozwój specjalizacji rolniczych oraz rozwój nowych,
 - poprawić obsługę rolnictwa w zakresie zaopatrzenia i usług.
3. Gmina wykorzystując swoje zasoby przyrodnicze i krajobrazu kulturowego powinna dążyć do tego, aby:
 - stać się atrakcyjnym miejscem dla mieszkańców oraz dla odwiedzających gminę gości,
 - dbać o zachowanie w należyтым stanie i lepsze wykorzystanie cennych dla przeszłości historycznej i tradycji tych ziem obszarów i obiektów historycznych,
 - wspierać rozwój rolnictwa i jego otoczenia, rozwój gospodarstw agroturystycznych, produktów ekologicznych i produktów lokalnych,
 - wspierać rozwój przedsiębiorczości, rozwój marketingu gminy, poszukiwanie nowych form promocji (promocja gminy w celu pozyskania nowych inwestorów oraz rozwoju gminy),
 - przygotować i przeznaczać nowe tereny pod inwestycje,
 - tworzyć dogodne warunki dla rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego,
 - prowadzić politykę promocyjną, informacyjną i proekologiczną pokazującą piękno gminy i regionu,
 - dążyć do zachowania krajobrazu kulturowego gminy – jako przestrzeni historycznie ukształtowanej w wyniku działalności człowieka, zawierającą wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze,
 - należy chronić teren wokół lub przy zabytku w celu ochrony jego wartości widokowych oraz ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych.

Można stwierdzić, że dotychczasowy sposób użytkowania i zagospodarowania obszaru gminy jest zgodny z cechami i uwarunkowaniami przyrodniczymi. W wyniku antropopresji nie została w sposób nieodwracalny naruszona powierzchnia ziemi na większych obszarach, czy też jakiegokolwiek elementy środowiska przyrodniczego objęte ochroną lub wymagające ochrony.

Ochrona walorów przyrodniczych gminy to przede wszystkim:

- ochrona dolin rzecznych - otwartych ciągów o charakterze przyrodniczym, z zielenią wysoką bez zabudowy - w granicach wyznaczonych stref ochrony krajobrazu doliny,
- ochrona terenów leśnych, zieleni śródpolnej i dolinnej z zakazem wycinania i przeznaczenia terenów na inne cele,
- ochrona najcenniejszych areatów gleb klasy, z przeznaczeniem wyłącznie na cele gospodarki rolnej,
- ochrona gleb wysokich klas bonitacyjnych i gleb pochodzenia organicznego,
- ochrona przed intensyfikowaniem zabudowy w obszarach źródliskowych cieków.

Prowadzenie polityki proekologicznej w gminie polegać będzie na:

- realizacji systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków w obszarach zwartej zabudowy,
- promowaniu proekologicznych technologii zaopatrzenia w ciepło, z docelowym zgazyfikowaniem obszaru gminy,
- ograniczeniu zabudowy mieszkaniowej w pasach stycznych z drogami o znacznym natężeniu ruchu,
- zalesianiu gruntów rolnych nie dających pozytywnych efektów ekonomicznych gospodarowania (zgodnie z Krajowym Programem Zwiększania Lesistości - grunty klas V, VI, VI z są wskazane do zalesień),
- wzbogaceniu w zieleń wysoką o układzie szpalerowym, kwaterowym i kępowym obszarów o najwyższej przydatności rolniczej w celu ochrony gruntów i wzmocnienia procesów fizyko - chemicznych podnoszących produktywność gleb,
- edukacji ekologicznej społeczeństwa.

W celu zachowania tożsamości kulturowej obszaru oraz podniesienia atrakcyjności osadniczej i turystycznej gminy proponuje się:

- ochronę wartościowych zespołów przestrzennych wsi Głuchów, Janisławice, Wysokienice, Białynin-Krasówki,
- eksponowanie walorów środowiska kulturowego, wglądów widokowych, panoram poprzez wytyczanie i urządzenie tras pieszych i rowerowych.

1. Rezerwat przyrody

Zasady ochrony przyrody i krajobrazu naturalnego – dla terenów położonych w obszarze Rezerwatu przyrody Rawka:

W obszarze tym ustala się następujące wymogi ochrony. Według artykułu 15 ustawy o ochronie przyrody zabrania się:

- budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom rezerwatu przyrody;

- chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu;
- polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;
- pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzania roślin oraz grzybów;
- użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzania, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;
- zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;
- pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;
- niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;
- palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;
- stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;
- zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- połowu ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;
- ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach stanowiących własność rezerwatu, wskazanymi przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku publicznego;
- zakłócania ciszy;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;

- biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- prowadzenia badań naukowych bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
- wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
- organizacji imprez rekreacyjno-sportowych bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

2. Mała retencja

W „Programie Małej Retencji dla woj. łódzkiego”, w zlewni rzeki Rawki planowana jest budowa zbiornika wodnego retencyjnego „Wola Naropińska” o pow. zalewu około 12,00 ha (położony jest na terenie Gminy Głuchów, i Gminy Żelechlinek). Zbiornik ten położony jest na rzece Rawce, dorzecze Bzury.

Planuje się też odbudowę zbiornika „Gutkowice” o powierzchni całkowitej 22,0 ha (zbiornik położony jest na rzece Rawce, na obszarze gmin: Głuchów (6,00 ha) i Żelechlinek) oraz „Boguszyce” (106 ha). W zakresie małej retencji w zlewni rzeki Łupii-Skierniewki wskazuje się na możliwość budowy zbiornika na rzece Łupii-Skierniewki w rejonie wsi Borysław oraz obszarze pomiędzy wsiami Reczul i Janisławice. Są to zbiorniki retencyjne „Borysław” – pow. 1,00 ha, pojemności 15 000 m³ oraz zbiornik „Reczul” – pow. 1,70 ha i o poj. 20,88 tys. m³.

3. Obszar Chronionego Krajobrazu

W projekcie zmiany Studium przedstawiono proponowany Obszar Chronionego Krajobrazu Górnej i Środkowej Rawki. Na obszarze tym mogą być wprowadzone między innymi zakazy:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;

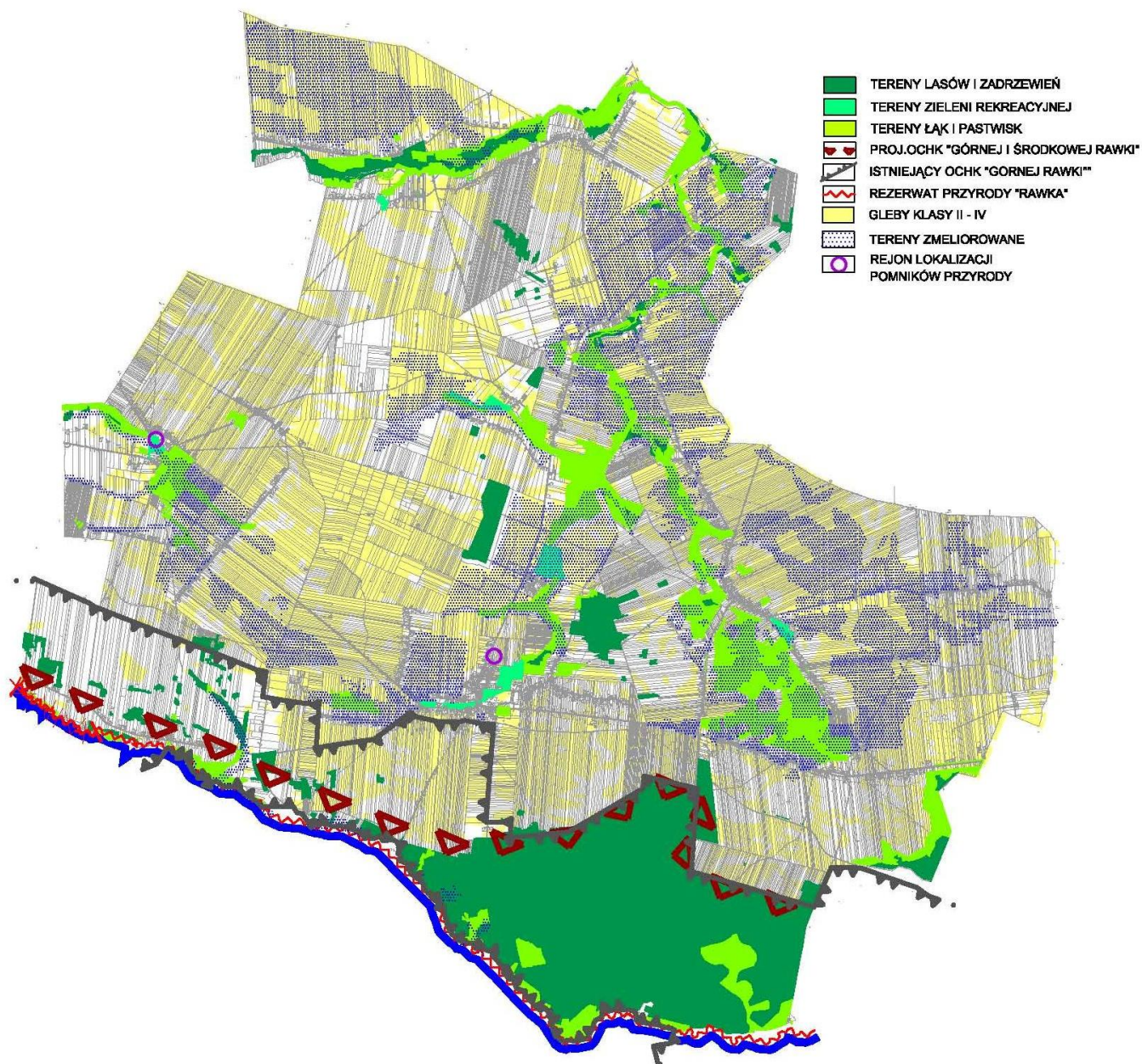
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

W obszarze chronionego krajobrazu zaleca się:

- wprowadzenie racjonalnego nawożenia i ochrony roślin w celu zmniejszenia chemizacji rolnictwa,
- popieranie rozwoju różnych form rolnictwa ekologicznego, pszczelarstwa, upraw roślin zielarskich i surowców dla przemysłu farmaceutycznego,
- ochronę gruntów rolnych i leśnych, w tym podejmowanie działań w kierunku zwiększania lesistości ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wododziałowych, wzdłuż brzegów rzek, nieużytków i obszarów zdegradowanych, wprowadzanie i ochronę zadrzewień przydrożnych i śródpolnych,
- ochronę parków zabytkowych i parków wiejskich jako niezwykle cennych form zadrzewień w krajobrazie rolniczym.

W obszarze chronionego krajobrazu, proponuje się:

- ochronę istniejących zadrzewień śródpolnych i przydrożnych,
- adaptację istniejących siedlisk na cele mieszkalnictwa rekreacyjnego,
- zachowanie istniejących historycznie ukształtowanych układów przestrzennych wsi oraz form zabudowy,
- zachowanie istniejącego układu dróg, dróg dojazdowych, gospodarczych, polnych, ciągów pieszo – jezdnych, szlaków pieszych,
- wykorzystanie istniejących dojazdowych dróg polnych, ciągów pieszo – jezdnych na potrzeby realizacji szlaków i tras turystycznych pieszych.

Środowisko przyrodnicze

4. Pomniki przyrody

W stosunku do **pomników przyrody** (oraz użytków ekologicznych, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego i stanowiska dokumentacyjnego) mogą zostać wprowadzone zakazy:

- niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwszstormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- uszkodzania i zanieczyszczania gleby;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt,
- umieszczania tablic reklamowych.

Wszystkie zakazy i nakazy dotyczące przyrodniczych obszarów ochronnych, zgodne są z aktualnie obowiązującymi przepisami odrębnymi, dotyczącymi ochrony przyrody.

5. Korytarze ekologiczne

Korytarze ekologiczne w wielu miejscach wymagają przeprowadzenia czynnych zabiegów ochronnych, szczególnie zalesień, aby uzyskać drożność poszczególnych odcinków. Zalesienia powinny polegać na obsadzeniu mniejszych lub większych areatów, tak by tworzyły płyty zadrzewień i powierzchni leśnych rozmieszczonych w odległości umożliwiającej migrację gatunków. Nie powinny być zalesiane cenne przyrodniczo tereny otwarte takie jak: turzycowiska, bogate zespoły łąkowe i wydmy, a także obszary podmokłe.

Teren korytarza nie powinien być przecięty elementami stanowiącymi bariery dla zwierząt. W przypadku inwestycji liniowych infrastruktury technicznej przecięcie korytarza wymaga działań umożliwiających swobodne przekraczanie ich przez zwierzęta.

Dlatego wskazane jest:

- przy realizacji nowych inwestycji wybieranie miejsc najmniej konfliktowych,
- na drogach o małym natężeniu ruchu ustalenie miejsc umożliwiających swobodne przekraczanie drogi przez zwierzęta,
- postawienie znaków ostrzegawczych i ograniczenie prędkości na drogach w miejscach szczególnie częstych kolizji,

- na trasach o dużym ruchu wybudowanie przejść dla zwierząt,
- ochrona brzegów rzek i zbiorników wodnych przed zabudową, grodzieniem i niszczeniem szaty roślinnej.

6. Strefy ochronne

Do ujęć wodnych i otworów studziennych obowiązują strefy ochronne:

♦ Teren ochrony bezpośredniej ujęcia wód podziemnych

Jest to obszar, na którym usytuowane jest ujęcie wody oraz otaczający je pas gruntu o szerokości od 8 do 10 m, zależnie od charakteru i rodzaju ujęcia. Dopuszczalne jest wyznaczanie granic terenu ochrony bezpośredniej o innej szerokości, jeżeli jest to uzasadnione ukształtowaniem i zagospodarowaniem terenu otaczającego ujęcie wód podziemnych.

Na terenie ochrony bezpośredniej ujęć wód podziemnych oraz powierzchniowych zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody. Na takim terenie należy:

- odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- zagospodarować teren zielenią;
- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Teren ochrony bezpośredniej należy ogrodzić, a jego granice przebiegające przez wody powierzchniowe oznaczyć.

♦ Teren ochrony pośredniej, strefy ochronne ujęcia

Jest to obszar wyznaczony na podstawie ustaleń zawartych w dokumentacji hydrogeologicznej obszaru zasobowego ujęcia obejmujący strefę wewnętrzną, przylegającą do terenu ochrony bezpośredniej i zewnętrzną. Wewnętrzny teren ochrony pośredniej obejmuje obszar wyznaczony 30-dniowym czasem przepływu wody w warstwie wodonośnej do ujęcia. Zewnętrzny teren ochrony pośredniej obejmuje obszar spływu wód do ujęcia, w tym także obszar zasilania oraz obszar ochrony jakościowej i ilościowej (zasobowej) ujęcia. Sposób wyznaczania granic. Teren ochrony pośredniej określają odpowiednie przepisy, w których podane są także nakazy, zakazy i ograniczenia w użytkowaniu terenów wewnętrznego i zewnętrznego ochrony pośredniej.

Na terenach ochrony pośredniej może być zabronione lub ograniczone wykonywanie robót oraz innych czynności powodujących zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub wydajności ujęcia:

- wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi;
- rolnicze wykorzystanie ścieków;
- przechowywanie lub składowanie odpadów promieniotwórczych;

- stosowanie nawozów oraz środków ochrony roślin;
- budowa autostrad, dróg oraz torów kolejowych;
- wykonywanie robót melioracyjnych oraz wykopów ziemnych;
- lokalizowanie zakładów przemysłowych oraz ferm chowu lub hodowli
- zwierząt;
- lokalizowanie magazynów produktów ropopochodnych oraz innych substancji,
- a także rurociągów do ich transportu;
- lokalizowanie składowisk odpadów komunalnych, niebezpiecznych, innych niż
- niebezpieczne i obojętne oraz obojętnych;
- mycie pojazdów mechanicznych;
- urządzenie parkingów, obozowisk oraz kąpielisk;
- lokalizowanie nowych ujęć wody;
- lokalizowanie cmentarzy oraz grzebanie zwłok zwierzęcych.

Na terenach ochrony pośredniej ujęcia wody podziemnej może być zabronione lub ograniczone:

- lokalizowanie budownictwa mieszkalnego oraz turystycznego;
- używanie samolotów do przeprowadzania zabiegów rolniczych;
- urządzenie przyrz. kiszonkowych;
- chów lub hodowla ryb, ich dokarmianie lub zanęcanie;
- pojenie oraz wypasanie zwierząt;
- wydobywanie kamienia, żwiru, piasku oraz innych materiałów, a także wycinanie roślin z wód lub brzegu;
- uprawianie sportów wodnych;
- użytkowanie statków o napędzie spalinowym.

Na właścicieli gruntów położonych na terenie ochrony pośredniej może być nałożony obowiązek stosowania odpowiednich upraw rolnych lub leśnych, a także zlikwidowania nieczynnych studni oraz, na ich koszt, ognisk zanieczyszczeń wody.

Przy ustalaniu zakazów, nakazów i ograniczeń dotyczących użytkowania gruntów na terenie ochrony pośredniej należy uwzględnić warunki infiltracji zanieczyszczeń do poziomu wodonośnego, z którego woda jest ujmowana.

Teren ochrony pośredniej ujęcia wód podziemnych wyznacza się na podstawie ustaleń zawartych w dokumentacji hydrogeologicznej tego ujęcia. Istnieje obowiązek podjęcia stosownych działań w zakresie regionalnej i oszczędnej eksploatacji zasobów wód głębinowych z uwzględnieniem systemowego odprowadzenia ścieków sanitarnych z terenów zabudowanych.

XVI. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Wykaz oraz charakterystykę stanowisk archeologicznych, obszarów i obiektów zabytkowych, znajdujących się na terenie gminy Głuchów, przedstawiono w rozdziale VI niniejszego tekstu Studium.

Dla utrzymania ciągłości historycznej użytkowania obiektów wpisanych do rejestru zabytków i objętych ochroną konserwatorską najbardziej właściwe jest ustalenie dla nich funkcji nawiązujących do ich pierwotnego przeznaczenia.

Zaleca się, aby parki zabytkowe były w całości użytkowane przez jednego użytkownika zapewniającego wprowadzenie funkcji wykluczającej dewastację zabytku. Dla terenów przyległych do granic parków, należy przyjąć zasadę zagospodarowania zapewniającego właściwą ich ekspozycję.

Wyklucza się realizację zwartej zabudowy w strefach eksponowania parków wzdłuż głównych szlaków komunikacji kołowej.

Wyklucza się realizację zabudowy w strefach eksponowania obiektów i obszarów zabytkowych.

Ochronie konserwatorskiej podlega zabytkowa aleja. Wszelkie działania na terenie wpisanym do rejestru zabytków wymaga wydania indywidualnych wytycznych konserwatorskich i uzyskania pisemnej zgody WKZ. W obrębie zabytkowej alei należy prowadzić prace w sposób zapewniający nienaruszalność i ochronę obiektu.

Tereny cmentarzy – dążenie do ich zachowania, porządkowania i rewaloryzacji. Dla terenów przylegających do granic cmentarzy należy przyjąć zasadę zagospodarowania zapewniającego właściwą ekspozycję.

Dla ochrony cmentarzy należy przyjąć zasadę utrzymania czytelności ich usytuowania, także zasadę czytelności układów wewnętrznego rozplanowania wraz z ochroną istniejącego drzewostanu.

Forma architektoniczna obiektów powinna być dostosowana do tradycji i wartości architektury lokalnej i krajobrazu.

Dla obszarów położonych wzdłuż kolejki wąskotorowej (Rogów – Rawa Mazowiecka – Biała Rawska) w Studium wskazuje się zapewnienie ochrony i nienaruszalności tego obiektu.

Przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nadają nieruchomym zabytkom archeologicznym pozycję uprzywilejowaną w stosunku do pozostałych zabytkowych obiektów nieruchomych. Zgodnie z zapisami Art. 7 ustawy formami ochrony zabytków są:

- 1) wpis do rejestru zabytków;
- 2) uznanie za pomnik historii;
- 3) utworzenie parku kulturowego;
- 4) ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Ochronie prawnej podlega każdy zabytek archeologiczny, bez względu na to, czy obejmuje go jedna z wymienionych powyżej form ochrony.

Działania na terenach wpisanych do rejestru zabytków wymagają wydania indywidualnych wytycznych konserwatorskich zgodnie z przepisami odrębnymi. W obrębie zabytkowej kolejki wąskotorowej należy zapewnić jej ochronę i nienaruszalność obiektu.

W rejonie występowania stanowisk archeologicznych i ich stref ochronnych, planowane inwestycje wymagające prac ziemnych są możliwe po spełnieniu niżej wymienionych warunków:

1. Realizacja inwestycji wymagająca prac ziemnych (w tym zalesienia) na stanowisku archeologicznym musi być poprzedzona ratowniczymi badaniami wykopaliskowymi, zgodnie z przepisami odrębnymi.
2. Realizacja inwestycji wymagająca prac ziemnych (w tym zalesienia) w obszarze ochrony stanowiska archeologicznego wymaga sprawowania nadzoru archeologicznego, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów uwzględnia także:

- zachowanie i eksponowanie walorów środowiska kulturowego gminy,
- konserwację i przywracanie do stanu właściwego zasobów, składników i walorów środowiska kulturowego,
- kształtowanie harmonijnego, współczesnego krajobrazu kulturowego z uwzględnieniem uwarunkowań historycznych i regionalnych.

Obszary funkcjonalne, na których obszarze znajdują się obiekty wpisane do rejestru zabytków i podlegające ochronie konserwatorskiej, podlegają szczególnym zasadom ochrony.

Do takich obiektów na terenie gminy Głuchów należy:

- kolejka wąskotorowa (Rogów – Rawa Mazowiecka – Biała Rawska) – zwana Rogowską Koleją Wąskotorową. Jest to pierwsza i jedyna czynna kolej wąskotorowa, muzealna w województwie łódzkim.

Według rejestru zabytków Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków (KOBiOZ) na listę zabytków wpisane są obiekty (nr rej. 1000A z 31.12.1996 r.)

- układ torowy na odcinku Rogów – Rawa Mazowiecka – Biała Rawska,
- most stalowy na rzece Rawce, 1928 r.,
- budynek zarządu kolei, 1924 r.,
- budynek dworcowy w Rawie Mazowieckiej, 1922 r.,
- budynek elektrowni, 1915 r.

Ponadto do rejestru zabytków ruchomych, z dniem 15 października 2004 r., wpisane zostały następujące pojazdy:

- parowóz wąskotorowy Px48 – 1911,
- 3 wagony wąskotorowe kryte – Kddxz,

- 1 wagon wąskotorowy węglarka – Wddx4.

Na stacji w Rogowie powstaje, tworzony społecznie, skansen kolei wąskotorowych. Wszystkie wyremontowane lokomotywy i wagony mają w pełni historyczny wygląd.

Rogowska Kolej Wąskotorowa, choć nie ma już znaczenia gospodarczego, bo nie są już za jej pośrednictwem prowadzone przewozy towarowe, jest najcenniejszym zabytkiem kolejnictwa w regionie łódzkim.

W celu ochrony obiektów zabytkowych należy zgodnie z art. 22, ust. 4 ustawy z dnia 23 lipca o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162/2003, poz. 1568) gmina zobowiązana jest prowadzić ewidencje zabytków w postaci kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy. Ewidencja ta jest podstawą do sporządzenia gminnego programu opieki nad zabytkami.

Obiekty zawarte w Gminnej Ewidencji Zabytków powinny podlegać ochronie we wszystkich dokumentach planistycznych.

*
* *

Dla zachowania tożsamości kulturowej obszaru gminy oraz podniesienia atrakcyjności osadniczej i turystycznej, proponuje się:

- ochronę wartościowych zespołów przestrzennych zabudowy wsi: Głuchów, Janisławice (z wsią Reczul), Wysokienic i Białynia Krasówki, gdzie przy realizacji nowej zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej czy zagrodowej rolniczej i rekreacyjnej obowiązuje zasada kształtowania gabarytów zabudowy w harmonii z krajobrazem, zachowania przyulicznej linii zabudowy (zgodnie z ustaleniami planu miejscowego), oraz kontynuacji historycznie ukształtowanych układów przestrzennych zabudowy, charakteryzujących się układem obiektów na działce,
- kształtowanie harmonijnego, współczesnego krajobrazu kultowego z uwzględnieniem uwarunkowań historycznych i regionalnych,
- eksponowanie walorów środowiska kulturowego gminy, w tym:
 - urządzenie ścieżek rowerowych dla zachowania tradycyjnych powiązań w ciągu historycznych dróg:
 - Wysokienice – Miłochńiewice – Białynin,
 - Michowice – Celigów – Białynin,
 - Janisławice – Celigów,
 - urządzenia tras rowerowych dla ruchu turystycznego na kierunkach:
 - Złota – Łochów (gmina Żelechlinek) – Białynin – Kochanów,

- zachowania charakterystycznych dla krajobrazu lokalnego elementów, jak: krzyże przydrożne i kapliczki.

Określa się obszary o szczególnych walorach krajobrazowych, jak:

- tereny na południe od drogi przez wieś Kochanów,
- tereny łąkowe na północ od drogi przez wieś Borysław,

dla których wprowadza się zakaz zabudowy kubaturowej, ogrodzeń i innych elementów przesłaniających percepcję krajobrazu, z wyjątkiem niezbędnych dla realizacji infrastruktury technicznej.

XVII. KIERUNKI ROZWOJU OBSŁUGI KOMUNIKACYJNEJ

Obsługa komunikacyjna obszaru:

- droga krajowa Nr 72 klasy G, o przebiegu równoleżnikowym przez obszar gminy, w tym przez centrum wsi Głuchów i Żłota, w powiązaniach ponad lokalnych,
- drogi powiatowe klasy Z i L, obsługujące powiązania miejscowości gminnych z obszarem zewnętrznym,
- drogi gminne klasy L, obsługujące powiązania wewnętrzne w obszarze gminy,
- drogi dojazdowe klasy D, dla obsługi zespołów zabudowy, enklaw i obiektów.

Dla ograniczenia liczby skrzyżowań na drodze krajowej oraz zwiększenia bezpieczeństwa w ruchu pojazdów i pieszych proponuje się:

- wzmocnienie układu wewnętrznego wsi Głuchów, w tym poprzez realizację drogi (ulicy) na kierunku W – Z zbierającej ruch z obszaru wsi Głuchów, w pierwszym etapie – w części wschodniej Al. Klonowa- Miłochnowice. Drugi etap powinien realizować powiązanie tej drogi z osiedlem Głuchów-Kolonia,
- stworzenie układu dróg zbiorczych w miejscowości Żłota poprzez:
 - poszerzenie pasa drogowego, dla realizacji drogi gospodarczej obsługującej zabudowę wsi oraz prowadzącą ścieżkę rowerową,
 - poszerzenie drogi klasy L równoległej do drogi krajowej Nr 72 zbierającej ruch z południowego obszaru wsi Żłota, wskazanego do zabudowy zmianą Studium.
- południową obwodnicę wsi Białynin Krasówka dla przebiegu drogi krajowej, o parametrach drogi klasy G (25 m. w liniach rozgraniczających), niezbędną dla eliminacji miejsc szczególnie niebezpiecznych w obszarze miejscowości Białynin, jako inwestycję perspektywiczną.

Dla dróg powiatowych proponuje się docelowo klasę „Z” – zbiorcze, oraz „L” - lokalne, o następujących parametrach:

Nr drogi	Klasa	Przebieg w obszarze gminy	Szerokość w liniach rozgraniczających pasa drogowego
1303E	Z	Półn. granica gminy – pód. Granica przez Głuchów (droga Skierniewice – Żelechlinek)	20 m, przy maksymalnym zachowaniu zabytkowej alei drzew
1317E	Z	Michowice – Żłota	20 m (z zawężeniami fragmentarycznymi ze względu na istniejące uwarunkowania)
1316E	L	Granica gminy -Wysokiennice – skrzyżowanie z drogą krajową Nr 72	15 m
1315E	L	Granica gminy (Skoczyłody – Wysokiennice)	
1329E	L	Głuchów – Kochanów	15 m
1320E	L	Droga Nr 1303E – Borysław – Janisławice – granica zach. Gminy	15 m

Proponuje się:

- przebudowę skrzyżowania drogi Nr 1303 z drogą 1317 we wsi Michowice na skrzyżowanie skanalizowane,
- usytuowanie ścieżek rowerowych w pasach drogowych dróg powiatowych i lokalnych, oraz
- trasy rowerowe wydzielone, dla ruchu turystycznego.

Zachowuje się istniejącą kolejkę wąskotorową Rogów-Biała Rawska w przebiegu przez obszar gminy Głuchów, z urządzeniami umożliwiającymi jej funkcjonowanie poprzez zabezpieczenie terenów dla stacji i miejsc obsługi oraz biwakowania turystów.

*

* *

Tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie drogi krajowej, przeznaczone do aktywizacji w zakresie zabudowy (mieszkalnej, przemysłowej, itp.)- winny uwzględniać konieczność ograniczania ilości zjazdów; do szczegółowego rozwiązania przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zapis układu komunikacyjnego na rysunku Studium ma charakter schematyczny. Poszczególnym drogom odpowiadają schematyczne szerokości korytarzy. W związku z powyższym wrysowane linie nie są tożsame z liniami rozgraniczającymi, zarówno w odniesieniu do ulic, jak i terenów przylegających do tych ulic. Pokazane linie nie oznaczają szerokości linii rozgraniczających dla poszczególnych klas (G, Z, L).

XVIII. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Zachowuje się przebieg istniejących i projektowanych sieci infrastruktury technicznej oraz lokalizację urządzeń obsługi komunalnej i infrastruktury technicznej o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym z uwzględnieniem wymogu dostosowania planowanego zagospodarowania terenów do wymogów bezpieczeństwa wynikających z lokalizacji obiektów infrastruktury technicznej oraz wymogu zaopatrzenia dla celów przeciwpożarowych oraz specjalnych, w tym zapobiegania nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska.

Należy zachować strefy ochronne wzdłuż głównych sieci uzbrojenia terenu.

Zachowuje się istniejące kierunki zasilania i powiązania infrastrukturalne z gminami: Jeżów, Rawa Mazowiecka, Skierniewice w zakresie zaopatrzenia w wodę, utylizacji ścieków i odpadów stałych.

1. Zaopatrzenie w wodę

Dla celów bytowo – gospodarczych, technologicznych i p.pożarowych przyjmuje się zaopatrzenie w wodę z istniejącej i projektowanej sieci wodociągowej, zasilanej z ujęć wody: Głuchów, Janisławice, Wysokienice, Białynin oraz z miejscowości Kosiska (Kochanów). Dopuszcza się możliwość zaopatrzenia w wodę z indywidualnych ujęć wód podziemnych.

Przyjęto wskaźniki i wielkości zaopatrzenia w wodę w przeliczeniu na jednostkę odniesienia zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 14 stycznia 2002 r. w sprawie określenia przeciętnych norm zużycia wody (Dz. U. Nr 8, poz. 70).

Przeciętne normy zużycia wody na 1 mieszkańca w gospodarstwach domowych

Lp.	Wypożyczenie mieszkania w infrastrukturę	Przeciętne normy zużycia wody	
		dm ³ /mieszkańca/ dobę	m ³ /mieszkańca/ miesiąc
1.	Wodociąg bez ubikacji i łazienki (brak kanalizacji, pobór wody ze źródła podwórzowego lub ulicznego)	30	0,9
2.	Wodociąg, ubikacja bez łazienki	50-60*	1,5-1,8*
3.	Wodociąg, zlew kuchenny, wc, brak łazienki i ciepłej wody	70-90*	2,10-2,70*
4.	Wodociąg, ubikacja, łazienka, lokalne źródło ciepłej wody (piecyk węglowy, gazowy – gaz z butli, elektryczny bojler)	80-100*	2,4-3,0*
5.	Wodociąg, ubikacja, łazienka, dostawa ciepłej wody do mieszkania (z elektrociepłowni, kotłowni osiedlowej lub blokowej)	140-160	4,2-5,4*

Wartości wyższe odnoszą się do budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnych.

* wartości niższe odnoszą się do budynków podłączonych do zbiorników bezodpływowych na terenach nieskanalizowanych

2. Odprowadzanie ścieków

Po analizie sytuacyjno-wysokościowego rozmieszczenia miejscowości gminy Głuchów, ustalono następujące kierunki rozwoju systemów kanalizacyjnych:

- zlewnia oczyszczalni „Głuchów” obejmować będzie w pierwszym etapie miejscowości Głuchów i Miłochniewice z oczyszczalnią rozbudowaną do wydajności ca 160 m³/d. W drugim etapie oczyszczalnię należy rozbudować do wydajności 230 m³/d,
- zlewnia oczyszczalni „Michowice”. W pierwszym etapie wydajność tej oczyszczalni powinna wynosić 300 m³/d co pozwoli na przyjmowanie ścieków kolejno z miejscowości:
 1. Michowice, Celigów i północnej niewielkiej części Jasienia dla grawitacyjnego spływu ścieków.
 2. Skanalizowanie pozostałej południowej części Jasienia z przepompownią do ciągu grawitacyjnego.
 3. Skanalizowanie wsi Prusy z przepompownią do kanalizacji wsi Celigów lub w początkowym etapie wykorzystanie istniejącej oczyszczalni.
 4. Skanalizowanie wsi Wysokienice i Skoczylody z przepompownią do kanalizacji wsi Jasień.
 5. Skanalizowanie wsi Złota z przetłaczaniem ścieków do ciągu grawitacyjnego Wysokienice – Podezłota.
W drugim etapie wydajność tej oczyszczalni powinna wzrosnąć do 700 m³/d, co pozwoli na dalszą rozbudowę systemu o:
 6. Skanalizowanie wsi Borystaw z przetłaczaniem ścieków do kanalizacji Michowic.
 7. Skanalizowanie wsi Reczul z przetłaczaniem ścieków do kanalizacji Borystawia.
 8. Skanalizowanie wsi Janistawice z przetłaczaniem ścieków do wsi Reczul.
 9. Skanalizowanie wsi Białynin, Białynin Podbór, Białynin Południe, Białynin Łatków do wsi Prusy.

Powyższe dwa systemy kanalizacyjne z oczyszczalniami ścieków w Głuchowie i Michowicach pozwolą na sukcesywne skanalizowanie wszystkich miejscowości gminy, który to znajduje się w nisko położonej kotlinie rzeki Niwka i koszty przetłaczania ścieków byłyby zbyt duże. W związku z tym, dla tej miejscowości a także dla miejscowości, w których w najbliższym czasie nie będzie wybudowany system kanalizacji, lecz w bardziej odległych terminach, należy dopuścić odprowadzanie ścieków do przydomowych oczyszczalni z drenażem na własnej działce, bądź do bezodpływowych szczelnych zbiorników ścieków z wywożeniem ścieków do najbliższej oczyszczalni lub punktu zlewnego ścieków.

Utylizacja ścieków deszczowych poprzez realizację sieci kanalizacji deszczowej w ośrodku gminnym i terenach zabudowy poszczególnych wsi oraz dla terenów utwardzonych nie więcej niż 50 % powierzchni działek, przy zachowaniu zasady podziału terenu na mniejsze zlewnie i zastosowaniu urządzeń separujących zanieczyszczenia.

Wody opadowe z dachów, z terenów zabudowy mieszkaniowej odprowadzane powierzchniowo do gruntu według rozwiązań indywidualnych.

Obowiązuje ochrona rowów i naturalnych cieków służących do odprowadzania wód opadowych.

3. Gospodarka odpadami

Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r., o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych ustaw (Dz.U. 2015 poz. 87), która weszła w życie z dniem 17 stycznia 2015 r., wskazuje konieczność tworzenia zintegrowanej sieci instalacji gospodarowania odpadami, spełniających wymagania ochrony środowiska, opracowuje się Krajowy Plan Gospodarki Odpadami oraz wojewódzkie plany gospodarki odpadami.

Dodatkowo wprowadzono zmiany (w/w ustawą) w zakresie zasad nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz zasad zarządzania nowym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi.

Według Planu Gospodarki Odpadami Województwa Łódzkiego gmina Głuchów należy do III regionu gospodarki odpadami komunalnymi (RGOK).

Lokalnym uregulowaniem prawnym dotyczącym utrzymania czystości i porządku na terenie gminy jest Uchwała nr XIX/127/2012 Rady Gminy Głuchów z dnia 21 listopada 2012r w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Głuchów.

Wójt określa w specyfikacji istotnych warunków zamówienia w szczególności: wymogi dotyczące przekazywania odebranych zmieszanych odpadów komunalnych oraz odpadów zielonych do regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych.

Ilość odpadów zebranych na terenie gminy Głuchów w 2013 r. przedstawiono w poniższej tabeli:

I.p.	rodzaj odpadu	waga odpadów / mg /
1	zmieszane odpady komunalne	793,6
2	opakowania tekturowe	14,0
3	opakowania plastikowe	40,3
4	opakowania ze szkła	77,5
5	zmieszane odpady z betonu, gruzu	2,7
6	odpady ulegające biodegradacji	0,1
7	odpady wielkogabarytowe	9,1
	Razem	937,30

Od roku 2007 na terenie gminy Głuchów rozpoczęto działania inwestycyjne i organizacyjne w zakresie prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów oraz zbiórki odpadów wielkogabarytowych i niebezpiecznych.

Potrzeby inwestycyjne wiążą się z budową Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. Dotychczas Gmina organizowała PSZOK mobilny. Zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz odpadów wielkogabarytowych odbywać się będzie bezpośrednio z nieruchomości zamieszkałych nie częściej niż dwa razy do roku (wiosna-jesień).

W gminie Głuchów przeprowadzona została inwentaryzacja miejsc substancji stwarzających szczególnie zagrożona dla środowiska (inwentaryzacja pokryć dachowych zawierających azbest). Inwentaryzacja powinna być rokrocznie aktualizowana, gdyż stanowi ona podstawowe źródło rzetelnej wiedzy niezbędnej dla podejmowania konkretnych działań. Przy dokonywaniu spisu do celów inwentaryzacyjnych należy dokonać również oceny stanu i rodzaju wyrobu zawierającego azbest. Jeżeli wyroby zawierające azbest są uszkodzone, popękane lub widoczna jest erozja jej powierzchni, wówczas należy te wyroby jak najszybciej usunąć. Prace polegające m.in. na demontażu wyrobów zawierających azbest powinny być zlecane firmom posiadającym zatwierdzonego przez marszałka Program gospodarki odpadami.

Główne cele gospodarki odpadami są różne dla poszczególnych kategorii odpadów, lecz nie naruszają ogólnych zasad przyjętych w tej dziedzinie, tj.: zachowanie hierarchii działań w zakresie postępowania z odpadami polegającej na:

- zapobieganiu powstawania odpadów,
- odzysku, w tym recyklingu (materiałowego i organicznego),
- spalaniu połączonym z odzyskiem energii (termiczne przekształcanie odpadów),
- unieszkodliwianiu (np. przez składowanie).

Celem w zakresie gospodarki odpadami biodegradowalnymi jest zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowisko, aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35 % masy tych odpadów w stosunku do wytworzonych w 1995 r.

Wszystkie zadania związane z gospodarką odpadami leżą w obowiązkach władz gminy. Musi ona zapewnić niezbędne elementy do jej prawidłowego funkcjonowania, wynikające z obowiązujących regulacji prawnych. Podstawowym działaniem poprawiającym system gospodarki odpadami komunalnymi będzie wprowadzenie segregacji odpadów w miejscu ich powstawania, czyli w gospodarstwach domowych.

Mieszkańcy powinni być przede wszystkim zobowiązani również do prowadzenia selekcji i odrębnego umieszczania wyselekcjonowanych odpadów komunalnych, nadających się do odzysku i dalszego wykorzystania (szkło, makulatura, PET, metal). Selektywnej zbiórce powinny również podlegać odpady niebezpieczne, generowane w strumieniu odpadów komunalnych przez gospodarstwa domowe (baterie i akumulatory, lakiery, raby, świetlówki itp.).

Docelowy system gospodarki odpadami wymaga intensyfikacji działań w zakresie rozszerzenia systemu segregacji odpadów, tj. wzrostu udziału

kierowanych na składowiska, co można osiągnąć poprzez szeroko zakrojoną akcję edukacyjną skierowaną do dzieci i młodzieży oraz propagowanie racjonalnych postaw wśród dorosłych mieszkańców gminy.

4. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Zaopatrzenie w energię elektryczną – zachowanie istniejących sieci elektroenergetycznych 15 kV i urządzeń stacji transformatorowo-rozdzielczych 15/04 kV, realizowanych w oparciu o GPZ Rawa Mazowiecka i Skierniewice, w tym rozbudowę sieci trafo stacji, zgodnie z określonym wcześniej zapotrzebowaniem.

Przewiduje się modernizację istniejącej linii 110 kV „Rawa Mazowiecka - Odlewnia”. Strefa ochronna napowietrznej istniejącej i projektowanych linii 110 kV stanowi pas o szerokości 36 m. Na terenach wyznaczonych do nowej zabudowy, usług lub zwiększenie intensywności zagospodarowania przewiduje się budowę nowej sieci elektroenergetycznej średniego i niskiego napięcia lub rozbudowę istniejącej sieci średniego i niskiego napięcia.

Dla realizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł należy przewidzieć budowę stacji elektroenergetycznych transformatorowych 110/SN kV oraz napowietrznych linii 110 kV zasilających ww. stacje, według określonego zapotrzebowania.

5. Energia wiatru

Opracowanie: „Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego 2012.

Średnie roczne prędkości powyżej 4m/s, co uważane jest za wartość minimalną do efektywnej konwersji energii wiatrowej, występują na wysokości 25 i więcej metrów na 2/3 powierzchni naszego kraju. Prędkości powyżej 5m/s występują na niewielkim obszarze i to na wysokości 50m i powyżej. Uważa się, że na 1/3 powierzchni Polski istnieją odpowiednie warunki do rozwoju energetyki wiatrowej (powiat skierniewicki i gmina Głuchów zaliczona została do terenów o bardzo korzystnych i korzystnych warunkach do rozwoju energetyki wiatrowej). W świetle tego Gmina Głuchów posiada wystarczające warunki do wykorzystania energii wiatru do produkcji energii elektrycznej i do napędu urządzeń technologicznych.

6. Zaopatrzenie w gaz ziemny

Zaopatrzenie w gaz, gazociągami wysokiego ciśnienia z miejscowości Janolin poprzez stację redukcyjną gazu w miejscowości Jasień. Wskaźnik zużycia gazu dla celów grzewczych i bytowych przyjmuje się: 2650 m³/budynek mieszkalny w zabudowie jednorodzinnej lub siedliskowej, dla poszczególnych obiektów produkcyjnych zależnie od stosowanych technologii.

W liniach rozgraniczających gminnych dróg publicznych oraz dróg niepublicznych, należy zarezerwować trasy dla projektowanej sieci gazowej. Warunki techniczne, jaki powinny odpowiadać sieci gazowe określają przepisy odrębne.

7. Zaopatrzenie w ciepło

Zaopatrzenie w ciepło – z indywidualnych źródeł ciepła przy preferencji ekologicznych nośników energii takich jak gaz, olej opałowy, energia elektryczna, energia odnawialna oraz inne nośniki spalane w urządzeniach o wysokim poziomie czystości emisji.

8. Przesył informacji i łączność

Zaopatrzenie w urządzenia telekomunikacyjne wszystkich miejscowości w sieci telefoniczne kablowe w oparciu o centrale telefoniczne w Głuchowie i Białymogrodzie z możliwością realizacji nowych obiektów telefonii przewodowej, przy zachowaniu pojemności docelowej 2000 NN. Lokalizacja bazowych stacji telefonicznej komórkowej, może być realizowana na wniosek zainteresowanych operatorów. Możliwy jest rozwój systemów teleinformatycznych (przewodowych i bezprzewodowych), stosownie do wzrostu zapotrzebowania na te usługi w gminie.

9. Melioracje

Dla zapewnienia warunków odpływu wód opadowych i roztopowych oraz przewidywanego funkcjonowania urządzeń melioracyjnych należy zachować istniejącą sieć rowów.

Niniejsze Studium ustala obowiązek ochrony istniejących urządzeń melioracji wodnych, które powinny być użytkowane zgodnie z ich przeznaczeniem. Ewentualna zmiana przeznaczenia zmeliorowanych użytków rolnych może nastąpić tylko przy braku możliwości innych rozwiązań i przy spełnieniu wymagań przepisów odrębnych, w tym zakresie.

Zajmując część terenów objętych melioracją szczegółową należy zapewnić sprawne działanie systemu na terenach przyległych, pozostających w użytkowaniu rolniczym.

W przypadku zmiany sposobu użytkowania terenów na których występują urządzenia melioracji wodnych, urządzenia te należy przebudować w sposób umożliwiający ich funkcjonowanie.

Po zmianie sposobu użytkowania gruntów rolnych, na których występują urządzenia melioracji wodnych, należy wystąpić o wykreślenie z ewidencji wód, urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów, powierzchni zajętej na przedmiotowy cel, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Obowiązuje zakaz wznoszenia trwałych naniesień na terenach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, oraz zakaz grodzenia nieruchomości przyległych do powierzchniowych wód publicznych w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu. Na zlecenie Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi wykonane zostało opracowanie „Plan nawodnień rolniczych dla woj. łódzkiego”.

Celem opracowania „Planu nawodnień rolniczych” dla województwa łódzkiego, w aspekcie zaleceń Ministra Rolnictwa jest określenie potrzeb w zakresie budowy i modernizacji urządzeń piętrzących wodę i systemów nawadniających łącznie z ciśnieniowymi, celem których będzie łagodzenie

skutków suszy, na tle uwarunkowań klimatyczno-przyrodniczych występujących na terenie województwa łódzkiego.

Przy konstruowaniu planu nawodnień dokonano oceny aktualnego stanu nawodnień na terenie województwa łódzkiego.

Ustalono też wielkość potrzeb modernizacji istniejących obiektów melioracyjnych w kierunku odtworzenia nieczynnych obecnie systemów odwadniająco-nawadniających. „Plan nawodnień” nie określa perspektyw czasowych realizacji nawodnień gruntów ornych. Wskazano jedynie potrzeby wykonania takich nawodnień, które realizowane będą przede wszystkim w formie nawodnień deszczownianych, bazujących głównie na zasobach wód podziemnych, dających bardzo dużą gwarancję pokrycia w pełni zapotrzebowania wody. Czynnikiem decydującym o realizacji tychże obiektów jest rachunek ekonomiczny.

Z opracowania „Planu nawodnień rolniczych” dla województwa łódzkiego wynika, że:

- potrzeba rozwoju nawodnień na terenie województwa łódzkiego spowodowana jest głównie niekorzystnymi warunkami klimatycznymi,
- województwo łódzkie w hierarchii potrzeb małej retencji zostało zakwalifikowane w większości do II strefy największych potrzeb retencji (do tej grupy należy też gmina Głuchów), a północno-zachodnia część do I strefy,
- systemy nawadniające powstały w dolinach największych rzek województwa (Warta, Ner, Bzura, Pilica), tj. na rzekach o największych zasobach wody,
- dalszy rozwój nawodnień przy braku naturalnych zbiorników wodnych i małych zasobach rzek województwa (dopływów głównych rzek województwa) możliwy jest przez zwiększanie zasobów wody – budowę zbiorników retencji,
- mając na uwadze przedstawione wyżej uwarunkowania klimatyczne, hydrograficzne, hydrologiczne, a także przyrodnicze – przewiduje się następującą kolejność realizacji nawodnień w województwie łódzkim:
 - odbudowa istniejących systemów nawodnień trwałych użytków zielonych w dolinach rzek województwa z tym, że w pierwszej kolejności zakłada się odbudowę obiektów nawadnianych, których zasilanie możliwe jest z istniejących zbiorników wodnych. Umożliwi to w stosunkowo krótkim okresie czasu uzyskanie efektu gospodarczego przy jednoczesnej dużej gwarancji pokrycia zapotrzebowania wody,
 - budowa w dolinach nowych obiektów nawadnianych. Zakłada się, że z uwagi na ograniczone zasoby wody w rzekach, realizacja tych obiektów prowadzona będzie w ścisłej korelacji z rozwojem małej retencji wody w województwie, tj. budową zbiorników wodnych w dolinach rzek.

Rozpatrując zróżnicowanie przestrzenne opadów w województwie łódzkim, wyraźnie można zauważyć zróżnicowanie obszarowe opadów.

Gminę Głuchów przyporządkowano do obszarów o najmniejszych sumach opadu (480 mm – 520 mm) – są to rejony powiatów znajdujących się z północnej części województwa: powiat łęczycki, kutnowski i skierniewicki.

XIX. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMI

1. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią (zgodnie ze *Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej – Etap I –rzeka Skierniewka – uzupełnienie do studium dla terenów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi*) występują w rejonie rzeki Rawki i Łupii - Skierniewki, jednakże nie kolidują z istniejącym i planowanym zainwestowaniem; wszelkie roboty i czynności należy prowadzić w oparciu o przepisy odrębne.

Tereny te położone są we wsiach: Janisławice (poza obszarem objętym zmianą Studium), Borysław, Reczul, Kochanów. Tereny te pozostają w użytkowaniu rolniczym z zakazem zabudowy i zakazem zmian naturalnego ukształtowania terenu, z wyjątkiem realizacji umocnień przeciwpowodziowych.

3. Na terenie gminy nie występują obszary narażone na osuwanie się mas ziemi.

XX. OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Na terenie gminy nie ma uzasadnienia dla wyznaczania filaru ochronnego.

XXI. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH

1. Na terenie gminy brak pomników zagłady o charakterze obozów koncentracyjnych.
2. Istnieje jednak miejsce, bardzo ważne dla przeszłości i chlubnej tradycji tych ziem, a mianowicie mogiła zbiorowa lotników i partyzantów poległych w walce z hitlerowcami w czasie II wojny światowej. Mogiła ta znajduje się w pobliżu lasu, na obrzeżu wsi Złota i Głuchów.

XXII. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH

Na terenie gminy Głuchów nie występują tereny zamknięte.

XXIII. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO

XXIII.1. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym

1. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym mogą być lokalizowane na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub decyzji podejmowanych zgodnie z procedurą określoną w aktualnych przepisach prawa, w zgodności z ustaleniami polityki przestrzennej, określonymi w zapisach Studium.
2. Listę inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym dla obszaru gminy ustala Rada Gminy w uchwalanych przez siebie dokumentach, takich jak: coroczne budżety, biorąc pod uwagę strategię rozwoju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, wieloletnie plany inwestycyjne itp.
Do zadań tych należą przede wszystkim działania związane z uzbrojeniem terenu w infrastrukturę techniczną - głównie kanalizację - ulice gminne, ochrona środowiska oraz remonty.

W Studium przyjęto, że inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym to takie, które służą zaspokojeniu potrzeb miejscowych, a więc przede wszystkim gminy i jej mieszkańców.

Do inwestycji tych można zaliczyć:

- zbiornik retencyjny na rzece Łupii-Skierniewki we wsi Reczul,
- przestrzeń publiczną – plac – o cechach rynku w centrum wsi Głuchów oraz urządzanie centrów pozostałych miejscowości,
- [budowę nowoczesnej oczyszczalni ścieków w Michowicach,](#)
- [wymianę sieci wodociągowej w Głuchowie,](#)
- budowę kanalizacji sanitarnej we wsiach: Michowice, Jasień, Wysokienice, Skoczyłody, Złota, Prusy, Celigów, Borystów, Reczul, Janisławice, Białynin, Białynin Podbór, Białynin Łatków, Białynin Południe,
- halę sportową w Głuchowie,
- przebudowę drogi gminnej Reczul – Celigów,
- [adaptację budynku po szkole rolniczej na cele kulturalne i edukacyjne,](#)
- [zagospodarowanie przestrzeni publicznej wokół szkół](#)
- [promocję gminy \(wykreowanie marko Głuchów, zaprojektowanie logo\) związana z promocją powiatu i województwa,](#)

- zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej,
- budowa sieci internetowej (szkieletowej) w wybranych częściach gminy ze słabą jakością połączeń internetowych,
- stworzenie przestrzeni inwestycyjnej między Łodzią a Warszawą poprzez przebudowę układu komunikacyjnego w powiecie rawskim, skierniewickim i tomaszowskim,
- przebudowę dróg na terenie gminy,
- interpretacją usług na platformie on-line (rozwój i wdrażanie nowoczesnej technologii w urzędzie Gminy),
- unowocześnienie bazy ratownictwa w gminie.

XXIII.2. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

1. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wynikają, z jednej strony – z przyjętych programów krajowych, wojewódzkich, a z drugiej strony – z propozycji samorządu lokalnego, wyrażonych w dokumentach określających i kształtujących politykę rozwoju gminy.
2. Do inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zalicza się, w sferze działań – środowisko przyrodnicze:
 - modernizacja i budowa sieci kanalizacyjnej, modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków wraz z modernizacją gospodarki osadowej oraz budowa nowych oczyszczalni w zasięgu pozostałych aglomeracji o wielkości ≥ 2000 RLM i < 10000 RLM + zadanie wynikające z dokumentów krajowych.

*
* *

Wojewódzki Program Małej Retencji dla Województwa Łódzkiego wraz z Aneksami „Wojewódzkiego Programu Małej Retencji dla woj. łódzkiego”, Łódź, marzec 2010 – przewiduje do budowy lub modernizacji zbiorniki wodne.

Określa się rezerwę terenu pod przyszłe budowy planowanych zbiorników retencyjnych oraz wprowadza zakaz innego sposobu zagospodarowania tych obszarów. W przypadku wystąpienia obszaru ujemnego oddziaływania spiętrzonych wód na zbiornikach, wprowadza się strefę zakazu zabudowy.

Wykaz zbiorników retencyjnych zgłoszonych przez samorządy lokalne, instytucje oraz stowarzyszenia.

Nr obiektu	dorzecze	zlewnia	Rzeka	miejsowość	Pow. w ha	Śr. gł. w m	Poj. w tys.m ³
110 (A)	Wisły	Bzury	Łupia – Skierniewka	Reczul	1,00	1,50	15,00
111 (A)	Wisły	Bzury	Łupia – Skierniewka	Borysław	1,70	1,50	20,88

Na granicy gminy Głuchów z gminami Żelechlinek i Rawa Mazowiecka przewidywana jest budowa zbiorników wodnych:

Nazwa zbiornika	Ciek	Powierzchnia [ha]
Gutkowice	Rawka	12,0
Wola Naropińska	Rawka	6,0
Boguszyce	Rawka	106,0

Źródło: Zestawienie programowanych zbiorników zlokalizowanych w II strefie potrzeb rozwoju małej retencji.

Jednocześnie WZMiUW w Łodzi informuje, że ujęte w ww. programie obiekty nie powinny być traktowane jako zadania inwestycyjne przewidziane do realizacji przez województwo. Program stanowi raczej zestawienie potrzeb w zakresie retencjonowania wody na terenie województwa i jest zgodny ze strategią jego rozwoju. Realizacja poszczególnych zadań ujętych w programie może być podjęta przez inne jednostki (np. gminy, inwestorów prywatnych) przy ewentualnym wsparciu funduszy pozabudżetowych lub środków UE na podstawie składanych wniosków. Czas realizacji poszczególnych zadań, źródeł finansowania oraz instytucji, które będą je realizować, jest obecnie trudne do określenia.

XXIV. ZABEZPIECZENIE WARUNKÓW OBRONNOŚCI I OBRONY CYWILNEJ

1. Jednostki osadnicze o liczbie przekraczającej 100 osób, nie stanowiące zabudowy kolonijnej, a także znajdujące się w ich granicach: budynki użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego oraz obiekty budowlane produkcyjne i magazynowe – wymagają zapewnienia zaopatrzenia w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru. Zaopatrzenia w wodę wymagają również obiekty budowlane gospodarki rolnej o powierzchni strefy pożarowej przekraczającej 1000 m².

2. Zapewnione powinny być hydranty naziemne, zapewniona niezbędna łączność z możliwością wykorzystania w sytuacji szczególnej i dla celów p.poż. Na magistralnych przewodach wodociągowych w pobliżu dużych obiektów produkcyjno-magazynowych należy stosować hydranty p.poż. naziemne o średnicy nominalnej DN100.
3. Stanowiska parkingowe zlokalizowane wzdłuż dróg krajowych powinny być wyposażone w odpowiednią infrastrukturę techniczną, zapewniającą parkowanie pojazdów ciężarowych, z tym, że parkingi dla pojazdów przewożących materiały niebezpieczne powinny być lokalizowane na obrzeżach, w porozumieniu z gminami sąsiednimi, w obszarach niezabudowanych, z dala od istniejącej zabudowy.
4. Należy uwzględnić przy projektowaniu obiektów użyteczności publicznej, znaczących zakładów pracy, pomieszczenia (w podpiwniczeniach lub budynkach parterowych) o konstrukcji odpornej na zagruzowanie, z możliwością bezkolizyjnej i szybkiej ich adaptacji dla celów ochrony ludności w sytuacji zagrożenia.
5. Należy uwzględnić możliwość wykorzystania terenów zielonych, pól, boisk, placów w sytuacjach szczególnych na cele obronności i ewentualne doraźne budowle ochronne w przypadkach szczególnych zagrożeń.
6. Zapewnienie ochrony sanitarnej w strefach istniejących ujęć wody oraz ich hermetyczności i osłony przed skażeniami chemicznymi przy uwzględnieniu ciągłości i niezawodności funkcjonowania w warunkach kryzysowych.
7. Zapewnienie odpowiedniej strefy kontrolowanej wzdłuż gazociągu wysokiego ciśnienia oraz stref ochronnych wzdłuż linii wysokiego napięcia i średniego napięcia.
8. Zabezpieczenie możliwości przygotowania łączności awaryjnej dla ochrony mieszkańców w sytuacjach szczególnych.

XXV. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI ORAZ OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM

1. Obszary wymagające przekształceń to przede wszystkim :
 - tereny przeznaczone na cele urbanizacji, szczególnie mieszkaniowej – nie spełniające standardów funkcjonalnych oraz niewyposażonych w odpowiednią infrastrukturę.
 - tereny położone na dawnych gruntach Spółdzielni Kółek Rolniczych, które nie spełniają swojej pierwotnej funkcji, a istniejące obiekty uległy znacznej dekapitalizacji, np. SKR w Głuchowie.
2. Obszarami przeznaczonymi do rekultywacji są dzikie wysypiska śmieci

oraz doły i wyrobiska poeksploatacyjne, których liczba wzrasta, a które wpływają negatywnie na środowisko.

3. Zdegradowane przestrzenie tereny gminne, a w szczególności struktury historyczne, wymagające wdrożenia działań służących przeciwdziałaniu degradacji, są predystynowane do wprowadzenia działań rehabilitacyjnych i rewitalizacyjnych. Mają one na celu poprawę jakości życia, podnoszenie jakości i estetyki przestrzeni publicznych oraz przywracanie obiektom utraconych wartości, co wpływa na wzmocnienie tożsamości lokalnej.
4. **Samorząd gminy nie określa obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym ze względu na brak takich uwarunkowań i potrzeb występujących w gminie.**

XXVI. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

Jednym z podstawowych celów sporządzania Studium – jest określenie zasad długookresowej polityki rozwoju przestrzennego gminy.

Studium jest dokumentem planistycznym, który kształtuje kierunki zagospodarowania gminy w dłuższym okresie czasu.

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów do dnia 31.12.2014

1. Uchwała Nr XI/70/07 Rady Gminy Głuchów z dnia 23 sierpnia 2007r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru farmy wiatrowej (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego Nr 299 z dnia 26.09.

2. Uchwała Nr XIII/78/07 Rady Gminy Głuchów z dnia 30.10.2007r w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego Nr 384, z dnia 15.12.2007r.poz.3761)

3. Uchwała Nr XXXII/191/09 Rady Gminy Głuchów z dnia 20 sierpnia 2009r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów dla fragmentu obrębu wsi Złota (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego Nr 298 z dnia 03.10.2009r. poz.2494)

4. Uchwała Nr XXXII/192/09 Rady Gminy Głuchów z dnia 20 sierpnia 2009r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów dla fragmentu obrębu wsi Miłochnowice (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego Nr 291 z dnia 29.09.2009r. poz.2446)

5.Uchwała Nr XLIII/259/2010 Rady Gminy Głuchów z dnia 20 sierpnia 2010r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru farmy wiatrowej (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego Nr 256 z dnia 04 września 2010r. poz.2080)

6.Uchwała Nr II/5/2010 Rady Gminy Głuchów z dnia 6 grudnia 2010r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów dla fragmentów obrębów wsi Złota (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego z dnia 02.02.2011r. Nr 25 poz.212)

7.Uchwała Nr II/6/2010 Rady Gminy Głuchów z dnia 6 grudnia 2010r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów dla fragmentu obrębu wsi Głuchów i Miłochniewice (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego Nr 25 z dnia 02 lutego 2011r. poz.213)

8.Uchwała Nr VI/31/2011 Rady Gminy Głuchów z dnia 29 kwietnia 2011r.w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów dla fragmentu wsi Głuchów (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego Nr 183 z dnia 22 czerwca 2011r. poz.1860)

9.Uchwała Nr VI/32/2011 Rady Gminy Głuchów z dnia 29 kwietnia 2011r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów dla fragmentu wsi Michowice (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego Nr 183 w dniu 22.06.2011r. poz.1861)

10.Uchwała Nr VI/33/2011 Rady Gminy Głuchów z dnia 29.04.2011r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów dla fragmentów wsi Wysokienice (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego w dniu 27.06.2011r. Nr 186 poz.1893)

11.Uchwała Nr VII/40/11 Rady Gminy Głuchów z dnia 21.06.2011r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gmin y Głuchów dla wybranych fragmentów wsi : Białynin Krasówka , Borysław , Celigów ,Głuchów, Jasień , Kochanów , Michowice , Miłochniewice , Skoczylody i Wysokienice (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego w dniu 22.08.2011r. Nr 240 poz.2504)

12.Uchwała Nr VIII/46/2011 Rady Gminy Głuchów z dnia 30 sierpnia 2011r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów dla fragmentów wsi : Celigów i Głuchów (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego Nr 305 w dniu 21.10.2011r.poz.3109)

13.Uchwała Nr VIII/47/2011 Rady Gminy Głuchów z dnia 30.08.2011r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów dla fragmentów wsi : Białynin Południe i Kochanów (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego Nr 308 z dnia 24.10.2011r. poz.3117)

14.Uchwała Nr IX/57/2011 Rady Gminy Głuchów z dnia 27 października 2011r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy

Głuchów dla fragmentu wsi Michowice (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego Nr 354 poz.3561 w dniu 05.12.2011r.)

15.Uchwała Nr IX/58/2011 Rady Gminy Głuchów z dnia 27 października 2011r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów dla fragmentu wsi Kochanów (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego Nr 354 poz.3562 w dniu 05.12.2011r.)

16.Uchwała Nr XV/97/2012 Rady Gminy Głuchów z dnia 29 maja 2012r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów dla fragmentu wsi Złota (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego w dniu 09.07.2012r. poz.2097)

17.Uchwała Nr XV/98/2012 Rady Gminy Głuchów z dnia 29 maja 2012r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów dla fragmentu wsi Celigów (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego w dniu 09.07.2012r. poz.2098)

18.Uchwała Nr XXIV/152/2013 Rady Gminy Głuchów z dnia 30.04.2013r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów dla fragmentu wsi Białynin Krasówka (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego w dniu 08.07.2013r. poz.3542)

19. Uchwała Nr XXXI/200/2013 Rady Gminy Głuchów z dnia 31.03.2014r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów dla fragmentu wsi Michowice (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego w dniu 13.05.2014r. poz.2137

20. Uchwała Nr XXXI/199/2014 Rady Gminy Głuchów z dnia 31.03.2014r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów dla fragmentu wsi Złota (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego w dniu 07.05.2014r. poz.2054)

21. Uchwała Nr XXXIV/221/2014 Rady Gminy Głuchów z dnia 29.09.2014r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów dla fragmentów obrębów wsi: Białynin Krasówka , Borysław, Głuchów , Głuchów Lasy, Jasień , Kochanów, Michowice, Miłochńewice, Wysokienice (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego w dniu 14.11.2014r. poz.4012)

22. Uchwała Nr XXXIV/222/2014 Rady Gminy Głuchów z dnia 29.09.2014r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów dla fragmentu wsi Głuchów (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego w dniu 14.11.2014r. poz.4009)

23. Uchwała Nr XXXIV/223/2014 Rady Gminy Głuchów z dnia 29.09.2014r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w miejscowości Białynin Krasówka , obejmującego działkę nr ewid.522 (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego w dniu 12.11.2014r. poz.3922)

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w trakcie sporządzania:

1.Uchwała NR XVII/102/08 Rady Gminy Głuchów z dnia 27.03.2008r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów dla fragmentu wsi Głuchów.

2.Uchwała Nr XVII/112/2012 Rady Gminy Głuchów z dnia 29 sierpnia 2012r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów dla fragmentu wsi Michowice .

3. Uchwała Nr XXIX/185/2013 Rady Gminy Głuchów z dnia 30 grudnia 2013r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów dla fragmentu obrębu wsi Złota.

4.Uchwała Nr XXIX/186/2013 Rady Gminy Głuchów z dnia 30 grudnia 2013r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów dla fragmentów obrębów wsi : Celigów ,Głuchów, Michowice, Miłochńewice i Wysokienice

5.Uchwała Nr XXIX/187/2013 Rady Gminy Głuchów z dnia 30 grudnia 2013r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów dla fragmentów obrębów wsi :Michowice i Prusy.

6. Uchwała Nr XXIX/188/2013 Rady Gminy Głuchów z dnia 30 grudnia 2013r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów dla fragmentów obrębów wsi : Białtynin Południe i Skoczylody.

7. Uchwała Nr XXIX/210/2013 Rady Gminy Głuchów z dnia 24 czerwca 2014r.. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów uchwalonego uchwałą NR XIII/78/07 Rady Gminy Głuchów z dnia 30.10.2007r.

8.Uchwała Nr XXXV/226/2014 Rady Gminy Głuchów z dnia 7 listopada 2014r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów dla fragmentu wsi Jasień.

9. Uchwała Nr XXXV/225/2014 Rady Gminy Głuchów z dnia 7 listopada 2014r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchów dla fragmentów wsi: Głuchów i Wysokienice.

1. Na terenie gminy brak jest wielkopowierzchniowych obiektów handlowych.
2. Obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne – pokazano na rysunku Studium.
3. Na terenie gminy nie przewiduje się obszarów wyznaczonych obowiązkowo do przeprowadzenia procedury scalenia, w myśl przepisów odrębnych.

XXVII. UZASADNIENIE ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZĘ USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GŁUCHÓW

Zmiana studium, sporządzania na podstawie Uchwały Nr XXX/227/2014 Rady Gminy Głuchów z dnia 7 listopada 2014 r. obejmuje teren na południowy – zachód od drogi powiatowej nr 1320E i drogi gminnej nr 115056E, położony w miejscowości Janisławice .

Celem wprowadzenia zmian w studium jest przede wszystkim określenie aktualnej polityki przestrzennej władz samorządowych gminy, wynikającej z aktualnych ustaleń ustawowych i akceptowanych uwarunkowań wynikających z programów i wniosków rozwojowych osób prawnych i fizycznych, dokumentów polityki rozwoju i zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego.

Dla obszaru objętego zmianą, w przyjętych rozwiązaniach, uwzględniono:

1. Kształtowanie wielofunkcyjnego rozwoju gminy (w tym w oparciu o działalność pozarolniczą, przemysłowo-turystyczną), zagospodarowania i użytkowania jej terenów w oparciu o konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju.
2. Ochronę i wykorzystanie dla wielofunkcyjnego rozwoju gminy i podnoszenia jakości życia mieszkańców walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych obszaru'
3. Intensyfikację uzbrojenia komunalnego obszaru, a w tym rozwiązanie problemów skanalizowania i gazyfikacji.
4. Przestrzeganie zasad ładu przestrzennego, godzenie interesu prywatnego z publicznym, realizację zabudowy zgodnie z ustalonymi zasadami i wskaźnikami urbanistycznymi, przestrzeganie wartości estetycznych w kształtowaniu architektury obiektów.

BIBLIOGRAFIA

1. Uchwalony przez Sejmik Województwa łódzkiego „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego” z 2010 roku;(Uchwała nr LX/1648/10 z dnia 21 września 2010 r.)
2. „Program ochrony środowiska województwa łódzkiego 2012 – Biuro Planowania Przestrzennego Woj. Łódzkiego w Łodzi.
3. „Prognoza oddziaływania na środowisko, Projektu „Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2008 – 2011, z perspektywą na 2012 – 2015”, ENVIRO, Pracownia Projektowa Ochrony Środowiska, Łódź.
4. „Program małej retencji dla województwa łódzkiego (aktualizacja z 2006r.) Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi.
5. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Głuchów, Zmiana 2012, uchwalonego uchwałą nr XV/99/2012 Rady Gminy Głuchów z dnia 29 maja 2012 r.
6. Uchwała NR XIII/78/07 Rady Gminy Głuchów, z dnia 30 października 2007r. w sprawie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Głuchów.
7. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Głuchów, Opracowanie Ekofizjograficzne Podstawowe. Autor opracowania mgr inż. Eliza Gnyś, Biegły Woj. Mazowieckiego Nr 0296.
8. Opracowanie Ekofizjograficzne na potrzeby Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego dla części Gminy Głuchów, obejmującej wsie lub ich części: Białynin – Krasówka, Białynin Południe, Borystaw, Celigów, Głuchów, Kochanów, Michiwice, Prusy, Reczul – dla obszaru fermy wiatrowej. Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN” sp. z o.o. Łódź, maj 2006.
9. Prognoza Oddziaływania na Środowisko do Projektu Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Obszaru Fermy Wiatrowej na terenie Gminy Głuchów. Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN” sp. z o.o. Łódź, wrzesień 2006.
10. „Strategia Rozwoju Gminy Głuchów na lata 2014 – 2022”.
11. „Plan rozwoju lokalnego gminy na lata 2008 – 2015”.
12. „Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla gminy Głuchów na lata 2009 – 2012, opracowany przez PPUH „BaSz” przy współpracy Urzędu Gminy w Głuchowie, Głuchów 2009.
13. Sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Głuchów, Głuchów 2011 r.
14. „Wojewódzki Program Ochrony i Rozwoju Zasobów Wodnych dla woj.

- łódzkiego", Biuro Projektów Wodnych, Melioracji i Inżynierii Środowiska. BIPROWODMEL Sp. z o.o., Poznań.
15. Aneks „Wojewódzkiego Programu Małej Retencji dla Woj. Łódzkiego”, WZM i UW w Łodzi, i BPPWŁ w Łodzi, Łódź, marzec 2010.
 16. Roczniki Statystyczne woj. łódzkiego (Województwo łódzkie – Podregiony, Powiaty, Gminy, Urząd Statystyczny w Łodzi, Łódź 2010.
 17. „Plan nawodnień rolniczych dla województwa łódzkiego”, Biuro Projektów Wodnych, Melioracji i Inżynierii Środowiska „BIPROWODMEL”, Poznań, lipiec 2007.
 18. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U Nr 199, poz. 1227 ze zmianami).
 19. Plan rozwoju lokalnego powiatu skierniewickiego na lata 2007 – 2015 pod hasłem „Powiat skierniewicki – źródłem zielonej energii w Polsce”. Skierniewice, kwiecień 2009.
 20. Ustawa z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (dz. U. Nr 106, poz.675).
 21. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Uchwała Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2011; M.P. z dnia 21 czerwca 2011 r.)
 22. Monografia doliny rzeki Rawki w okolicach Rawy Mazowieckiej. Podwysocki Paweł, Łódź 2003.
 23. Kondracki J., 2000, Geografia Regionalna Polski, PWN, Warszawa
 24. „Środowisko Geograficzne Polski Środkowej” Zbiór studiów pod reakcją Stanisława Pączki. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, 1993.
 25. „Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej – Etap II – dla rzeki Rawki”.
 26. „Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej – Etap I – dla rzeki Skierniewki”, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, 2006 r.
 27. PLAN GOSPODARKI ODPADAMI WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2011 (z uwzględnieniem lat 2012 – 2015), 2007.
 28. Informacje zawarte w Internecie.